

Informacja o wynikach kontroli wykorzystania środków publicznych przez szkoły wyższe

KNO-4101-02/00/2010

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Temat kontroli	4
1.2. Cel i zakres kontroli	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	5
2.1. Ocena kontrolowanej działalności	5
2.2. Uwagi i wnioski	9
3. Ważniejsze wyniki kontroli	13
3.1. Udzielanie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym dotacji z budżetu państwa oraz nadzór nad ich wykorzystaniem	13
3.2. Wykorzystanie dotacji przez publiczne szkoły wyższe na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni	21
3.3. Wykorzystanie dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów	25
3.4. Wykorzystanie dotacji na inwestycje w publicznych szkołach wyższych.....	29
3.5. Wykorzystanie dotacji na naukę.....	31
3.6. Sytuacja ekonomiczno-finansowa publicznych szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego	32
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	49
5. Załączniki	51
1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	51
2. Wykaz skontrolowanych jednostek i osób kierujących tymi jednostkami oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrole	64
3. Wyniki finansowe uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za lata 2008–2009 oraz zaplanowane na 2010 r.....	65
4. Dotacje na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów przekazane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym z budżetu państwa (część 38 – Szkolnictwo wyższe) w latach 2008-2010.	68
5. Dotacje na działalność badawczą przekazane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym z budżetu państwa (część 28 – Nauka) w latach 2008–2010 (I półrocze)	69
6. Liczba studentów skontrolowanych szkół wyższych w latach 2008-2009.....	72
7. Struktura przychodów i kosztów w latach 2008–2009 uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz uczelni katolickich	73
8. Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy pracowników skontrolowanych uczelni publicznych w latach 2008-2009.....	75
9. Przychody szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz skontrolowanych publicznych szkół wyższych - związane z kształceniem studentów i doktorantów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w latach 2008-2009	82
10. Liczba studentów przypadająca na jednego nauczyciela akademickiego w uczelniach publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz w skontrolowanych uczelniach publicznych	86
11. Notatka z paneli ekspertów	90
12. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	99
13. Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie informacji o wynikach kontroli wykorzystania środków publicznych przez szkoły wyższe.....	101
14. Opinia Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do Stanowiska Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.....	109

1. Wprowadzenie

1.1. Temat kontroli

Kontrola pn. „Wykorzystanie środków publicznych przez szkoły wyższe” (nr P/10/071) została podjęta z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Kontrolą objęto lata 2008-2010 (I półrocze).

Z sugestią przeprowadzenia kontroli zwrócili się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli: Przewodniczący Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP, grupa Posłów na Sejm RP, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (w zakresie pomocy materialnej dla studentów) oraz Stowarzyszenie Rektorów i Założycieli Uczelni Niepaństwowych.

1.2. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena wykorzystania środków publicznych przez szkoły wyższe (publiczne i niepubliczne) oraz sprawowanie nadzoru przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nad wykorzystaniem dotacji przekazanych szkołom wyższym na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, zwanej dalej *Psw*¹.

Ocena dotyczyła w szczególności:

- 1) prawidłowości udzielania przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym dotacji z budżetu państwa oraz nadzoru nad ich wykorzystaniem,
- 2) wykorzystania dotacji przez publiczne szkoły wyższe na zadania związane z: kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, realizacją inwestycji, bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów oraz działalnością badawczą, a w uczelniach niepublicznych - bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i działalnością badawczą,
- 3) sytuacji ekonomiczno-finansowej publicznych szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Kontrolą przeprowadzoną przez Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego – z udziałem ośmiu delegatur NIK² - objęto Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) oraz 38 szkół wyższych³, w tym 27 publicznych (na 95 nadzorowanych przez MNiSW, tj. 28%) i 11 niepublicznych (na 335 działających, tj. 3%).

Kontrolę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz publicznych szkół wyższych przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ww. ustawy, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a w uczelniach niepublicznych - na podstawie art. 2 ust. 3, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3 tej ustawy, tj. legalności i gospodarności.

¹ Dz. U. Nr 164, poz. 1365, ze zm.

² W Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu.

³ Wykaz skontrolowanych jednostek, osób kierujących tymi jednostkami oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrolę przedstawiono w załączniku nr 2 do niniejszej *Informacji*.

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm., zwana dalej *ustawą o NIK*.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, skontrolowaną działalność Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz uczelni publicznych i niepublicznych.

Ocenę pozytywną działalności Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego uzasadnia: przekazywanie nadzorowanym uczelniom prawidłowo ustalonych kwot dotacji na działalność dydaktyczną i utrzymanie uczelni, przekazywanie i rozliczanie dotacji ze środków na naukę oraz zrealizowanie pięciu spośród sześciu wniosków pokontrolnych NIK, sformułowanych po kontroli przeprowadzonej w 2008 r. w zakresie realizacji wydatków ze środków publicznych na inwestycje budowlane.

Ocenę pozytywną działalności w skontrolowanym zakresie uczelni publicznych uzasadnia zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji na działalność naukowo-badawczą oraz zachowanie wymaganej prawem proporcji liczby studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, a uczelni niepublicznych - zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji na pomoc materialną dla studentów.

Stwierdzone nieprawidłowości w skontrolowanej działalności Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego polegają na:

- 1) udzielaniu publicznym szkołom wyższym dotacji na inwestycje na podstawie pism Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁵, które nie zawierały terminu i sposobu rozliczenia dotacji, terminu zwrotu niewykorzystanej części dotacji oraz trybu kontroli wykonania zadania, z pominięciem umów, o których mowa w art. 150 ustawy o finansach publicznych⁶; [str. 15]
- 2) nieegzekwowaniu od publicznych szkół wyższych zwrotu do budżetu państwa kwot dotacji celowych przekazanych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji niewykorzystanych w roku budżetowym, na który zostały przyznane, co

⁵ Ustalono w wyniku kontroli wykonania w 2010 r. budżetu państwa w części 28 – Nauka i w części 38 – Szkolnictwo wyższe oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (nr P/10/049) – *Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 28 – Nauka i w części 38 – Szkolnictwo wyższe oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej* (Nr ewid. 100/2011/P/10079/KNO).

⁶ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.) – obowiązująca do 31 grudnia 2009 r. oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.) – obowiązująca od 1 stycznia 2010 r., zwane dalej *Ufp*.

stanowi naruszenie przepisów ustawy o finansach publicznych⁷ (na koniec: 2008 r. dotyczyło to kwoty 46.227,6 tys. zł, 2009 r. - 78.614,7 tys. zł i 2010 r. – 31.442,8 tys. zł)⁸; [str. 13-14]

- 3) **niepodejmowaniu skutecznych działań w przypadkach niewłaściwego gospodarowania środkami publicznymi przez szkoły wyższe, mimo posiadanych informacji w tym zakresie, w tym niekierowaniu zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez rektorów nadzorowanych szkół wyższych;** [str. 16-18]
- 4) **niezapewnieniu właściwego nadzoru, o którym mowa m.in. w art. 33 ust. 1 *Psw*, w zakresie zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania przez publiczne szkoły wyższe dotacji podmiotowych przekazanych na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni;** [str. 15-16]
- 5) **niewykonaniu delegacji ustawowej:**
 - a) **wynikającej z art. 95 ust. 1 *Psw*, w zakresie wydania rozporządzenia w sprawie określenia warunków i trybu występowania przez uczelnie niepubliczne o dotacje oraz sposobu kontroli ich wykorzystania, uwzględniając jakość kształcenia w uczelni, liczbę nauczycieli akademickich, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, liczbę kształconych w uczelni studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, zaangażowanie własnych środków w rozwój bazy materialnej uczelni oraz osiągnięcia uczelni w dotychczasowym kształceniu;** [str. 18-19]
 - b) **wynikającej z art. 96 pkt 3 *Psz*, w zakresie wydania rozporządzenia określającego tryb udzielania oraz tryb i zasady rozliczania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, uwzględniając sposób przekazywania środków finansowych oraz zapewnienie prawidłowego wydatkowania tych środków z budżetu państwa.** [str. 15]

Ponadto uwaga NIK dotyczy braku, do czasu zakończenia kontroli, zatwierdzonej strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce. [str. 19]

⁷ Kolegium Najwyższej Izby Kontroli w uchwale nr 12/2011 z dnia 21 kwietnia 2011 r., w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, zgłoszonych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dotyczących przedmiotowej kwestii (uwzględnionych w części) stwierdziło, że „Brak jest podstaw prawnych do przyjęcia, że dotacje celowe na inwestycje, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, mieszczą się w kategorii środków finansowych, o których mowa w art. 98, ust. 3 w zw. z art. 15 ust. 1 tej ustawy, jak też uznania, że w przypadku ich niewykorzystania do końca roku budżetowego pozostają one w dyspozycji uczelni”.

⁸ W wyniku kontroli wykonania w 2010 r. budżetu państwa w części 28 – Nauka i w części 38 – Szkolnictwo wyższe oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (nr P/10/049) ustalono, że środki przyznane w 2010 r. zostały wydatkowane w styczniu 2011 r.

Stwierdzone nieprawidłowości w skontrolowanych publicznych szkołach wyższych⁹ polegają w szczególności na tym, że:

- 1) w 20 uczelniach (74% skontrolowanych) nie prowadzono odrębnej ewidencji księgowej kosztów zadań finansowanych z dotacji budżetowej, związanych z kształceniem w formie stacjonarnej studentów, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich oraz kadr naukowych, utrzymaniem uczelni oraz kosztów kształcenia na studiach niestacjonarnych, co uniemożliwia określenie czy dotacja była wykorzystywana zgodnie z jej przeznaczeniem oraz czy prawidłowo ustalono wysokość opłat za kształcenie studentów na studiach niestacjonarnych; [str. 22-23]
- 2) w ośmiu uczelniach (30%) nie dokonano zwrotu do budżetu państwa dotacji celowych na inwestycje niewykorzystanych do końca roku, na który zostały udzielone łącznie na kwotę 4.148,0 tys. zł w 2008 r. i 7.785,0 tys. zł w 2009 r., do czego zobowiązywały przepisy *Ufp*; [str. 29-30]
- 3) w dziewięciu uczelniach (33%) oddano do odpłatnego korzystania innym podmiotom nieruchomości lub ich części, o wartości przekraczającej 50 tys. euro, bez uzyskania wymaganej prawem zgody Ministra Skarbu Państwa; [str. 38-40]
- 4) w sześciu uczelniach (22%) finansowano działalność bieżącą i inwestycyjną, na łączną kwotę 46.097,4 tys. zł ze środków Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów oraz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, co było niezgodne z przepisami prawa; [str. 37]
- 5) w 11 uczelniach (41%) nie przestrzegano przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, w tym: w dwóch uczelniach udzielono wykonawcom zamówień publicznych na łączną kwotę 691,0 tys. zł z naruszeniem trybu udzielania zamówień publicznych, a w dziewięciu - nie dopełniono wymogów formalnych przy udzielaniu zamówień publicznych; [str. 46-48]
- 6) w 11 uczelniach (41%) nie przestrzegano obowiązujących przepisów przy przyznawaniu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów (nieterminowa wypłata świadczeń lub przyznawanie stypendiów niezgodnie z regulaminami ustalonymi w uczelniach); [str. 25-27]
- 7) w 12 uczelniach (44%) nie przestrzegano obowiązujących przepisów dotyczących wynagradzania nauczycieli akademickich, w tym:
 - a) w dziewięciu uczelniach stwierdzono przypadki wypłat wynagrodzeń nauczycielom akademickim z zastosowaniem bezpodstawnie podwyższonej

⁹ W wystąpieniach pokontrolnych NIK ocenę pozytywną otrzymały tylko dwie publiczne szkoły wyższe, ocenę pozytywną, mimo stwierdzonych nieprawidłowości otrzymało 21 uczelni, ocenę negatywną – cztery uczelnie.

- 50% stawki kosztów uzyskania przychodów z tytułu korzystania z praw autorskich,
- b) w trzech uczelniach zawierano z nauczycielami akademickimi umowy o dzieło, których przedmiotem były prace należące do zakresu ich obowiązków pracowniczych,
 - c) w dwóch uczelniach wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem kwotę 480,9 tys. zł z otrzymanej dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa na zwiększenie wynagrodzeń pracowników, [str. 43-46]
- 8) w dziesięciu uczelniach (33%) nie dostosowano struktury zatrudnienia nauczycieli akademickich do potrzeb i wymogów określonych w przepisach prawa, w tym:
- a) w sześciu uczelniach nauczyciele akademicy nieprawidłowo realizowali roczny wymiar godzin dydaktycznych,
 - b) w czterech uczelniach nie zapewniono minimum kadrowego uprawniającego do prowadzenia studiów łącznie na ośmiu kierunkach, [str. 41-42]
- 9) w trzech uczelniach (11%) funkcje dziekanów i prodziekanów pełniły osoby (łącznie siedem osób) mające dodatkowe zatrudnienie lub prowadzące działalność gospodarczą bez wymaganej prawem zgody organów kolegialnych uczelni. [str. 42-43]

Stwierdzone nieprawidłowości w niepublicznych szkołach wyższych¹⁰ polegały w szczególności na tym, że:

- 1) w sześciu uczelniach (55%) nie przestrzegano zasad wykorzystania i rozliczania otrzymanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotacji na realizację projektów badawczych; [str. 32]
- 2) w dwóch uczelniach (18%) dokonano podziału środków na pomoc materialną dla studentów i doktorantów niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa; [str. 26-27]
- 3) w czterech uczelniach (36%) nie dostosowano regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania stypendiów do wymogów wynikających z przepisów prawa; [str. 27]
- 4) w pięciu uczelniach (46%) nie przestrzegano przepisów kodeksu postępowania administracyjnego przy wydawaniu decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania stypendiów; [str. 29]

¹⁰ W wystąpieniach pokontrolnych NIK ocenę pozytywną otrzymała tylko jedna niepubliczna szkoła wyższa, ocenę pozytywną, mimo stwierdzonych nieprawidłowości otrzymało dziewięć uczelni, a ocenę negatywną – jedna uczelnia.

- 5) w sześciu uczelniach (55%) przyznano świadczenia pomocy materialnej w łącznej kwocie 85,6 tys. zł niezgodnie z regulaminem przyznawania tych świadczeń; [str. 27-28]
- 6) w siedmiu uczelniach (64%) nie zapewniono wypłat stypendiów w terminach określonych w *Psw*, tj. co miesiąc; [str. 25-26]
- 7) w pięciu uczelniach (46%) komisje stypendialne i odwoławcze komisje stypendialne funkcjonowały niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. [str. 28]

2.2. Uwagi i wnioski

W skontrolowanym okresie zwiększyły się wydatki z budżetu państwa w ramach części 38 – Szkolnictwo wyższe z 8.723.687,6 tys. zł w 2008 r. do 9.320.376 tys. zł w 2010 r. (o 6,8%)¹¹. W tym samym okresie liczba studentów zmniejszyła się z 1.927,8 tys. osób w 2008 r. do 1.841,3 tys. osób w 2010 r. (o 4,5%).

W ocenie NIK w celu efektywnego wykorzystania środków publicznych na funkcjonowanie szkół wyższych istnieje potrzeba opracowania i przyjęcia do realizacji strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce. Pozwoli to na sformułowanie i finansowanie priorytetowych zamierzeń i kierunków kształcenia oraz rozwoju szkolnictwa wyższego. Konieczność zmian w funkcjonowaniu i finansowaniu szkół wyższych była również przesłanką przyjętych w 2011 r. zmian w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na potrzebę zmian mających na celu podniesienie poziomu kształcenia i prestiżu polskich uczelni, w tym zainteresowanie obcokrajowców studiowaniem w Polsce, wskazują rankingi międzynarodowe. W rankingu pn. *World's Best Universities: Top 400*¹², w którym przy ocenianiu uczelni brane były pod uwagę recenzowane badania naukowe, współpraca z pracodawcami, międzynarodowa współpraca i wymiana oraz cytowanie autorów, wśród 400 najlepszych szkół wyższych znalazły się tylko dwie polskie uczelnie, tj.: Uniwersytet Jagielloński (pozycja 304) i Uniwersytet Warszawski (pozycja 364). Uczelnie te znalazły się również dopiero w czwartej setce rankingu opracowanego przez zespół prof. Nian Cai Liu z Jao Tang University w Szanghaju¹³.

¹¹ Ustalenia kontroli NIK, dotyczącej wykonania budżetu państwa w 2008 r. i 2010 r. oraz sprawozdania z realizacji zadań i budżetu w 2008 r. i w 2010 r. w zakresie szkolnictwa wyższego oraz realizacji budżetu w części 38 – Szkolnictwo wyższe, opracowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

¹² www.usnews.com/education/worlds-best-universities.

¹³ *Academic Ranking of World Universities – 2010* (www.arwu.org).

Na potrzebę opracowania strategii oraz zmian w obowiązujących przepisach prawnych, dotyczących funkcjonowania szkolnictwa wyższego, zwrócili również uwagę eksperci zaproszeni przez NIK na panele ekspertów zorganizowane w dniu 18 marca 2010 r. i 11 stycznia 2011 r.¹⁴ Eksperti wskazali m.in., że:

- 1) istnieją zasadnicze różnice pomiędzy szkołami publicznymi o wieloletniej tradycji i tymi, które powstały przez ostatnie 20 lat. Trudno porównać zwłaszcza kadre dydaktyczną i naukową oraz infrastrukturę obu tych typów szkół, a tym samym trudno jest porównywać koszty kształcenia studentów w uczelniach publicznych i niepublicznych (w szkołach publicznych koszty te są znacznie wyższe);
- 2) w aspekcie problemów finansowych i organizacyjnych szkoła wyższa powinna być inaczej traktowana niż przedsiębiorstwo;
- 3) w praktyce funkcjonowania szkół wyższych powinien być stosowany kompromis pomiędzy tradycją akademicką w zakresie samodzielności i niezawisłości a obowiązującymi przepisami prawnymi, które powinny być przestrzegane;
- 4) poszczególne uczelnie powinny dostosować kształcenie do głównych kierunków swojej działalności oraz reagować na potrzeby rynku;
- 5) uczelnie powinny zachować właściwe proporcje między dydaktyką i badaniami naukowymi (uczelnia bez dobrej nauki nie ma szans na prowadzenie dobrej edukacji i odwrotnie);
- 6) należy zmienić schemat finansowania uczelni w taki sposób, aby znaczna część dotacji ze środków publicznych była związana z jakością kształcenia;
- 7) niezbędne jest prowadzenie przez uczelnie odrębnej ewidencji kosztów prowadzenia studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej (część uczelni prowadzi wyodrębnioną ewidencję);
- 8) należy ponownie zastanowić się nad kryteriami przyznawania pomocy materialnej dla studentów i doktorantów;
- 9) część stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości może wynikać z braku przyjęcia strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce.

¹⁴ Wypowiedzi ekspertów w trakcie paneli zawiera notatka stanowiąca załącznik nr 11 do niniejszej *Informacji*.

W ocenie NIK, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powinien:

- 1) egzekwować zwrot w przyszłości od szkół wyższych dotacji na inwestycje niewykorzystanych zgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych niezgodnie z prawem¹⁵,
- 2) wydać rozporządzenia, wynikające z delegacji zawartych w *Psw*, dotyczące zasad udzielania i rozliczania dotacji dla szkół wyższych, o których mowa w ww. ppkt 5 na str. 6,
- 3) przygotować projekt zmiany rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych, w zakresie precyzyjnego określenia obowiązku wyodrębniania kosztów i przychodów kształcenia w formie niestacjonarnej,
- 4) wprowadzić na szczeblu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak i szkół wyższych właściwe procedury nadzoru nad prawidłowym wykorzystaniem środków publicznych,
- 5) zapewnić nadzór nad szkołami wyższymi w zakresie gospodarki finansowej, poprzez m.in. stosowanie sankcji, w tym kierowanie zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez rektorów szkół odpowiedzialnych za nieprawidłowe gospodarowanie środkami publicznymi oraz majątkiem uczelni,
- 6) rozważyć wprowadzenie zasad wyróżniania publicznych i niepublicznych szkół wyższych prowadzących kształcenie na szczególnie wysokim poziomie oraz ich rektorów za osiągnięcia w tym zakresie.

Rektorzy publicznych szkół wyższych powinni:

- 1) wprowadzić obowiązek prowadzenia ewidencji księgowej zapewniającej transparentność wydatkowania dotacji budżetowych oraz ustalania odpłatności za kształcenie w formie niestacjonarnej, zgodnie z wymogami prawa,
- 2) zapewnić wykorzystywanie środków Funduszu Pomocy Materialnej oraz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wyłącznie na cele określone w przepisach dotyczących tych Funduszy,

¹⁵ Treść wniosku przyjęta przez Kolegium NIK (patrz przypis nr 7, na str. 6). Należy wskazać, że rozwiązania prawne przyjęte w projekcie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej, zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa w dniu 5 kwietnia 2011 r., mogą stanowić wykonanie ww. wniosku pokontrolnego.

- 3) wnioskować o uzyskanie zgody Ministra Skarbu Państwa w przypadku udostępniania innym podmiotom rzeczowych aktywów trwałych o wartości określonej przepisami prawa,
- 4) zapewnić wypłatę świadczeń bezzwrotnej pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w trybie określonym przepisami prawa, w tym uregulowaniami wewnętrznymi,
- 5) dostosować strukturę zatrudnienia nauczycieli akademickich do potrzeb kształcenia oraz zwiększyć zaangażowanie w działalność naukowo-badawczą.

Rektorzy niepublicznych szkół wyższych powinni zapewnić wypłatę świadczeń bezzwrotnej pomocy materialnej dla studentów i doktorantów w trybie określonym przepisami prawa, w tym uregulowaniami wewnętrznymi, oraz zapewnić prawidłowe wykorzystanie dotacji ze środków budżetowych przeznaczonych na naukę.

W wyniku kontroli sformułowano ogółem 190 wniosków pokontrolnych, w tym do: Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego - trzy, rektorów publicznych szkół wyższych - 147 i rektorów niepublicznych szkół wyższych - 40. Według stanu na dzień 15 czerwca 2011 r. 99 wniosków (52,1%) zostało zrealizowanych, 61 wniosków (32,1%) było w trakcie realizacji, a pozostałe 30 wniosków (15,8%) nie zostało zrealizowanych.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Udzielanie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym dotacji z budżetu państwa oraz nadzór nad ich wykorzystaniem.

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przekazał szkołom wyższym w latach 2008-2010 dotacje budżetowe z części 38 – Szkolnictwo wyższe w kwocie łącznej 27.289.870,1 tys. zł (w 2008 r. – 8.723.687,6 tys. zł, w 2009 r. – 9.245.806,5 tys. zł i w 2010 r. – 9.320.376 tys. zł)¹⁶, w tym m.in. na:

- 1) dotacje podmiotowe dla uczelni publicznych – 21.025.589,8 tys. zł, tj. 77% (w 2008 r. – 6.654.306,7 tys. zł, w 2009 r. – 7.182.872,3 tys. zł i w 2010 r. – 7.188.410,8 tys. zł),
- 2) pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 4.450.003,8 tys. zł, tj. 16,3% (w 2008 r. – 1.533.766,3 tys. zł, w 2009 r. – 1.448.618,9 tys. zł i 2010 r. – 1.467.618,6 tys. zł),
- 3) inwestycje – 973.577,6 tys. zł, tj. 3,5% (w 2008 r. – 361.844,1 tys. zł, w 2009 r. – 295.210,9 tys. zł i w 2010 r. – 316.522,6 tys. zł).

Ze środków przeznaczonych w budżecie państwa na naukę Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach części 28 – Nauka, przekazał w skontrolowanym okresie szkołom wyższym łącznie kwotę 3.975.316,1 tys. zł na finansowanie działalności naukowo-badawczej i inwestycji służących potrzebom badań naukowych, w tym w 2008 r. – 1.464.016,6 tys. zł, w 2009 r. – 1.495.323,7 tys. zł i w I półroczu 2010 r. – 1.010.306,7 tys. zł oraz na cztery projekty celowe realizowane w latach 2008-2010 - łączną kwotę 5.669,1 tys. zł¹⁷.

2. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie egzekwował od publicznych szkół wyższych zwrotu do budżetu państwa dotacji celowych na inwestycje niewykorzystanych do końca roku budżetowego, na który zostały przyznane z części 38 – Szkolnictwo wyższe.

Było to niezgodne z art. 144 ust. 1 *Ufp* z dnia 30 czerwca 2005 r., obowiązującej do 31 grudnia 2009 r., oraz art. 168 ust. 1 *Ufp* z dnia 27 sierpnia 2009 r., obowiązującej od 1 stycznia 2010 r. Zgodnie z ww. przepisami, dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego, na który zostały udzielone, podlegają zwrotowi do budżetu państwa

¹⁶ Dane dotyczące 2010 r. wynikają z opracowania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. *Sprawozdanie z realizacji zadań i budżetu w 2010 r. w zakresie Szkolnictwa Wyższego oraz realizacji budżetu w części 38 – Szkolnictwo wyższe*. Dotacje na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów przekazane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym (część 38 – Szkolnictwo wyższe) w latach 2008 – 2010 przedstawiono w załączniku nr 4 do niniejszej *Informacji*.

¹⁷ Dotacje na działalność badawczą przekazane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym z budżetu państwa (część 28 – Nauka) w latach 2008 – 2010 przedstawiono w załączniku nr 5 do niniejszej *Informacji*.

do 15 lutego następnego roku (według ww. ustawy obowiązującej do końca 2009 r.) i do 31 stycznia następnego roku (według ww. ustawy obowiązującej od stycznia 2010 r.).

Na podstawie rocznych rozliczeń wydatków na inwestycje przekazanych Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego przez nadzorowane szkoły wyższe stwierdzono, że według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. niewykorzystane dotacje stanowiły kwotę 46.227,6 tys. zł i dotyczyły 39 inwestycji realizowanych przez szkoły wyższe, według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. niewykorzystane dotacje stanowiły kwotę 78.614,7 tys. zł i dotyczyły 31 inwestycji realizowanych przez szkoły wyższe, a według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. niewyegzekwowane dotacje stanowiły kwotę 31.442,8 tys. zł.

Na koniec 2008 r. nie wykorzystano dotacji na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji na kwotę:

- 1) 13.950,3 tys. zł w ramach dwóch programów wieloletnich pn.: „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2015” – 11.989,9 tys. zł, „Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego” – 1.960,4 tys. zł,
- 2) 2.246,1 tys. zł na inwestycję wieloletnią pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”,
- 3) 30.031,2 tys. zł na realizację 29 inwestycji przez szkoły wyższe.

Na koniec 2009 r. nie wykorzystano dotacji na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji na kwotę:

- 1) 38.414,6 tys. zł w ramach dwóch programów wieloletnich pn.: „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2015” – 25.344,2 tys. zł, „Budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego” – 13.070,4 tys. zł,
- 2) 21.519,8 tys. zł na inwestycję wieloletnią pn. „Budowa Biblioteki Głównej Uniwersytetu Wrocławskiego”,
- 3) 18.680,3 tys. zł na realizację 22 inwestycji przez szkoły wyższe.

Na koniec 2010 r. nie wykorzystano dotacji na finansowanie lub dofinansowanie następujących inwestycji: w ramach programu wieloletniego pn. „Budowa kompleksu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego” na kwotę 26.389,5 tys. zł oraz pięciu inwestycji w szkołach wyższych na łączną kwotę 5.153,3 tys. zł.

Z ustaleń kontroli NIK, dotyczącej wykonania budżetu państwa w części 38 – Szkolnictwo wyższe za rok 2009 i rok 2010, wynika, że w 2009 r. jedna uczelnia zwróciła niewykorzystaną dotację celową na inwestycje w kwocie 1.097,6 tys. zł, a w 2010 r. uczelnie publiczne zwróciły niewykorzystane dotacje celowe na inwestycje w łącznej kwocie 5.259,6 tys. zł.

3. W wyniku kontroli wykonania w 2010 r. budżetu państwa ustalono, że Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wypełnił delegacji ustawowej, wynikającej z art. 96

pkt 3 *Psz*, do wydania rozporządzenia określającego tryb udzielania oraz tryb i zasady rozliczania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, uwzględniając sposób przekazywania środków finansowych oraz zapewnienie prawidłowego wydatkowania tych środków z budżetu państwa.

Kontrola NIK, dotycząca wykonania w 2010 r. budżetu państwa wykazała, że pisma Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, informujące o udzieleniu dotacji na inwestycje nie zawierały terminu i sposobu rozliczenia dotacji, terminu zwrotu niewykorzystanej części dotacji oraz trybu kontroli wykonania zadania. Zdaniem NIK celowe było udzielanie tych dotacji na podstawie umów, zgodnie z art. 150 *Ufp*. Umowy powinny określać w szczególności: szczegółowy opis zadania, ze wskazaniem celu na jaki dotacja została przyznana i termin jego wykonania, wysokość udzielonej dotacji, termin wykorzystania dotacji (nie dłuższy niż do 31 grudnia danego roku budżetowego), termin i sposób rozliczenia dotacji oraz termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji i tryb kontroli wykonania zadania.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie kierował zawiadomień do rzecznika finansów publicznych o ujawnionych okolicznościach, wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez rektorów nadzorowanych szkół wyższych, co wynika z art. 93 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹⁸. W ocenie NIK naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niedokonanie zwrotu dotacji w należnej wysokości lub nieterminowe dokonanie zwrotu tej dotacji (art. 9 pkt 3), natomiast nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych na podstawie art. 8 pkt 3 ww. ustawy.

Ponadto Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie opracowało długookresowego planu inwestycyjnego, o co wnioskowała NIK po kontroli przeprowadzonej w 2008 r. wydatków ze środków publicznych na inwestycje budowlane z części 28 – Nauka i części 38 – Szkolnictwo wyższe¹⁹. Ministerstwo uzależniło jego opracowanie od zakończenia prac nad strategią rozwoju szkół wyższych.

4. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie zapewnił właściwego nadzoru w zakresie zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania przez publiczne szkoły wyższe dotacji podmiotowych przekazanych na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty.

¹⁸ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, ze zm.

¹⁹ Wystąpienie pokontrolne LWA-410-05-02/09 (nr P/08/118) z dnia 21 kwietnia 2009 r.

Na powyższe zadania Minister przekazała nadzorowanym uczelniom publicznym dotacje podmiotowe w kwotach: w 2008 r. - 6.549.444,4 tys. zł, w 2009 r. - 7.064.871,5 tys. zł, a na 2010 r. zaplanowano 7.065.427,1 tys. zł.

Obowiązek nadzoru w ww. zakresie wynika przede wszystkim z art. 33 ust. 1 *Psw*, według którego minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego sprawuje nadzór m.in. nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych przez uczelnie i w tym celu może żądać informacji i wyjaśnień od organów uczelni, a także może dokonywać kontroli działalności uczelni. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zobowiązana do sprawowania nadzoru w ww. zakresie powinna wyegzekwować od rektorów nadzorowanych uczelni publicznych prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej nie tylko przychodów, ale również kosztów kształcenia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej²⁰.

Przedkładane przez nadzorowane szkoły wyższe roczne plany rzeczowo-finansowe oraz sprawozdania z ich wykonania uniemożliwiały określenie, czy dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. W dokumentach tych zostały wyodrębnione przychody z działalności dydaktycznej pochodzące z dotacji oraz z wpływów z tytułu odpłatnej działalności kształcenia w formie niestacjonarnej, natomiast koszty były wykazywane łącznie dla obu form kształcenia.

Wyniki kontroli przeprowadzonych w szkołach wyższych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jednoznacznie wskazywały, że uczelnie nie wyodrębniają w ewidencji księgowej kosztów zadań finansowanych z dotacji budżetowej (kształcenia w formie studiów stacjonarnych) i kosztów finansowanych z opłat za kształcenie w formie studiów niestacjonarnych, co jest podstawowym kryterium oceny wykorzystania dotacji zgodnie z przeznaczeniem. Uniemożliwiało to rzetelne rozliczanie środków publicznych i wykazanie, czy otrzymane z budżetu państwa dotacje przeznaczone zostały wyłącznie na zadania określone m.in. w art. 94 ust. 1 pkt 1 *Psw*.

5. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie podejmował skutecznych działań w przypadkach niewłaściwego gospodarowania środkami publicznymi przez nadzorowane publiczne szkoły wyższe, mimo posiadanych informacji w tym zakresie oraz nie kierowała zawiadomień o naruszeniu przez rektorów tych szkół dyscypliny finansów publicznych.

Dotyczyło to w szczególności przypadków, w których:

- 1) w przekazywanych do Ministerstwa danych o realizacji planów rzeczowo-finansowych uczelnie wykazywały poniesione koszty wyższe niż zaplanowane. Stwierdzono, że w dziewięciu

²⁰ Z dniem 1 stycznia 2013 r., na podstawie art. 1 pkt 83 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (zmiana *Psw* z 2011 r., Dz. U. Nr 84, poz. 455), zmianie ulegnie treść art. 105 *Psw*, zgodnie z którym Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia m.in. zasady rozliczania, w tym ewidencji kosztów, biorąc pod uwagę rozliczanie kosztów według rodzajów działalności, z wyodrębnieniem finansowania z dotacji budżetu państwa oraz z przychodów własnych oraz rozliczenie kosztów w ramach działalności na koszty kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

sprawozdaniach szkół wyższych za 2009 r., spośród 12 objętych kontrolą w tym zakresie, wykazano przekroczenie kosztów w stosunku do określonych w planach po zmianach, w tym m.in.: w siedmiu uczelniach z tytułu zakupu usług obcych o łączną kwotę 8.644,9 tys. zł, w pięciu uczelniach z tytułu wynagrodzeń o 11.974,2 tys. zł, w czterech uczelniach z tytułu podróży służbowych o 606,5 tys. zł, w pięciu uczelniach z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników o 6.653,6 tys. zł.

Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w dziewięciu niżej wymienionych publicznych szkołach wyższych:

- 1) w Uniwersytecie Łódzkim z tytułu: zakupu usług obcych przekroczone zaplanowane koszty o 1.328,6 tys. zł, wynagrodzeń – o 7.675,9 tys. zł, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników - o 4.944,2 tys. zł, kosztów finansowych - o 665,3 tys. zł,
- 2) w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie z tytułu: zakupu usług obcych przekroczone zaplanowane koszty o 1.351,4 tys. zł, podróży służbowych - o 54,7 tys. zł, działalności badawczej – o 816,9 tys. zł,
- 3) w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z tytułu: kosztów finansowych przekroczone zaplanowane koszty o 92,0 tys. zł, pozostałych kosztów o 2.614,6 tys. zł,
- 4) w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku Białej z tytułu: zużycia materiałów i energii przekroczone zaplanowane koszty o 350,1 tys. zł, zakupu usług obcych - o 479,3 tys. zł, podatków i opłat - o 181,2 tys. zł, wynagrodzeń – o 55 tys. zł, podróży służbowych - o 69,9 tys. zł, koszty aparatury naukowo-badawczej - o 330,7 tys. zł,
- 5) w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z tytułu: kosztów działalności badawczej przekroczone zaplanowane koszty o 525,5 tys. zł, kosztów finansowych - o 25,6 tys. zł,
- 6) w Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie z tytułu: usług obcych przekroczone zaplanowane koszty o 243,7 tys. zł, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników - o 108,9 tys. zł, podróży służbowych - o 112,4 tys. zł,
- 7) w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie z tytułu: zużycia materiałów i energii przekroczone zaplanowane koszty o 1.557,2 tys. zł, usług obcych - o 330,3 tys. zł, podatków i opłat – o 609,7 tys. zł, wynagrodzeń osobowych – o 1.437 tys. zł, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników - o 171,1 tys. zł,
- 8) w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z tytułu: usług obcych przekroczone zaplanowane koszty o 655,0 tys. zł, wynagrodzeń - o 2.623,7 tys. zł, ubezpieczeń i innych świadczeń na rzecz pracowników – o 245,0 tys. zł, podróży służbowych - o 369,5 tys. zł,
- 9) w Uniwersytecie Jagiellońskim poniesione koszty były wyższe z tytułu: wynagrodzeń o 182,6 tys. zł, usług obcych o 4.256,6 tys. zł, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników o 1.184,4 tys. zł.

Zgodnie z art. 100 ust. 2 *Psw*, uczelnia publiczna prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu rzeczowo-finansowego, a zgodnie z przepisami o finansach publicznych i o rachunkowości - zobowiązana jest do ponoszenia kosztów na cele i w wysokości ustalonych w planie finansowo-rzeczowym (art. 35 ust. 1 *Ufp* z dnia 30 czerwca 2005 r. i art. 44 ust. 1 pkt 3 *Ufp* z dnia 27 sierpnia 2009 r.).

Niezapewnienie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego skutecznego nadzoru nad działalnością rektorów szkół wyższych w tym zakresie świadczy o tolerowaniu działań mogących wskazywać na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

2) z danych o realizacji planów rzeczowo-finansowych przekazanych Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego przez publiczne szkoły wyższe wynika, że w 2008 r. siedem szkół wyższych przeznaczyło na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie kwoty wyższe niż na stypendia socjalne i na wyżywienie, mieszkaniowe i zapomogi, w łącznej kwocie 9.238 tys. zł, a w 2009 r. – dziewięć szkół wyższych w łącznej kwocie 8.772,4 tys. zł. Było to niezgodne z art. 174 ust. 4 *Psw*, w myśl którego środki dotacji przeznaczone na stypendia i inne świadczenia socjalne nie mogą być niższe niż środki przeznaczone na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie.

Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w 12 niżej wymienionych publicznych szkołach wyższych:

- 1) w Akademii Podlaskiej w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 57 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 2) w Uniwersytecie Warszawskim w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 5.401,5 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne, a w 2009 r. o 3.858,5 tys. zł wyższe;
- 3) w Uniwersytecie Opolskim w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 698,3 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 4) w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 43,9 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne, a w 2009 r. o 425,5 tys. zł;
- 5) w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 2.784,9 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne, a w 2009 r. o 3.572,1 tys. zł;
- 6) w Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 133,7 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne, a w 2009 r. o 345,5 tys. zł;
- 7) w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu w 2008 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 118,7 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 8) w Politechnice Wrocławskiej w 2009 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 140,9 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 9) w Politechnice Krakowskiej w 2009 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 361,2 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 10) w Szkole Głównej Handlowej w 2009 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 43,9 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 11) w Uniwersytecie w Białymstoku w 2009 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 16 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne;
- 12) w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sandomierzu w 2009 r. przeznaczono środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie o 8,8 tys. zł wyższe niż na świadczenia socjalne.

6. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wykonał delegacji ustawowej, zawartej w art. 95 ust. 1 ustawy *Psw*, w zakresie wydania rozporządzenia w sprawie określenia warunków i trybu występowania przez uczelnie niepubliczne o dotacje oraz sposobu kontroli ich wykorzystania, uwzględniając jakość kształcenia w uczelni, liczbę nauczycieli akademickich, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, liczbę kształconych w uczelni studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, zaangażowanie własnych środków w rozwój bazy materialnej uczelni oraz osiągnięcia uczelni w dotychczasowym kształceniu.

Zgodnie z art. 94 ust. 5 pkt 1 *Psw*, uczelnia niepubliczna - spełniająca warunki określone w przepisach wynikających z art. 95 ust. 1 *Psw* - może otrzymać m.in. dotację przeznaczoną na pokrycie części opłat wnoszonych przez studentów studiów stacjonarnych oraz uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich oraz dotacje na dofinansowanie zadań niezwiązanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich (enumeratywnie wymienione w art. 94 ust. 5 pkt 2 *Psw*).

Mimo upływu ponad pięciu lat od wejścia w życie *Psw*, uczelniom niepublicznym nie zapewniono pomocy ze środków budżetowych na realizację ich zadań, a w szczególności dotyczących kształcenia studentów studiów stacjonarnych.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, że Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wykorzystwała możliwości przyznawania uczelniom publicznym, prowadzącym studia na szczególnie wysokim poziomie - potwierdzonej oceną Państwowej Komisji Akredytacyjnej²¹, dodatkowych środków na kształcenie studentów na określonych kierunkach studiów, makrokierunkach i studiach międzykierunkowych, do czego była uprawniona na podstawie art. 95 ust. 3 *Psw*²².

7. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na brak zatwierdzonej strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce, która m.in. powinna określać docelowe działania zmierzające do podniesienia jakości kształcenia i prowadzenia badań naukowych przez uczelnie oraz relacje uczelni z otoczeniem społecznym i gospodarczym, co - w ocenie NIK - utrudnia alokację środków publicznych zgodnie z perspektywicznymi potrzebami.

W przyjętych w maju 2007 r. na Konferencji Ministrów ds. szkolnictwa wyższego w Londynie priorytetowych działaniach do 2009 r. w ramach realizacji Procesu Bolońskiego – uwzględniono tworzenie krajowych strategii w zakresie wymiaru społecznego szkolnictwa wyższego. Na brak strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce wskazywał również raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju na temat szkolnictwa wyższego opublikowany we wrześniu 2007 r.

W kwietniu 2010 r. na zlecenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego został opracowany projekt dokumentu pn. *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 r.*, a w 2009 r. został przekazany do Ministra projekt środowiskowy pn. *Strategia Rozwoju Szkolnictwa Wyższego 2010-2020*. Projekty ww. dokumentów były, do czasu zakończenia kontroli, przedmiotem prac prowadzonych przez powołane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Forum Ekspertów,

²¹ W okresie objętym kontrolą Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej podjęło 28 uchwał zawierających oceny wyróżniające dla kierunków prowadzonych przez uczelnie publiczne. Żaden z kierunków prowadzonych przez uczelnie niepubliczne nie otrzymał w tym okresie oceny wyróżniającej.

²² Na podstawie art. 1 pkt 72 lit. b zmiany *Psw* z 2011 r., z dniem 1 października 2011 r. zostaje uchylony art. 95 ust. 3 *Psw*. Jednocześnie na podstawie art. 1 pkt 63 zmiany *Psw* z 2011 r., od dnia 1 października 2010 r. obowiązuje dodany art. 84a oraz art. 84b do *Psw*, zgodnie z którymi podstawowe jednostki organizacyjne uczelni lub centra naukowe działające w strukturze uczelni mogą uzyskać status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego (KNOW) na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na okres pięciu lat. Przy wyłonieniu w drodze konkursu KNOW (do trzech w jednym obszarze wiedzy i kształcenia) brane będą pod uwagę: jakość prowadzonych badań naukowych, jakość kształcenia oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

którego zadaniem było przygotowanie dokumentu określającego cele strategiczne i operacyjne dla polskiego szkolnictwa wyższego.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

- 1) egzekwowanie zwrotu w przyszłości dotacji na inwestycje niewykorzystanych zgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych niezgodnie z prawem,*
- 2) rozważenie złożenia do rzecznika dyscypliny finansów publicznych wniosków o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,*
- 3) egzekwowanie zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania przez szkoły wyższe dotacji podmiotowych na zadania określone w art. 94 ust. 1 Psw,*
- 4) egzekwowanie od nadzorowanych uczelni prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej przychodów i kosztów kształcenia studentów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej,*
- 5) rozważenie przyspieszenia prac nad opracowaniem strategii rozwoju szkolnictwa wyższego.*

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego poinformowała Najwyższą Izbę Kontroli m.in., że:

- 1) kierownictwo Ministerstwa ponownie szczegółowo rozważy kwestię egzekwowania w przyszłości zwrotu dotacji celowych na inwestycje oraz rozważone zostanie zgłoszenia propozycji zmiany przepisów - Prawa o szkolnictwie wyższym, w roku 2012, dotyczącej doprecyzowania kwestii pozostawiania środków niewykorzystanej dotacji celowej na inwestycje w dyspozycji uczelni; szczegółowego indywidualnego rozważenia w każdym przypadku wymagała będzie kwestia złożenia ewentualnego zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych;*
- 2) przepisy w zakresie wyodrębniania przychodów oraz kosztów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych będą obowiązywać od 1 stycznia 2013 r.;*
- 3) w celu wyeliminowania przypadków niezachowania ustawowej proporcji wykorzystania środków dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów, wraz z planem dotacji na dany rok budżetowy do uczelni przekazywane są informacje o obowiązujących przepisach prawnych w tym zakresie,*
- 4) w przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie pn. „Plan uporządkowania strategii rozwoju” nie zamieszczono strategii rozwoju szkolnictwa wyższego. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podjęło decyzję o rozpoczęciu prac nad dokumentem strategicznym pn. „Program rozwoju szkolnictwa wyższego”.*

3.2. Wykorzystanie dotacji przez publiczne szkoły wyższe na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni.

1. Z danych 27 uczelni publicznych skontrolowanych przez NIK wynika, że na dzień 30 listopada 2009 r. studiowało w tych uczelniach 403.085 osób, tj. o 1.247 (o 0,3%) mniej w porównaniu do roku poprzedniego. Jednak tendencja taka nie dotyczyła wszystkich skontrolowanych szkół.

W 13 uczelniach publicznych (48,1% ogólnej liczby kontrolowanych uczelni publicznych) nastąpił wzrost ogólnej liczby studentów w 2009 r. w stosunku do 2008 r. o 3,4% (o 7.053 studentów). Największy wzrost ogólnej liczby studentów stwierdzono w: Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie (o 10,7%), Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie (7,9%), Politechnice Gdańskiej (o 5,1%). W pozostałych uczelniach (51,9%) nastąpił spadek liczby studentów w 2009 r. w stosunku do 2008 r. o 4,2% (o 8.300 osób). Największy spadek liczby studentów w 2009 r. stwierdzono w: Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu (o 14,5%), Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy (o 13%), Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (o 10,6%). Jednocześnie w 15 skontrolowanych uczelniach publicznych (55,6%) stwierdzono wzrost liczby studentów studiów stacjonarnych, a w siedmiu (25,9%) – wzrost liczby studentów niestacjonarnych.

Największy wzrost liczby studentów studiów stacjonarnych w 2009 r. w stosunku do 2008 r. stwierdzono w: Politechnice Krakowskiej (o 9,5%), Uniwersytecie Łódzkim (o 8%) oraz Politechnice Gdańskiej (o 7,1%). Natomiast wzrost studentów studiów niestacjonarnych stwierdzono m.in. w: Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie (o 39,6%), Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie (o 33,3%) oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Skierniewicach (o 7,1%)²³.

2. Skontrolowane uczelnie publiczne w 2009 r. uzyskały przychody w łącznej kwocie 4.697.557,5 tys. zł, tj. o 332.479,3 tys. zł wyższe w porównaniu do roku poprzedniego (o 7,4%).

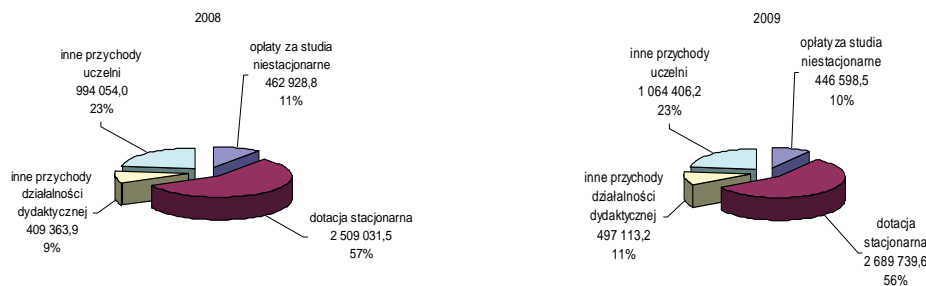
W strukturze przychodów dotacja na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształceniem kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym remonty (tzw. „dotacja stacjonarna”), stanowiła w 2009 r. 57,0%, a w 2008 r. - 58,0%. Przychody skontrolowanych uczelni publicznych z tytułu odpłatności

²³ Dane dotyczące liczby studentów skontrolowanych uczelni, studiujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przedstawiono w załączniku nr 6 do niniejszej *Informacji*.

za kształcenie w formie studiów niestacjonarnych wyniosły w 2009 r. 446.598,5 tys. zł i były niższe od uzyskanych w 2008 r. o 16.330,3 tys. zł, tj. o 3,5%.

Wykres nr 1

Struktura przychodów w skontrolowanych uczelniach publicznych w latach 2008-2009

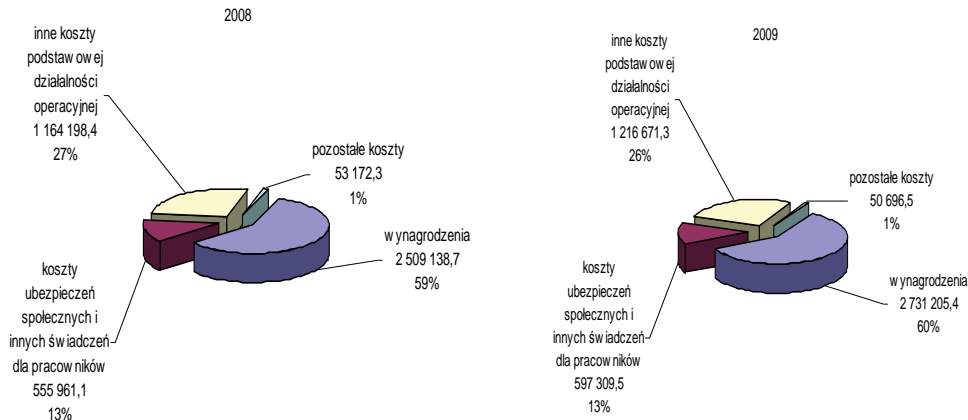

Źródło: Dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wykonanie planów rzeczowo-finansowych uczelni za lata 2008-2009).

Skontrolowane uczelnie publiczne poniosły w 2009 r. koszty w łącznej kwocie 4.595.882,7 tys. zł, tj. o 313.412,2 tys. zł wyższe w porównaniu do roku poprzedniego (o 7,3%). W strukturze kosztów największy udział stanowiły koszty wynagrodzeń, tj. 72,0% w 2008 r. i 73,0% w 2009 r.

Wykres nr 2

Struktura kosztów w skontrolowanych uczelniach publicznych w latach 2008-2009

Źródło: Dane Ministerstwa z wykonania planów rzeczowo-finansowych uczelni za lata 2008-2009.

3. W 20 publicznych szkołach wyższych (74%) nie prowadzono odrębnej ewidencji księgowej kosztów zadań finansowanych z dotacji budżetowej, związanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, a także kosztów kształcenia na studiach niestacjonarnych²⁴.

²⁴ Wyodrębnioną ewidencję posiadały następujące skontrolowane uczelnie: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, PWSZ w Elblągu, PWSZ w Raciborzu, PWSZ w Tarnowie, PWSZ w Płocku, Uniwersytet Przyrodniczy im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz – od 17 maja 2010 r. – PWSZ w Legnicy.

Obowiązujące w tych uczelniach zasady rachunkowości nie zapewniały transparentności wykorzystania środków publicznych, gdyż nie obligowały służb księgowych do ustalania kosztów działalności dydaktycznej z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne. Uniemożliwiało to określenie, czy dotacja była wykorzystana zgodnie z jej przeznaczeniem, tj. na zadania określone w art. 94 ust. 1 *Psw* oraz czy prawidłowo ustalona została wysokość opłat za kształcenie na studiach niestacjonarnych i na niestacjonarnych studiach doktoranckich.

Wprawdzie przepisy prawne nie zobowiązują rektorów uczelni publicznych w sposób jednoznaczny do wyodrębnienia takiej ewidencji, jednak z punktu widzenia celowości - w ocenie NIK - rektor uczelni publicznej może i powinien taki obowiązek wprowadzić w zasadach (polityce) rachunkowości na podstawie § 14 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie gospodarki finansowej uczelni publicznych²⁵. Pozwoliłoby to rzetelnie i jasno przedstawić sytuację majątkową i finansową jednostki oraz jej wynik finansowy.

4. W ośmiu uczelniach publicznych opłaty za kształcenie studentów na studiach niestacjonarnych były ustalane nierzetelnie oraz z naruszeniem art. 99 ust. 2 *Psw*, zgodnie z którym opłaty te nie mogą przekraczać kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do uruchomienia i prowadzenia w danej uczelni studiów niestacjonarnych, z uwzględnieniem kosztów amortyzacji i remontów.

W ocenie NIK brak wyodrębnienia w ewidencji księgowej kosztów kształcenia w formie niestacjonarnej uniemożliwiał ustalenie odpłatności za kształcenie studentów w tej formie w sposób rzetelny i zgodny z prawem. Stwierdzono, że w trzech uczelniach odpłatność za studia niestacjonarne była wyższa niż koszty kształcenia, tj.: w 2008 r. w PWSZ w Legnicy różnica ta wynosiła 847 tys. zł, w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie - 3.933 tys. zł, a w 2009 r. w PWSZ w Płocku - 8,7 tys. zł i w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie - 3.882,0 tys. zł.

Na podstawie wyliczeń dokonanych przez uczelnie w trakcie kontroli NIK wynika, że w czterech uczelniach przychody z odpłatności za kształcenie na studiach niestacjonarnych były niższe od poniesionych kosztów w łącznej kwocie 54.631,3 tys. zł, w tym za 2008 r. - 21.047,1 tys. zł (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie - 19.862,6 tys. zł, PWSZ w Chełmie - 183 tys. zł, PWSZ w Płocku - 169,2 tys. zł, PWSZ w Skierniewicach - 832,3 tys. zł); 2009 r. - 33.586,2 tys. zł (UMCS w Lublinie - 32.482,9 tys. zł, PWSZ w Chełmie - 181,0 tys. zł, PWSZ w Skierniewicach - 922,3 tys. zł).

Ponadto w czterech uczelniach stwierdzono znaczne dysproporcje między kosztami kształcenia na studiach stacjonarnych a odpłatnością za kształcenie w formie studiów niestacjonarnych:

- w Politechnice Gdańskiej z dokonanego w trakcie kontroli rozliczenia kosztów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych wynika, że odpłatność za studia niestacjonarne w stosunku do przeciętnego kosztu kształcenia była znacznie wyższa na

²⁵ Dz. U. Nr 246, poz. 1796.

trzech spośród ośmiu wydziałach: na Wydziale Zarządzania i Ekonomii opłata za studia wynosiła 4,0 tys. zł (w latach 2008-2009), przy czym przeciętny koszt kształcenia był niższy o 1,7 tys. zł, tj. o 42,5%, w 2008 r. oraz o 1,5 tys. zł, tj. o 37,5%, w 2009 r.; na Wydziale Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki – kierunku Informatyka opłata za studia I stopnia wynosiła w 2008 r. 2,5 tys. zł przy koszcie 1,8 tys. zł (w 2009 r. opłata wyniosła 2,9 tys. zł, a koszt - 1,6 tys. zł), za studia II stopnia opłata wyniosła 3,4 tys. zł w 2008 r. przy koszcie 2,7 tys. zł (w 2009 r. opłata wyniosła 3,4 tys. zł, a koszt - 2,8 tys. zł); na Wydziale Inżynierii Lądowej i Środowiska opłata wyniosła 3,8 tys. zł (w latach 2008-2009), a koszty wyniosły 2,5 tys. zł (w 2008 r.) oraz 3,2 tys. zł (w 2009 r.);

- w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie z dokonanego szacunkowego wyliczenia kosztów prowadzenia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych²⁶ wynika, że koszt kształcenia jednego studenta studiów stacjonarnych wynosił 11.730 zł w 2008 r. i 12.155 zł w 2009 r., zaś na studiach niestacjonarnych odpowiednio 5.606 zł i 6.848 zł, co stanowiło odpowiednio 47,8% i 56,3%, a tym samym wpływy z czesnego były niższe od szacunkowych kosztów kształcenia studentów na studiach niestacjonarnych o kwotę 2.620 tys. zł;
- w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie z obliczeń dokonanych w trakcie kontroli, dotyczących szacunkowych kosztów kształcenia jednego studenta na poszczególnych wydziałach (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych łącznie) wynika, że ustalone przez Rektora stawki opłat za studia niestacjonarne były na wszystkich wydziałach kilkakrotnie niższe od przeciętnego kosztu kształcenia, a o wysokości opłat za studia niestacjonarne decydowała konkurencyjność stawki na rynku usług edukacyjnych w regionie oraz możliwości finansowe kandydatów na studia, co świadczy o nierównym traktowaniu studentów, np.:
 - średnioroczny koszt kształcenia jednego studenta Wydziału Ogrodniczego wynosił w 2008 r. – 8,5 tys. zł, a w 2009 r. – 9,6 tys. zł, natomiast odpłatność za dwa semestry prowadzonych na tym Wydziale studiów niestacjonarnych o kierunku „ogrodnictwo” w obu latach ustalona była na kwotę 2,6 tys. zł (na poziomie odpowiednio 3,2 oraz 3,6 razy niższym),
 - średnioroczny koszt kształcenia jednego studenta Wydziału Inżynierii Produkcji wynosił w 2008 r. – 9,1 tys. zł, a w 2009 r. – 11,4 tys. zł, natomiast odpłatność za 2 semestry studiów niestacjonarnych na tym Wydziale o kierunkach: „edukacja techniczno-informatyczna” i „technika rolnicza i leśna” ustalona była w obu latach w wysokości 2,8 tys. zł (na poziomie odpowiednio: 3,2 oraz 4 razy niższym);
- w Politechnice Warszawskiej nie określono jednolitych zasad ustalania odpłatności za kształcenie w systemie niestacjonarnym; szczegółowa kontrola odpłatności za studia niestacjonarne na siedmiu wydziałach wykazała, że występowały znaczne dysproporcje pomiędzy kosztem kształcenia a wysokością opłat. Na przykład w roku akademickim 2009/2010 na Wydziale Inżynierii Materiałowej odpłatność za studia niestacjonarne wynosiła 1,5 tys. zł za semestr, co stanowiło 12,2% kosztów kształcenia jednego studenta licząc w skali rocznej (24.630,5 tys. zł), na Wydziale Elektrycznym - 2,1 tys. zł (tj. 47,4% z kwoty 8.852,3 tys. zł) oraz na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych – 2 tys. zł, przy koszcie kształcenia 5 tys. zł (80%); działalność dydaktyczna w 2008 r. i 2009 r. zamknęła się stratami odpowiednio w kwotach 7.759,3 tys. zł i 18.596,4 tys. zł.

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów uczelni publicznych Najwyższa Izba Kontroli wniosła o ustalenie odpłatności za usługi edukacyjne w formie studiów niestacjonarnych zgodnie z wymogami prawa, a także prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej przychodów i kosztów kształcenia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy szkół wyższych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o podjęciu działań w celu rzetelnego ustalenia odpłatności za kształcenie w formie niestacjonarnej, w tym o przeprowadzeniu ponownej analizy kosztów kształcenia na tych studiach oraz o wprowadzeniu do zasad (polityki) rachunkowości podziału kosztów według wszystkich typów działalności.

²⁶ Metodą proporcjonalnego podziału kosztów wynagrodzeń nauczycieli akademickich i kosztów utrzymania obiektów uczelni w odniesieniu do ilości godzin zrealizowanych na poszczególnych typach studiów z uwzględnieniem faktu prowadzenia zajęć dydaktycznych średnio pięć dni w tygodniu na studiach stacjonarnych i jeden dzień w tygodniu na studiach niestacjonarnych.

3.3. Wykorzystanie dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów.

W latach 2008-2010 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przekazała uczelniom publicznym i niepublicznym dotacje na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów w łącznej kwocie 4.450.003,8 tys. zł, w tym dotacje podmiotowe dla uczelni publicznych – 3.292.061,2 tys. zł i uczelni niepublicznych - 1.055.924,3 tys. zł.

1. W dziewięciu skontrolowanych uczelniach publicznych (33%) oraz siedmiu uczelniach niepublicznych (64%) nie zapewniono wypłat stypendiów w ustawowym terminie (tzn. co miesiąc), co było niezgodne z art. 184 ust. 3 Psw; opóźnienia wynosiły od kilku dni do kilku miesięcy.

Najczęstszą przyczyną niedotrzymania ustawowego terminu wypłat stypendiów były trudności w skompletowaniu komisji stypendialnych, w których skład wchodzi co najmniej połowa studentów, przed rozpoczęciem roku akademickiego lub semestru.

Spośród skontrolowanych uczelni publicznych ww. nieprawidłowości stwierdzono w dziewięciu niżej wymienionych szkołach wyższych, tj. w:

- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie - stypendia za miesiące październik – listopad w łącznej kwocie 1.064,0 tys. zł wypłacono 11 grudnia 2009 r.,
- Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie - stypendia za październik i marzec 2008 r. i 2009 r. wypłacono z miesięcznym opóźnieniem,
- Politechnice Lubelskiej stypendia za listopad 2008 r. i 2009 r. oraz marzec 2010 r. wypłacono z miesięcznym opóźnieniem, a za październik 2008 r. i 2009 r. – z dwumiesięcznym opóźnieniem,
- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie - stypendia za trzy miesiące, tj. październik, listopad i grudzień 2008 r. i 2009 r. wypłacono w grudniu,
- Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu - wypłacono stypendia w listopadzie 2008 r. za październik 2008 r. (w kwocie 430.010 zł) oraz za październik 2009 r. w listopadzie 2009 r. (586.858 zł),
- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie - stypendia za marzec i październik 2008 r. oraz 2009 r., a także za marzec 2010 r. (w łącznej kwocie 143,9 tys. zł) wypłacono odpowiednio w kwietniu i listopadzie wraz ze stypendiami za bieżące miesiące,
- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Skierniewicach - stypendia za październik – grudzień 2008 r. wypłacono w grudniu 2008 r., za październik – grudzień 2009 r. wypłacono w grudniu 2009 r. oraz styczniu 2010 r., a za marzec 2009 r. i 2010 r. – odpowiednio w kwietniu 2009 r. i 2010 r.,
- Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu - stypendia za miesiąc grudzień 2008 r. i 2009 r., w łącznej kwocie 471,8 tys. zł, wypłacono niezgodnie z ustalonym harmonogramem, tj. trzy i sześć dni po terminie,
- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy - w roku akademickim 2009/2010 stypendia za miesiąc październik, listopad i grudzień zostały wypłacone jednorazowo w miesiącu grudniu, natomiast w roku akademickim 2008/2009 stypendia za październik i listopad wypłacono jednorazowo w listopadzie 2008 r.

Spośród skontrolowanych uczelni niepublicznych ww. nieprawidłowości stwierdzono w siedmiu niżej wymienionych uczelniach, tj. w:

- Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego stypendia socjalne, mieszkaniowe i na wyżywienie za październik wypłacono w grudniu 2008 r., a za marzec, kwiecień i maj – po 15 czerwca 2009 r. (na przykład: 10 grudnia 2008 r. studentowi wypłacono 560 zł tych świadczeń za październik, 25 czerwca 2009 r. wypłacono 1.950 zł za marzec, kwiecień i maj, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych za październik wypłacono w grudniu 2008 r., a za marzec 2009 r. w maju tego roku),
- Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi stypendia za marzec 2008 r. wypłacono w kwietniu w łącznej kwocie 263,9 tys. zł, natomiast pierwsze wypłaty stypendiów w pozostałym okresie w łącznej kwocie

2.545,5 tys. zł były dokonane po dwóch miesiącach od rozpoczęcia roku akademickiego lub semestru i dotyczyły 40% ogólnej kwoty stypendiów przyznanych na poszczególne semestry,

- Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu świadczenia z funduszu pomocy materialnej za marzec, kwiecień, maj, październik, listopad 2008 r. oraz marzec i kwiecień 2009 r. w łącznej kwocie 2.099,6 tys. zł (1.260,8 tys. zł w 2008 r. i 838,8 tys. zł w 2009 r.) wypłacono po terminie wynikającym z postanowień regulaminu przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów. Opóźnienia wynosiły od czterech dni do trzech miesięcy i wynikały m. in. z przyjętego trybu składania i rozpatrywania wniosków o przyznanie stypendium,
- Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku w roku akademickim 2008/2009 we wszystkich objętych kontrolą 67 przypadkach, wypłaty stypendiów dla studentów dokonywane były, począwszy od grudnia 2008 r. (semestr zimowy) i kwietnia 2009 r. (semestr letni). Skutkowało to tym, że 123 stypendia za pierwsze trzy miesiące semestru zimowego oraz za dwa miesiące semestru letniego wypłacono jednorazowo. Wynikało to z postanowień § 5 ust. 3 Regulaminu pomocy materialnej dla studentów, zgodnie z którymi stypendia za październik wypłaca się w listopadzie lub grudniu, a stypendia za marzec – w kwietniu (bez waloryzacji),
- Wyższej Szkole Ekonomiczno – Humanistycznej w Bielsku Białej łączna kwota wypłaconych stypendiów po terminie wyniosła 580,3 tys. zł, w tym w 2008 r. – 320,1 tys. zł, a w 2009 r. – 260,2 tys. zł. W okresie objętym kontrolą, stypendia dla wszystkich studentów, którym przyznano świadczenia, z naruszeniem obowiązujących terminów wypłacano:
 - w semestrze letnim roku akademickiego 2007/2008 stypendia socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych, na wyżywienie oraz mieszkaniowe za miesiące: marzec, kwiecień oraz maj 2008 r. na łączną kwotę 72,9 tys. zł wypłacono dopiero w okresie od dnia 28 maja 2008 r. do dnia 11 września 2008 r.;
 - w semestrze zimowym roku akademickiego 2008/2009 stypendia socjalne, za wyniki w nauce lub sporcie, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz na wyżywienie za miesiące: wrzesień, październik, listopad oraz grudzień na łączną kwotę 247,2 tys. zł wypłacono dopiero w okresie od dnia 2 grudnia 2008 r. do dnia 13 stycznia 2009 r.;
 - w semestrze letnim roku akademickiego 2008/2009 stypendia socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz na wyżywienie za miesiące: luty, marzec, kwiecień oraz maj na łączną kwotę 75,0 tys. zł wypłacono dopiero w okresie od dnia 28 maja 2009 r. do dnia 18 czerwca 2009 r.;
 - w semestrze zimowym roku akademickiego 2009/2010 stypendia socjalne, za wyniki w nauce, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz na wyżywienie za miesiące: wrzesień, październik, listopad oraz grudzień na łączną kwotę 185,2 tys. zł wypłacono dopiero w okresie od dnia 3 grudnia 2009 r. do dnia 25 stycznia 2010 r.,
- Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie w skontrolowanych 120 przypadkach stwierdzono, że stypendia zostały wypłacone dwa miesiące po terminie, tj. dwa miesiące po rozpoczęciu roku akademickiego lub semestru,
- Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie wypłat stypendiów w roku akademickim 2008/2009 dokonano czterokrotnie (w grudniu, lutym, maju i czerwcu), zamiast w każdym kolejnym miesiącu.

2. W czterech skontrolowanych uczelniach publicznych (15%) oraz dwóch uczelniach niepublicznych (18%) dokonano nieprawidłowego podziału środków na pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Nieprawidłowości w ww. zakresie stwierdzono w następujących uczelniach publicznych:

- w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie - podział dotacji nie został uzgodniony z uczelnianym organem samorządu studenckiego, co było niezgodne z art. 174 ust. 2 Psw,
- w Uniwersytecie Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie - na pięciu wydziałach (50% liczby wydziałów), Wydziałowa Komisja Stypendialna przyznawała studentom stypendia za wyniki w nauce biorąc pod uwagę wyższą średnią ocen od ustalonej w regulaminie,
- w Politechnice Wrocławskiej - Dyrektor Studium Kształcenia Podstawowego wydawał decyzje administracyjne o powołaniu komisji stypendialnych, co było niezgodne z art. 175 ust. 1 i 3 Psw.

Nieprawidłowości w ww. zakresie stwierdzono w następujących uczelniach niepublicznych:

- w *Dolnośląskiej Szkole Wyższej - podziału środków na pomoc materialną dla studentów dokonał prorektor biorąc pod uwagę liczbę studentów na danych wydziałach uczelni; jednocześnie dopuszczono możliwość przenoszenia środków między wydziałami, co było niezgodnie z art. 174 ust. 4 Psw, w myśl którego podział środków powinien nastąpić według rodzajów pomocy,*
- w *Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie - w latach 2008/2009 oraz 2009/2010 rektor nie zasięgał opinii samorządu studenckiego w zakresie podziału środków na świadczenia pomocy materialnej, wysokości stypendiów za wyniki w nauce oraz za wyniki w sporcie, a także zapomóg.*

3. W czterech uczelniach niepublicznych (36%) stwierdzono nieprawidłowości w regulaminach pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

Nieprawidłowości te polegały na niedostosowaniu regulaminów do wymogów wynikających z przepisów Psw. I tak:

- w *Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu rektor nie dopełnił obowiązku uzgodnienia regulaminu z uczelnianym organem samorządu studenckiego, co było niezgodne z art. 186 ust. 1 Psw,*
- w *trzech uczelniach (27,3%), tj. Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi, Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie, w regulaminach przyznawania pomocy materialnej nie określono kryteriów przyznawania stypendiów i zapomóg,*
- w *Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie regulaminy przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej ograniczały prawa studentów i doktorantów, wynikające z przepisów Psw oraz łączna wysokość stypendiów możliwych do uzyskania przekraczała limit maksymalnej miesięcznej wysokości świadczenia określony w Psw.*

4. W sześciu uczelniach niepublicznych (55%) przyznano świadczenia pomocy materialnej w łącznej kwocie 85,6 tys. zł niezgodnie z regulaminami przyznawania świadczeń stypendialnych. I tak:

- w *Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu przyznano i wypłacono studentom stypendia w łącznej kwocie 18.965 zł na podstawie wniosków złożonych po terminie wskazanym w regulaminie; przyznano stypendia na łączną kwotę 39,0 tys. zł osobom, których dochód na jednego członka rodziny przekraczał limit uprawniający do uzyskania pomocy; przyznano dwie zapomogi po 1.375 zł przewodniczącemu komisji stypendialnej, pomimo nieudokumentowania trudnej sytuacji materialnej lub wystąpienia nagłego zdarzenia; jednej osobie zamieszkałej czasowo w Środzie Śląskiej przyznano stypendium mieszkaniowe w wysokości 1.200 zł, co było niezgodne z postanowieniami regulaminu,*
- w *Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego stwierdzono przypadki przyznawania stypendium osobom, które nie złożyły wszystkich wymaganych dokumentów, tj. w czterech analizowanych sprawach o przyznanie stypendium mieszkaniowego w roku akademickim 2008/2009 studenci nie złożyli dokumentów potwierdzających fakt zamieszkiwania w domu studenckim lub obiekcie innym niż dom studencki w lipcu 2009 r., a otrzymali stypendium mieszkaniowe za ten okres w łącznej wysokości 1.000 zł. W siedmiu przypadkach studenci przedłożyli do wniosków o stypendia na kwotę 1.960 zł część dokumentacji w terminie późniejszym (w następnym semestrze lub w trakcie trwania kontroli NIK),*
- w *Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi w roku akademickim 2008/2009 przyznano i wypłacono osiem stypendiów na łączną kwotę 12.950 zł (7% z badanej próby 116 stypendiów) niezgodnie z regulaminem, tj. przyznano i wypłacono stypendium naukowe w wysokości 2.000 zł studentce przebywającej na urlopie macierzyńskim, przyznano i wypłacono siedem stypendiów (dwóch na wyżywienie, trzech socjalnych oraz dwóch socjalnych i na wyżywienie) na łączną kwotę 10.950 zł bez wymaganych zaświadczeń dokumentujących sytuację materialną studenta oraz członków jego rodziny,*
- w *Akademii Humanistycznej w Pułtusku przyznano i wypłacono studentowi stypendium w kwocie 2.000 zł, mimo przekroczenia dochodu na jednego członka rodziny, uprawniającego do ubiegania się o stypendium oraz przyjmowano wnioski o przyznanie stypendium zamiast oświadczeń o niezmienności stanu faktycznego, co było niezgodne z ustalonym w uczelni regulaminem,*

- w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie w roku akademickim 2009/2010 z naruszeniem postanowień regulaminu przyznano studentowi zapomogę w wysokości 1.500 zł, tj. wyższą o 360 zł od możliwej do uzyskania,
- w Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie przyznano stypendium za wyniki sportowe w wysokości 3.150 zł osobie, która była studentem pierwszego roku studiów, co było niezgodne z § 19 ust. 4 ustalonego regulaminu, a w semestrze zimowym roku akademickiego 2008/2009 przyznano i wypłacono stypendium za wyniki w nauce w kwocie 1.125 zł osobie przebywającej na urlopie dziekańskim, co było niezgodne z § 11 ust. 1 pkt 2 regulaminu.

5. W pięciu uczelniach niepublicznych (46%) wystąpiły nieprawidłowości w związku z funkcjonowaniem komisji stypendialnych oraz odwoławczych komisji stypendialnych.

I tak:

- w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, zgodnie z postanowieniami regulaminu przyznawania pomocy materialnej, tylko rektor mógł powoływać i odwoływać komisję stypendialną oraz odwoławczą komisję stypendialną, co było niezgodne z art. 177 ust. 1 Psw,
- w trzech uczelniach – Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi, Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu (27,3%) - skład komisji stypendialnych był niezgodny z art. 177 ust. 3 Psw, według którego studenci delegowani przez właściwy organ samorządu studenckiego stanowią większość komisji,
- w obradach komisji stypendialnej Akademii Humanistycznej w Pułtusku brały udział osoby niebędące członkami tej komisji, jak również zwoływano ją niezgodnie z terminami wskazanymi w regulaminie przyznawania świadczeń pomocy materialnej.

Ponadto:

- w dwóch uczelniach, tj. Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu oraz Akademii Humanistycznej w Pułtusku (18,2%), stwierdzono nierzetelne sporządzanie protokołów z posiedzeń komisji stypendialnej (podpis tylko przewodniczącego komisji na sporządzonych dokumentach),
- w Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi stwierdzono, że: przedstawiciele studentów wybrani do komisji stypendialnych w wydziałach zamiejscowych nie zostali oddelegowani do tych komisji; w skład komisji w wydziale zamiejscowym powołano po dwóch przedstawicieli studentów i pracowników uczelni oraz odwoławcza komisja stypendialna obradowała w sytuacji niezapewniającej zachowanie udziału większości studentów.

6. W pięciu uczelniach niepublicznych (46%) stwierdzono nieprzestrzeganie postanowień kpa w zakresie wymogów, jakie powinna spełniać decyzja wydawana przez komisje stypendialne lub odwoławcze komisje stypendialne.

- w Akademii Humanistycznej w Pułtusku w decyzjach wydawanych przez komisje stypendialne brakowało uzasadnienia prawnego, co było niezgodne z art. 107 § 1 kpa,
- w Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie wszystkie 32 skontrolowane uzasadnienia decyzji odmawiających przyznania stypendium nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 kpa, co do uzasadnienia faktycznego i prawnego,
- w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie – brak potwierdzenia dostarczenia decyzji, brak daty wpływu wniosku o przyznanie stypendium, rozpatrywanie odwołań wniesionych po terminie, nieprotokołowanie posiedzeń komisji stypendialnych,
- w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu – w ośmiu przypadkach brak jest decyzji odrzucających odwołania, odwołania rozpatrzono po terminie – od 26 do 52 dni w 2008 r. – 9 decyzji oraz od pięciu do 19 dni w 2010 r. – 42 decyzje,
- w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie w decyzjach podjętych przez komisję stypendialną nie stosowano odpowiednio przepisów kpa oraz przepisów o zaskarżeniu decyzji do sądu administracyjnego.

Ponadto stwierdzono:

- w dwóch uczelniach niepublicznych – Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu oraz Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie - nierzetelnie sporządzenie sprawozdania dotyczące pomocy materialnej,
- w Wyższej Szkole Informatyki w Łodzi przychody z tytułu opłat za korzystanie z domów studenckich, w wysokości 874,0 tys. zł. w 2008 r. i 891,3 tys. zł. w 2009 r., przy kosztach odpowiednio w wysokości 973,7 tys. zł. i 880,1 tys. zł, które nie tworzyły funduszu pomocy materialnej, w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie wypłacono stypendia za wyniki w nauce i sporcie wyższe o 807,3 tys. zł w 2008 r. i o 695,5 tys. zł w 2009 r. od świadczeń socjalnych, co było niezgodnie z art. 174 ust. 4 Psw,
- w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie wypłacono stypendia za wyniki w nauce i sporcie wyższe o 807,3 tys. zł w 2008 r. i o 695,5 tys. zł w 2009 r. od świadczeń socjalnych, co było niezgodnie z art. 174 ust. 4 Psw.

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów szkół wyższych (publicznych i niepublicznych) Najwyższa Izba Kontroli wniosła o wypłatę świadczeń pomocy materialnej co miesiąc oraz o stosowanie procedur przy udzielaniu pomocy materialnej, ustalonych w regulaminach przyznawania świadczeń pomocy materialnej i przepisach kodeksu postępowania administracyjnego, a także o dostosowanie regulaminów przyznawania świadczeń pomocy materialnej do przepisów prawa, jak również o wyeliminowanie przypadków udziału w posiedzeniach komisji stypendialnych osób nieuprawnionych.

W odpowiedziach na wystąpienia pokontrolne rektorzy szkół wyższych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o podjęciu działań w celu dostosowania regulaminów do przepisów prawa, zwłaszcza w zakresie terminów wypłaty świadczeń pomocy materialnej oraz o podjęciu działań w celu wyeliminowania przypadków udziału w posiedzeniach komisji stypendialnych osób nieuprawnionych.

3.4. Wykorzystanie dotacji na inwestycje w publicznych szkołach wyższych.

W ramach finansowania działalności dydaktycznej, z budżetu państwa części 38 – Szkolnictwo wyższe, uczelnie publiczne otrzymały w latach 2008-2009 oraz w I półroczu 2010 r. dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji w łącznej kwocie 782.201,7 tys. zł, w tym w 2008 r. - 361.844,1 tys. zł, w 2009 r. - 317.075,5 tys. zł, a w pierwszym półroczu 2010 r. - 125.146,7 tys. zł.

1. Osiem skontrolowanych uczelni publicznych (30%) nie dokonało zwrotu do budżetu państwa dotacji celowych na inwestycje niewykorzystanych do końca roku, na który zostały udzielone.

Uczelnie nie dokonały zwrotu do budżetu państwa dotacji na inwestycje niewykorzystanych w pełnej wysokości w roku budżetowym, na który zostały udzielone w łącznej kwocie 11.933,0 tys. zł, w tym w 2008 r. – 4.148,0 tys. zł, a w 2009 r. – 7.785,0 tys. zł. Dotacje te zostały wykorzystane na zapłatę za zrealizowane zadania w roku następnym.

Było to niezgodne z art. 144 ust. 1 *Ufp* obowiązującej do 31 grudnia 2009 r., a aktualnie z art. 168 ust. 1 *Ufp*, według których - dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do 15 lutego następnego roku (*Ufp obowiązująca do 31 grudnia 2009 r.*) i 31 stycznia następnego roku (aktualnie obowiązująca *Ufp*). Zdaniem NIK niedokonanie zwrotu przez rektorów uczelni

publicznych dotacji w należytym zakresie stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 9 pkt. 3 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych).

Nieprawidłowości w ww. zakresie stwierdzono w ośmiu niżej wymienionych uczelniach publicznych:

- *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski z dotacji otrzymanej w 2009 r. na dwie inwestycje w łącznej kwocie 4.611,1 tys. zł nie wykorzystał do końca roku 1.151,7 tys. zł, tj. 25%,*
- *Uniwersytet Śląski z otrzymanej w 2009 r. dotacji w łącznej kwocie 2.567,0 tys. zł na realizację trzech inwestycji nie wykorzystał 1.336,2 tys. zł, tj. 52%,*
- *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie nie wykorzystała całości dotacji otrzymanej w 2008 r. na realizację jednej inwestycji (300 tys. zł),*
- *Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu z otrzymanej dotacji w 2009 r. na dwie inwestycje w łącznej kwocie 2.380 tys. zł, kwotę 945,8 tys. zł, tj. 40%, wykorzystał poprzez zapłatę w styczniu 2010 r. za wykonane prace,*
- *Akademia Pomorska w Słupsku ze środków dotacji na inwestycję w 2008 r. przekazała w grudniu wykonawcy zaliczkę w kwocie 1.250 tys. zł, mimo iż umowa z wykonawcą nie przewidywała takiej możliwości, a wykonanie prac nastąpiło dopiero 31 sierpnia 2009 r.,*
- *Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nie zwrócił do Ministerstwa niewykorzystanej dotacji za 2008 r. na trzy inwestycje w łącznej kwocie 2.444,1 tys. zł oraz za 2009 r. na dwie inwestycje w łącznej kwocie 3.851,3 tys. zł,*
- *Politechnika Krakowska nie wykorzystała w pełni dotacji otrzymanych w 2008 r. na realizację czterech inwestycji budowlanych, a niewykorzystaną kwotę w łącznej wysokości 153,9 tys. zł oraz 10,8 tys. zł z tytułu odsetek zwróciła do Ministerstwa 22 października 2009 r., tj. kilka miesięcy po terminie wynikającym z przepisów prawa; w trakcie kontroli uczelnia dodatkowo przekazała do Ministerstwa 943 zł tytułem różnicy należnych odsetek,*
- *Politechnika Warszawska z dotacji otrzymanej w 2009 r. na inwestycję w łącznej kwocie 500 tys. zł, kwotę 487,2 tys. zł, tj. 97%, wykorzystała poprzez zapłatę w styczniu 2010 r. za wykonane prace, natomiast kwota 12,8 tys. zł została wydatkowana niezgodnie z przeznaczeniem.*

2. Dwie publiczne uczelnie nierzetelnie sporządziły dla Ministerstwa sprawozdania z realizacji inwestycji finansowanych z budżetu państwa. I tak:

- *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie w sprawozdaniu z wykonania inwestycji w 2008 r. wykazała wykorzystanie 73 tys. zł poniesione przed 2008 r.; NIK wniosła o zwrot kwoty do budżetu państwa,*
- *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie w sprawozdaniu wykazała zaangażowane środki własne w 2008 r. na realizację zadania o 357,1 tys. zł wyższe niż wynikające z danych z ewidencji księgowej i dokumentów źródłowych; w sprawozdaniu z realizacji inwestycji w 2009 r. uczelnia wykazała natomiast, że w roku tym poniosła 5,7 tys. zł kosztów własnych, co nie znalazło odzwierciedlenia w ewidencji księgowej, bowiem kwota 2,9 tys. zł została poniesiona w 2010 r., a pozostała kwota – 2,8 tys. zł do dnia zakończenia kontroli nie została poniesiona.*

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów publicznych szkół wyższych Najwyższa Izba Kontroli wniosła o zapewnienie prawidłowego rozliczania dotacji celowych na wydatki majątkowe oraz o zwrot dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, a także o przestrzeganie terminowego wykorzystania środków dotacji budżetowych otrzymanych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy uczelni publicznych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o podjęciu działań w celu wzmocnienia nadzoru nad terminowością wykorzystania i rozliczania inwestycji, o zobowiązaniu odpowiedzialnych za inwestycje pracowników do monitorowania terminowego wydatkowania dotacji oraz o zwrocie dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

3.5. Wykorzystanie dotacji na naukę.

W latach 2008-2009 i w pierwszym półroczu 2010 r. z budżetu części 28 – Nauka uczelnie wyższe i ich jednostki naukowe otrzymały ogółem 3.975.316,1 tys. zł²⁷ na badania naukowe oraz inwestycje służące potrzebom badań naukowych.

1. W dwóch uczelniach publicznych (7%) wykorzystanie środków na naukę w 2009 r. było niższe niż w roku poprzednim.

- w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie stwierdzono niewielkie wykorzystanie przyznanych środków (w 2008 r. i 2009 r. wykorzystano 17% przyznanej dotacji);
- w Politechnice Krakowskiej wystąpiła tendencja malejąca w zakresie realizacji zadań w ramach badań naukowych uczelni. W 2009 r. liczba zadań ogółem zrealizowanych ze środków na naukę była o 29% niższa niż w 2008 r., natomiast liczba zadań w ramach podstawowej działalności statutowej – o około 50% niższa, a liczba zadań w ramach badań własnych - o około 25% niższa.

2. W Politechnice Warszawskiej stwierdzono wydatkowanie środków niezgodnie z postanowieniami umowy lub kosztorysem.

Nieprawidłowości w realizacji projektu celowego, realizowanego ze środków na naukę przez Instytut Podstaw Budowy Maszyn (IPBM) na podstawie umowy trójstronnej z 24 kwietnia 2009 r. (Ministerstwo, Politechnika i Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „Państwowych Zakładów Lotniczych – Kalisz” (WSK „PZL-Kalisz”), polegały na:

- niepoinformowaniu Ministra o niewywiązaniu się z warunków umowy przez WSK „PZL-Kalisz” poprzez niewniesienie w terminie do 15 listopada 2009 r. wkładu własnego w wysokości 862,5 tys. zł, co było warunkiem uruchomienia kolejnej raty dotacji; wobec powyższego zaniechania, Ministerstwo niesłusznie przekazało w dniu 25 stycznia 2010 r. dotację kwocie 1.570,0 tys. zł na wykonanie kolejnego zadania wynikającego z umowy trójstronnej,
- niezabezpieczeniu interesów Politechniki w podpisanej umowie z WSK „PZL-Kalisz”, co skutkowało nieterminową płatnością przez kontrahenta należności za wykonaną usługę w kwocie 1.390,5 tys. zł (do 27 kwietnia 2010 r. Politechnika otrzymała 590,5 tys. zł, a z zaległych należności (800,0 tys. zł) rozłożonych na miesięczne raty z terminem ich płatności do 31 lipca 2010 r. uregulowano do 16 lipca 2010 r.²⁸ tylko 100,0 tys. zł, a pozostała kwota 700,0 tys. zł – jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Rektora w trybie art. 59 ust. 2 ustawy o NIK – została uregulowana w dniu 17 sierpnia 2010 r.).

3. W sześciu skontrolowanych uczelniach niepublicznych (55%) stwierdzono wydatkowanie środków niezgodnie z postanowieniami umowy lub kosztorysem.

²⁷ Zestawienie dotacji przekazanych szkołom wyższym ze środków na naukę przedstawiono w załączniku nr 5 do niniejszej Informacji.

²⁸ Do czasu zakończenia kontroli NIK.

- *W Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie łącznie wydatkowano 36,9 tys. zł z naruszeniem postanowień umów o finansowanie projektów badawczych zawartych między Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, rektorem a kierownikiem projektów,*
- *w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu wydatkowano niezgodnie z kosztorysem środki dotacji przyznanej na projekt badawczy. Do 31 marca 2010 r. uczelnia wydatkowała kwotę 11,3 tys. zł, zamiast 50,7 tys. zł (kwota ta, zgodnie z kosztorysem, powinna zostać wydatkowana do końca 2009 r.),*
- *Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie nieprawidłowo rozliczyła 1,6 tys. zł ze środków pochodzących na naukę (środki te przeznaczono na wynagrodzenia z tytułu umów o dzieło z pracownikiem uczelni). Ponadto w uczelni brak było zasad ustalania wskaźnika narzutu kosztów pośrednich przy realizacji projektów badawczych, jak również stwierdzono brak aparatury naukowo-badawczej zakupionej w ramach zakończonego przed dwoma laty projektu,*
- *w Akademii Humanistycznej w Pułtusku ustalono, że dwa na cztery projekty badawcze nie zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem i kosztorysem umowy. Z przyznanych łącznie kwot na oba projekty – 132 tys. zł do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zwrócono kwotę 71,1 tys. zł (54% łącznej dotacji przyznanej na oba projekty),*
- *w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu stwierdzono 72-dniowe opóźnienie złożenia do Ministerstwa raportu rocznego z realizacji projektu badawczego promotorskiego, tj. raport złożono w dniu 11 czerwca 2010 r., przy obowiązującym terminie złożenia – 31 marca 2010 r.,*
- *w Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie niezgodnie z umową oraz przepisami prawa rozliczono projekt celowy CERBER pn. „Aktywna ochrona nieletnich w Internecie”. W dniu 31 marca 2009 r., tj. 15 dni po terminie, przekazano do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pierwszą wersję raportu końcowego z wykonania projektu, który ostatecznie został przyjęty po kilkukrotnej weryfikacji jego treści w dniu 20 kwietnia 2009 r.; w trakcie kontroli NIK uczelnia zwróciła do Ministerstwa niewykorzystane z dotacji na realizację projektu celowego środki finansowe w kwocie 4.855,08 zł.*

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów szkół wyższych (publicznych i niepublicznych) Najwyższa Izba Kontroli wniosła o podjęcie działań zapewniających wyższe zaangażowanie w wykorzystaniu dotacji na badania własne oraz zapewnienie realizacji i finansowania projektów badawczych i rozwojowych zgodnie z procedurami wewnętrznymi oraz umowami podpisanymi z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także o wyegzekwowanie całości aparatury naukowo-badawczej.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy szkół wyższych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o podjęciu działań w celu uregulowania procedur wewnętrznych w zakresie wydatkowania środków na badania oraz o podjęciu działań w celu wyższego zaangażowania środków otrzymanych w ramach dotacji na badania własne.

3.6. Sytuacja ekonomiczno-finansowa publicznych szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

3.6.1. Wyniki finansowe i zobowiązania publicznych szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

1. Za 2008 r. 12 szkół publicznych spośród 95 nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa (13%) wykazało straty na działalności w łącznej kwocie 46.976,5 tys. zł, za 2009 r. – 14 w łącznej kwocie 37.772,0 tys. zł, w tym pięć

wykazało straty w 2008 r. i 2009 r., a za 2010 r. - 18 szkół zaplanowało zamknięcie działalności stratami na łączną kwotę 56.727,5 tys. zł²⁹.

Według wyjaśnień podsekretarza stanu w MNiSW, występowanie strat uczelnie uzasadniają – między innymi – malejącymi przychodami za świadczone usługi edukacyjne, zwłaszcza w zestawieniu ze względnie sztywną strukturą kosztów, rosnącymi kosztami eksploatacyjnymi użytkowanych obiektów, sztywnością struktury zatrudnienia.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, organy administracji rządowej oraz organy jednostek samorządu terytorialnego mogą podejmować decyzje dotyczące uczelni tylko w przypadkach przewidzianych w ustawach. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym brak odpowiednich instrumentów uniemożliwia odpowiednią reakcję nadzorującego ministra, zwłaszcza w przypadku ponoszenia przez uczelnie systematycznie w dłuższych okresach czasowych strat o znacznej wysokości³⁰.

2. Z przesyłanych przez uczelnie publiczne do Ministerstwa kwartalnych sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, sporządzonych na podstawie rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 26 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych oraz z dnia 4 marca 2010 r. w tej samej sprawie, wynika³¹, że nadzorowane uczelnie publiczne posiadały zobowiązania stanowiące państwowy dług publiczny:

- 1) na koniec IV kwartału 2008 r. - 268.849,7 tys. zł, w tym z tytułu kredytów i pożyczek 222.144,1 tys. zł, a zobowiązania wymagalne – 46.705,7 tys. zł; zadłużenia powyżej 10.000 tys. zł posiadały uczelnie: Uniwersytet Warszawski (24.301,7 tys. zł), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (17.060,8 tys. zł), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (33.497,7 tys. zł), Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (18.923,3 tys. zł), Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Kielcach (12.805,7 tys. zł), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie (10.430,7 tys. zł);
- 2) na koniec IV kwartału 2009 r. – 208.430,2 tys. zł, w tym z tytułu kredytów i pożyczek 172.360,0 tys. zł, a zobowiązania wymagalne – 36.070,1 tys. zł; zadłużenia powyżej 10.000 tys. zł posiadały uczelnie: Uniwersytet Gdański (31.221,1 tys. zł), Uniwersytet

²⁹ Zestawienie uzyskanych wyników finansowych uczelni publicznych za 2008 r. i 2009 r. oraz planowanych na 2010 r. stanowi załącznik nr 3 do niniejszej *Informacji*.

³⁰ W dniu 1 stycznia 2012 r. wejdzie w życie art. 100a *Psw*, dodany na podstawie art. 1 pkt 79 zmiany *Psw* z 2011 r., zgodnie z którym uczelnia publiczna, w której suma strat netto w okresie dłuższym niż pięć ostatnich lat przekracza 25% kwoty dotacji uzyskanej na zadania określone w art. 94 ust. 1 pkt. 1 *Psw* z budżetu państwa w roku poprzedzającym bieżący rok budżetowy, obowiązana jest do opracowania programu naprawczego nie później niż w okresie trzech miesięcy od stwierdzenia straty.

³¹ Dz. U. Nr 112, poz. 758 i Dz. U. Nr 43, poz. 247.

Warszawski (23.216,7 tys. zł), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (55.383,3 tys. zł), Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (15.734,0 tys. zł);

- 3) na koniec pierwszego kwartału 2010 r. – 236.249,7 tys. zł, w tym z tytułu kredytów i pożyczek – 199.683,4 tys. zł, a zobowiązania wymagalne – 29.411,7 tys. zł; zadłużenia powyżej 10.000,0 tys. zł posiadały uczelnie: Uniwersytet Gdański (31.691,4 tys. zł), Uniwersytet Warszawski (22.159,5 tys. zł), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (55.200,6 tys. zł), Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (14.895,6 tys. zł), Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (38.071,5 tys. zł).

3. W uczelniach publicznych objętych kontrolą łączna kwota zobowiązań i rezerw na zobowiązania na koniec 2008 r. wynosiły 1.766.229,2 tys. zł, a na koniec 2009 r. – 1.972.967,7 tys. zł.

Największą wartość ww. zobowiązań stanowiły rozliczenia międzyokresowe, odpowiednio 1.001.455,4 tys. zł (56,7%) i 1.158.948,8 tys. zł (58,7%) oraz zobowiązania krótkoterminowe: 699.927,9 tys. zł (39,6%) i 722.765,7 tys. zł (36,6%).

W zobowiązaniach krótkoterminowych w ramach zobowiązań wobec pozostałych jednostek, w latach 2008–2009, w kwotach odpowiednio: 411.316,4 tys. zł i 415.147,2 tys. zł, zobowiązania dotyczyły m.in.:

- 1) kredytów i pożyczek na kwotę 49.116,7 tys. zł, 58.066,6 tys. zł,
- 2) dostaw i usług - 163.751,6 tys. zł, 140.496,4 tys. zł,
- 3) podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń - 113.371,0 tys. zł, 110.559,2 tys. zł,
- 4) wynagrodzeń - 36.599,4 tys. zł, 45.568,8 tys. zł,
- 5) innych zobowiązań - 33.828,1 tys. zł, 42.356,3 tys. zł.

Tabela nr 1

Struktura zobowiązań w uczelniach publicznych w latach 2008-2009 (w tys. zł)

Rok	Typ uczelni	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	Rezerwy na zobowiązania	Zobowiązania długoterminowe	Zobowiązania krótko - terminowe	Wobec pozostałych jednostek	Wobec Funduszy specjalnych	Rozliczenia międzyokresowe
2008	Akademickie	1.726.098,1	40.557,2	21.596,7	680.212,6	401.191,9	278.349,8	983.731,8
	Zawodowe	40.131,1	723,6	1.968,5	19.715,3	10.124,5	9.311,5	17.723,6
2008 razem		1.766.229,2	41.280,8	23.565,2	699.927,9	411.316,4	287.661,3	1.001.455,4
2009	Akademickie	1.924.520,9	71.479,4	16.123,5	699.182,1	405.501,9	293.806,7	1.137.735,8
	Zawodowe	48.446,8	1.157,8	2.492,4	23.583,6	9.645,2	13.938,4	21.213,0
2009 razem		1.972.967,7	72.637,2	18.615,9	722.765,7	415.147,2	307.745,1	1.158.948,8

Źródło danych: protokoły kontroli NIK uczelni publicznych objętych kontrolą.

3.6.2. Struktura przychodów i kosztów uczelni publicznych w latach 2008-2009³².

Przychody z dotacji 95 uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zadania określone w art. 94 ust. 1 pkt 1 *Psw* („dotacja stacjonarna”), tj. związane z kształceniem studentów i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, wyniosły w 2008 r. 6.549.444,4 tys. zł, w tym dotyczące kształcenia 765.615 studentów i doktorantów studiów stacjonarnych, a w 2009 r. - 7.064.871,5 tys. zł, w tym dotyczące kształcenia 787.773 studentów i doktorantów studiów stacjonarnych. Przychód z dotacji przypadający na kształcenie jednej osoby w formie stacjonarnej wynosił w 2008 r. 8,5 tys. zł, a w 2009 r. - 9,0 tys. zł, tj. był wyższy o 5,9%.

W 2008 r. przychody ww. uczelni z tytułu odpłatności za kształcenie 442.833 studentów i doktorantów w formie niestacjonarnej wyniosły 1.425.729,7 tys. zł, a w 2009 r. - 1.395.117,8 tys. zł za kształcenie 421.474 studentów i doktorantów, co oznacza przychód z tytułu kształcenia jednej osoby w 2008 r. 3,2 tys. zł, a w 2009 r. - 3,3 tys. zł, tj. wyższy o 3,1%³³. W uczelniach publicznych objętych kontrolą średni przychód z dotacji na kształcenie jednej osoby w formie stacjonarnej w 2008 r. wynosił 9,1 tys. zł, a w 2009 r. - 9,6 tys. zł, tj. wyższy o 5,5%. Średnia odpłatność jednej osoby za kształcenie w formie niestacjonarnej wynosiła w 2008 r. i 2009 r. 3,4 tys. zł.

W 2009 r. uczelnie publiczne nadzorowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz uczelnie katolickie uzyskały przychody w łącznej kwocie 12.471.257,5 tys. zł, tj. o 822.838,5 tys. zł wyższe w porównaniu do roku poprzedniego (o 7,1%). W strukturze przychodów dotacja tzw. stacjonarna stanowiła w 2008 r. – 57,4%, a w 2009 r. – 57,8%. Przychody z tytułu odpłatności za kształcenie w formie studiów niestacjonarnych wyniosły w 2008 r. 1.448.792,5 tys. zł, a w 2009 r. – 1.416.251,0 tys. zł, tj. niższe o 2,3%.

Strukturę przychodów w uczelniach publicznych i katolickich nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2008-2009 przedstawia wykres nr 3

Wykres nr 3

Źródło: Dane Ministerstwa z wykonania planów rzeczowo-finansowych uczelni za lata 2008-2009.

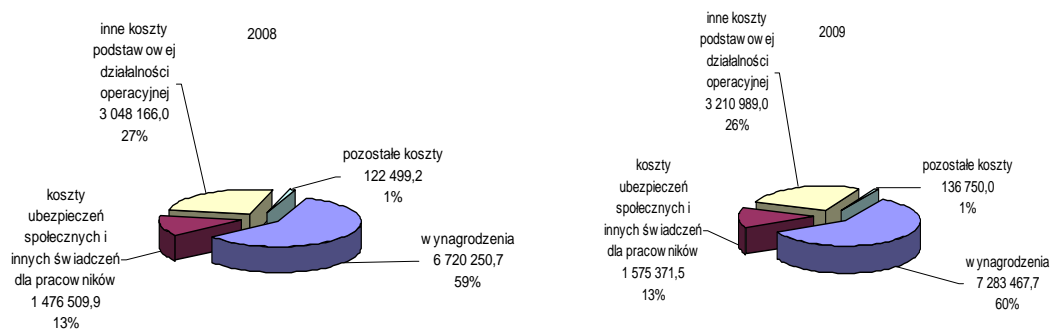
³² Strukturę przychodów i kosztów uczelni publicznych w latach 2008-2009 przedstawiono w załączniku nr 7 do niniejszej *Informacji*.

³³ Przychody uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczące kształcenia studentów i doktorantów w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych przedstawiono w załączniku nr 9 do niniejszej *Informacji*.

W 2009 r. ww. uczelnie poniosły koszty w łącznej kwocie 12.206.578,2 tys. zł, tj. o 839.152,4 tys. zł wyższe w porównaniu do roku poprzedniego (o 7,4%). W strukturze kosztów największy udział stanowiły koszty wynagrodzeń, tj. 72% w 2008 r. i 73% w 2009 r.

Struktura kosztów w uczelniach publicznych i katolickich nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2008-2009 została przedstawiona na wykresie nr 4.

Wykres nr 4

Źródło: Dane Ministerstwa z wykonania planów rzeczowo-finansowych uczelni za lata 2008-2009.

1. W pięciu skontrolowanych uczelniach publicznych (19%) stwierdzono nieprawidłowości w sporządzaniu i przekazywaniu planów rzeczowo-finansowych lub ich korekt do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. I tak:

- w Akademii Pomorskiej w Słupsku na koniec 2008 r. i 2009 r. nie dokonano korekt w planach rzeczowo-finansowych, tj. wysokość kosztów była wyższa niż kwota zaplanowana o kwotę 55,8 tys. zł w 2008 r. i o kwotę 324,5 tys. zł w 2009 r.; ponadto z opóźnieniem wynoszącym 15, 9 i 22 dni, przekazano do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego plany rzeczowo-finansowe, oraz nie przekazano ich do Ministra Finansów;
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu przekroczone koszty określone w poszczególnych pozycjach planów rzeczowo-finansowych o kwotę 367,7 tys. zł w 2008 r. oraz o kwotę 87,4 tys. zł w 2009 r.;
- w Politechnice Łódzkiej w 2009 r. przekroczone koszty określone w planie rzeczowo-finansowym o kwotę 1.902,0 tys. zł;
- Uniwersytet Łódzki nie dokonał w 2008 r. korekty planów rzeczowo-finansowych przed dokonaniem wydatków; ponadto przekazano do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego plany rzeczowo-finansowe z opóźnieniem wynoszącym 64 dni (2008 r.) oraz 28 dni (2009 r.);
- w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie stwierdzono nierzetelne przygotowywanie korekt planów rzeczowo-finansowych przedkładanych przez rektora senatowi uczelni w 2008 r. oraz 2009 r., polegające na rozbieżności w danych i danych w przedkładanych dokumentach.

2. W sześciu skontrolowanych uczelniach publicznych (22%) spośród 27 objętych kontrolą nielegalnie finansowano koszty działalności ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) oraz Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów (FPM) w łącznej kwocie 46.097,4 tys. zł, w tym cztery uczelnie wykorzystały 40.167,8 tys. zł z ZFŚS, a pięć - (5.929,6 tys. zł) z FPM .

Było to niezgodne z art. 1 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, według którego środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu, na dofinansowanie

zakładowych obiektów socjalnych oraz na tworzenie zakładowych żłobków, przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego, a w myśl art. 103 ust. 3 – 6 Psw środki FPM przeznaczone są m.in. na wypłaty stypendiów i zapomóg dla doktorantów, remonty domów i stołówek studenckich, koszty ich utrzymania oraz modernizację.

- w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 2008 r. z rachunku bankowego ZFŚS na rachunek bieżący Uniwersytetu przekazano środki w kwocie 7.651,0 tys. zł, a w 2009 r. - 16.760 tys. zł; zobowiązania Uniwersytetu wobec Funduszu na koniec 2008 r. wynosiły 6.926,5 tys. zł, a na koniec 2009 r. – 7.761,5 tys. zł;
- w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie według stanu na 31 grudnia 2008 r. zadłużenie wobec funduszy wynosiło odpowiednio: 3.028,7 tys. zł (ZFŚS) i 4.841,2 tys. zł (FPM), a na 31 grudnia 2009 r. zadłużenie wobec ZFŚS wynosiło 10.059,1 tys. zł;
- w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie przejściowo wykorzystywano do poprawy bieżącej płynności finansowej środki ZFŚS; w latach 2008–2010 (I kwartał) na bieżącą działalność wykorzystano kwotę 2.669,0 tys. zł, która została zwrócona na konto funduszu po upływie od jednego dnia do 131 dni;
- w Politechnice Łódzkiej w 2009 r. z dotacji przeznaczonych na zadania związane z bezwrotną pomocą materialną dla studentów sfinansowane zostały prace inwestycyjne w łącznej kwocie 159,0 tys. zł, co naruszało art. 103 ust. 3 Psw, wg którego z ww. dotacji mogą być finansowane jedynie koszty remontów domów i stołówek studenckich;
- w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu ze środków FPM sfinansowano wydatki związane z przebudową przyziemia budynku głównego na sale dydaktyczne oraz wykonaniem projektu budowlanego przebudowy domu studenckiego „Atoł” (stanowiące koszty zadania inwestycyjnego); w trakcie kontroli NIK (30 czerwca 2010 r.) zwrócono na konto funduszu pomocy materialnej kwotę 734,3 tys. zł;
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie środki FPM wykorzystywane były do poprawy bieżącej płynności finansowej (finansowania innych zadań Uczelni), w okresie od 30 września 2008 r. do 18 grudnia 2009 r., tj. przez 444 dni średni stan zobowiązań Uczelni wobec funduszu wynosił 195,1 tys. zł.

Środki ww. Funduszy były wykorzystywane - w związku z brakiem środków finansowych z prowadzonej działalności - na uregulowanie zobowiązań uczelni wobec innych podmiotów.

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów uczelni publicznych

Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

- 1) terminowe przedkładanie planów rzeczowo-finansowych Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministrowi Finansów, jak i o zapewnienie ponoszenia wydatków w wysokościach określonych w poszczególnych pozycjach obowiązujących planów rzeczowo-finansowych,***
- 2) zaprzestanie wykorzystywania na finansowanie bieżącej działalności środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów oraz wykorzystywanie środków otrzymanych z budżetu państwa na remonty domów i stołówek studenckich zgodnie z celami, na jakie dotacja została przyznana.***

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy uczelni poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o zobowiązaniu pracowników do terminowego przedkładania planów rzeczowo-finansowych do akceptacji oraz odpowiednim ministrom. Ponadto

rektorzy zobowiązali się do niewykorzystywania środków pochodzących z ZFŚS i FPM na finansowanie bieżącej działalności uczelni oraz do wyodrębnienia oddzielnego subkonta w celu wykorzystywania środków otrzymanych z budżetu państwa zgodnie z ich celem.

3.6.3. Gospodarowanie nieruchomościami przez publiczne szkoły wyższe nadzorowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

1. Dziewięć skontrolowanych uczelni publicznych (33%) nie występowało o zgodę Ministra Skarbu Państwa na rozporządzenie składnikami aktywów trwałych (nieruchomościami) o wartości rynkowej wyższej niż 50 tys. euro, co naruszało art. 90 ust. 4 Psw oraz art. 5a ust. 1. ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa³⁴, a dokonana bez tej zgody czynność prawna jest nieważna z mocy prawa (art. 5a ust. 2 ww. ustawy)³⁵, bądź nie dokonywało ich wyceny dla celów dopełnienia tego obowiązku.

- *w Politechnice Gdańskiej spośród pięciu podpisanych umów (czterech - najmu nieruchomości i jednej - przeniesienia prawa własności w drodze zamiany), w czterech przypadkach Uczelnia nie wystąpiła do Ministra Skarbu Państwa o zgodę na rozporządzenie składnikami aktywów trwałych, pomimo ich wartości księgowej przekraczającej równowartość 50 tys. euro, a przed zawarciem ww. umów nie ustaliła wartości rynkowej tych nieruchomości. Dotyczyło to:*
 - *budynku w Gdańsku przy Al. Zwycięstwa 30 o powierzchni 6.766 m² o wartości księgowej 2.415,6 tys. zł, tj. 674,4 tys. euro (umowa z 15 listopada 2007 r.),*
 - *działki gruntu o powierzchni 0,33 ha zabudowanej budynkami w miejscowości Kamionka 11 gmina Iława, nad jeziorem Silm o wartości księgowej 194,9 tys. zł, tj. 54,4 tys. euro (umowa ze stycznia 2008 r.),*
 - *lokalu użytkowego przeznaczonego pod gastronomię w budynku „Bratniak” o wartości księgowej 2.268,9 tys. zł, tj. 545,3 tys. euro (umowa nr 1/2009 z 26 czerwca 2009 r.),*
 - *pomieszczenia o powierzchni 194,62 m² położonego w budynku dydaktycznym Wydziału Zarządzania i Ekonomii przy ul. Traugutta 79 w Gdańsku o wartości księgowej 418,3 tys. zł, tj. 102,0 tys. euro (umowa nr 31/2009 z 24 sierpnia 2009 r.);*
- *w Politechnice Częstochowskiej w październiku 2009 r. wydierzawiono część obiektu przy ul. Wały Dwernickiego w Częstochowie o łącznej powierzchni 1.828,5 m² na okres 5 lat i 3 miesięcy, bez uzyskania stosownej zgody; uczelnia nie posiadała wyceny rynkowej ww. obiektu, a jego wartość inwentarzowa wraz z infrastrukturą techniczną, według ewidencji środków trwałych (po umorzeniach) wynosiła 443,3 tys. zł;*
- *w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie:*
 - *na podstawie umowy od dnia 1 sierpnia 2008 r. wynajęto lokal o powierzchni 672 m², wchodzący w skład nieruchomości położonej przy ul. Szczepkowskiej 120 w Zamościu, o wartości ewidencyjnej 188.208 zł, stanowiącej równowartość 56.084,39 euro (według średniego kursu NBP z dnia zawarcia umowy – 3,3558 zł),*
 - *na podstawie aneksu nr 7 z dnia 28 lutego 2010 r. do umowy dzierżawy (z 7 lutego 2000 r.), przedłużającego do 28 lutego 2011 r. dzierżawę Gospodarstwa Doświadczalnego w Bezku, w którego*

³⁴ Dz. U. Nr 106, poz. 493, ze zm.

³⁵ Na podstawie art. 1 pkt 68 lit. a zmiany Psw z 2011 r., ulegnie zmianie treść art. 90 ust. 4 Psw, w kwestii określenia wartości przedmiotu rozporządzenia, do której wymagana jest zgoda Ministra Skarbu Państwa. Od 1 stycznia 2012 r. wynosić ona będzie dla uczelni publicznej 250.000 euro.

skład wchodziły grunty o powierzchni 765 ha oraz budynki i budowle o łącznej wartości ewidencyjnej 3.902.376 zł;

- w Politechnice Lubelskiej nie dochowano należytej staranności w celu ustalenia wartości rynkowej części budynku stołówki studenckiej, wydzierżawionej na podstawie umowy z dnia 9 stycznia 2009 r.;
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie udostępniono innym podmiotom do odpłatnego korzystania składniki majątku trwałego uczelni na podstawie umów zawartych przez kanclerza uczelni, tj.:
 - umowy z 18 marca 2005 r. z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze O/Chełm na wynajem pomieszczeń o wartości ewidencyjnej 848.015,33 zł, co na dzień zawarcia aneksu do umowy (30 kwietnia 2008 r.) stanowiło równowartość 208.798,77 euro,
 - umowy z 1 marca 2008 r. z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w Zagrodzie na dzierżawę 11,5 ha gruntów obejmujących m.in. działki, których wartość rynkowa ustalona w czasie ich nabycia przez uczelnię w 2004 r. i 2006 r. wynosiła 873.810 zł (dla działki w Żółtańcach – 667.990 zł i dwóch działek w Pokrówce – 205.810 zł), co na dzień zawarcia umowy stanowiło równowartość 248.210 euro;
- w Politechnice Łódzkiej:
 - na podstawie umowy z dnia 4 listopada 2008 r. użyczono Zrzeszeniu Studentów Polskich Rada Okręgowa w Łodzi pomieszczenia o wartości około 65,0 tys. euro,
 - wynajęto 14 pomieszczeń użytkowych usytuowanych w obiektach Politechniki bez dokonania ich wycen rynkowych; przyczyną takiego stanu rzeczy było nieustalenie w uczelni zasad i procedur umożliwiających służbom rektora nadzorowanie realizacji zadań powierzonych dysponentom nieruchomości (Centrum Kształcenia Międzynarodowego, Osiedle Akademickie, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Wydziały: Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki, Chemiczny, Biotechnologii i Nauk o Żywności, Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska oraz Osiedle Akademickie), a także nieznaną przez wymienionych dysponentów obowiązującego stanu prawnego;
- w Uniwersytecie Łódzkim wynajęto:
 - Stołówkę Studencką w Łodzi przy ul. POW 3/5 (o pow. 444,76m² i wartości 710 tys. zł) w okresie od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.;
 - Restaurację (CSK) w Łodzi przy ul. Kopcińskiego 16/18 (o pow. 635,83 m² i wartości 1.180 tys. zł) w okresie od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.;
 - Stołówkę Studencką w Łodzi przy ul. Lumumby 14 (o pow. 878 m² i wartości 790 tys. zł) w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.;
 - bufet w budynku Wydziału Prawa i Administracji w Łodzi przy ul. Kopcińskiego 8/12 (o pow. 77,79 m² i wartości 489 tys. zł) w okresie od 24 lutego 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.

Ponadto w latach 2008-2010 (I kwartał) uczelnia wynajmowała pomieszczenia zlokalizowane na terenie Łodzi o powierzchni ponad 100 m² bez określenia ich wartości rynkowej:

 - bufet o pow. 106 m² w Wydziale Filologicznym przy ul. Kościuszki 65,
 - lokal użytkowy (przychodnia) o pow. 165,33 m² w XIII Domu Studenckim przy ul. Rodziny Fibaków 13,
 - lokal użytkowy (administracja przychodni) o pow. 189,05 m² przy ul. Gdańskiej 75,
 - bufet o pow. 124 m² w Pałacu Biedermanna przy ul. Franciszkańskiej 1/5;
- w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu udostępniono halę widowiskowo-sportową położoną przy ul. Dojazd 7 w Poznaniu, której wartość ewidencyjna netto na dzień 31 grudnia 2008 r. wynosiła 12.412,9 tys. zł;
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie nie dokonano wycen rynkowych lokali w budynkach, placów składowych, parkingów i dróg zlokalizowanych przy ul. Wrzesińskiej 43-55 w Gnieźnie oddanych w najem lub użyczenie innym podmiotom, których wartość ewidencyjna przekraczała równowartość 50 tys. euro.

W ocenie osób odpowiedzialnych za prawidłowe gospodarowanie mieniem uczelni (rektorów, kanclerzy), w przypadkach udostępniania części obiektów nie jest wymagana zgoda Ministra

Skarbu Państwa, a podpisywanie aneksów przedłużających umowy wcześniej zawarte, tj. przed wejściem w życie ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, uwarunkowane było wcześniejszą praktyką lub też niezajomością stanu prawnego, natomiast w przypadku wydzierżawiania gruntów żaden przepis prawny nie nakłada obowiązku jego wyceny rynkowej.

2. W zakresie udostępniania do korzystania innym podmiotom nieruchomości lub ich części stwierdzono działania nierzetelne i niegospodarne. I tak:

- *w Politechnice Warszawskiej na podstawie ustalonych zasad przez rektora (pismo okólne z dnia 7 października 2004 r.), do ustalenia wartości rynkowej przedmiotu rozporządzenia przyjmuje się wysokość czynszu za cały czas trwania umowy, łącznie z podatkiem od towarów i usług, a zawarcie umowy najmu lub dzierżawy na czas nieoznaczony wymaga uzyskania zgody Ministra Skarbu Państwa bez względu na wysokość czynszu;*
- *w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie stwierdzono wynajem pomieszczeń bez spisania umowy określającej prawa i obowiązki stron (w toku kontroli zawarto umowę na czas nieoznaczony);*
- *w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu stosowano zaniżone stawki czynszu z tytułu najmu mieszkań pozostających w dyspozycji uczelni, co skutkowało tym, że w przypadku pięciu z sześciu mieszkań miesięczny wpływ wynosił łącznie 237,1 zł za 245,25 m²;*
- *Uniwersytet Łódzki nie uregulował, mimo podejmowanych prób, stanu prawnego sześciu działek wykorzystywanych przez uczelnię do celów dydaktycznych i badawczych;*
- *w Szkole Głównej Handlowej stwierdzono działanie niegospodarne w związku z zarządzaniem nieruchomością, na której zlokalizowany jest Klub Studencki PARK, polegające na regulowaniu czynszu za pomocą indeksacji czterech produktów – pepsa coli, piwa królewskiego beczkowego, studenckiego biletu na imprezę sobotnią oraz filiżanki kawy, co spowodowało, że uczelnia uzyskiwała niskie dochody z tytułu czynszu (wartość czynszu uległa podniesieniu w trakcie kontroli NIK, natomiast wcześniejsza podwyżka miała miejsce w okresie 1995-2001); ponadto uczelnia niedostatecznie zabezpieczyła w umowie swoje interesy, tj. dzierżawca posiadał roczny termin wypowiedzenia oraz gwarancję, że umowa nie zostanie wypowiedziana przed 31 grudnia 2009 r.*

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów publicznych szkół wyższych Najwyższa Izba Kontroli wniosła o zapewnienie realizacji obowiązków określonych w ustawie o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Ministrowi Skarbu Państwa, w związku z rozporządzeniem składnikami aktywów trwałych uczelni oraz zachowanie należytej staranności przy ustalaniu wartości rynkowej przedmiotu rozporządzenia i dostosowanie procedur wewnętrznych zapewniających przestrzeganie prawa dotyczącego gospodarowaniem mieniem, a także o dokonanie analizy, ze stosownym uwzględnieniem cen rynkowych, wysokości stawek najmu.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy szkół wyższych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o zmianie uregulowań wewnętrznych w zakresie występowania do Ministra Skarbu Państwa o zgodę na rozporządzanie składnikami majątkowymi, a także że podjęli działania w celu urealnienia cen stawek za wynajem pomieszczeń.

3.6.4. Zatrudnienie i wynagrodzenie nauczycieli akademickich wynikające ze stosunku pracy w uczelniach publicznych objętych kontrolą³⁶.

1. W 27 uczelniach publicznych objętych kontrolą w 2009 r. zatrudnienie ogółem (w przeliczeniu na pełne etaty) wynosiło 43.527 etatów i było wyższe w porównaniu do roku poprzedniego o 545 etatów, tj. o 1,3%.

W strukturze zatrudnionych ogółem nauczyciele akademicy stanowili w tych latach około 50,0%. Wypłacone wynagrodzenia wynikające ze stosunku pracy wyniosło w 2009 r. 2.377.084,8 tys. zł i było wyższe w porównaniu do roku poprzedniego o 175.076,7 tys. zł, tj. 8,0%.

2. W czterech uczelniach publicznych (15%) stwierdzono niespełnienie wymaganego minimum kadrowego na prowadzonych kierunkach studiów, wynikającego z § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia³⁷.

Rektorzy tych uczelni nie wypełnili obowiązku poinformowania Ministra o tym fakcie w celu podjęcia działań określonych w art. 11 ust. 5 *Psw*. Dotyczyło to następujących przypadków:

- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie nie spełniono wymagań kadrowych na dwóch kierunkach studiów – pedagogice oraz historii,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Skierniewicach - na czterech kierunkach studiów – filologia polska, ogrodnictwo, finanse i rachunkowość, kosmetologia,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie – na kierunku transport,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku - na kierunku filologia – język angielski.

3. W pięciu uczelniach publicznych (19%) nie była zachowana proporcja określona w § 11 ww. rozporządzenia – liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla danego kierunku studiów, do liczby studentów na tym kierunku studiów, w tym w trzech został przekroczony dopuszczalny limit, a w dwóch był znacznie poniżej limitu, co świadczy o nieracjonalnej polityce kadrowej³⁸.

- w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie na kierunku informatyka na jednego nauczyciela akademickiego, stanowiącego minimum kadrowe w roku akademickim 2007/2008, przypadało 64 studentów, podczas gdy zgodnie z § 11 pkt 5 rozporządzenia, na jednego nauczyciela akademickiego zaliczonego do minimum kadrowego nie może przypadać więcej niż 60,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu na dwóch kierunkach studiów (wychowanie fizyczne oraz neofilologia) na jednego nauczyciela akademickiego zaliczonego do minimum kadrowego

³⁶ Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy pracowników skontrolowanych uczelni przedstawiono w załączniku nr 8 do niniejszej *Informacji*.

³⁷ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, ze zm.).

³⁸ Przeciętną liczbę studentów przypadającą na jednego nauczyciela akademickiego w latach 2008-2009 przedstawiono w załączniku nr 10 do niniejszej *Informacji*.

przypadało odpowiednio 81 oraz 53 studentów, przy określonej przepisami odpowiednio: 80 oraz 50 (§ 11 pkt 4 i 10 ww. rozporządzenia),

- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie na dwóch kierunkach proporcja jednego nauczyciela akademickiego do liczby studentów – na kierunku filologia w latach 2007-2009 przekroczyła odpowiednio o 11, 16 i 17 osób, na kierunku fizjoterapia w roku akademickim 2007/2008 - o dwie osoby,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie na dwóch kierunkach studiów stosunek liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów przewyższał poziom określony w ww. rozporządzeniu; relacje te kształtowały się od 1:48 w 2008 r. do 1:40 w I kwartale 2010 r. na kierunku budownictwo, przy poziomie dopuszczalnym 1:80 oraz od 1:14 w 2008 r. do 1:10 w I kwartale 2010 r. na kierunku historia, przy poziomie dopuszczalnym 1:180,
- w Politechnice Lubelskiej na wszystkich kierunkach studiów stosunek liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów znacznie przewyższał poziom określony w ww. rozporządzeniu; w skrajnych przypadkach relacje te kształtowały się 1:1,5 czy 1:3 na poziomie dopuszczalnym 1:60 – kierunek fizyka techniczna lub 1:5 przy poziomie dopuszczalnym 1:80 – kierunek mechatronika.

4. W trzech uczelniach publicznych nauczyciele akademicy, w tym pełniący funkcje organów jednoosobowych uczelni lub ich zastępcy, nie posiadali zgody na dodatkowe zatrudnienie lub na prowadzenie działalności gospodarczej, czym naruszono przepisy określone w art. 129 ust. 1 i 2 Psw, w myśl których wykonywanie przez nauczyciela akademickiego, w tym będącego organem jednoosobowym uczelni lub jego zastępcą, działalności gospodarczej lub podjęcie dodatkowego zatrudnienia, wymaga odpowiednio zgody rektora lub właściwego organu kolegialnego uczelni.

- w Politechnice Częstochowskiej dopuszczono do pełnienia funkcji prodziekana osobę zatrudnioną w spółce, pomimo nieuzyskania stosownej zgody właściwego organu kolegialnego;
- w Politechnice Krakowskiej dziekan oraz dwóch prodziekanów prowadziło działalność gospodarczą bez wcześniej uzyskanej zgody właściwego organu kolegialnego uczelni;
- w Politechnice Lubelskiej cztery osoby sprawujące funkcję dziekana i prodziekanów nie posiadało zgody właściwego organu kolegialnego na dodatkowe zatrudnienie lub prowadzenie działalności gospodarczej.

Stwierdzono także nieprawidłowości w wypełnianiu obowiązku informowania rektora przez nauczycieli akademickich o podejmowaniu dodatkowego zatrudnienia lub rozpoczęciu działalności gospodarczej:

- w Politechnice Łódzkiej w dokumentach zgłoszeniowych składanych przez nauczycieli akademickich podejmujących dodatkowe zatrudnienie lub działalność gospodarczą brak było adnotacji o zajętych przez rektora stanowiskach;
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie stwierdzono brak procedur dotyczących zgłaszania przez nauczycieli akademickich faktu podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;
- w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu na 53 zawiadomienia o podjęciu dodatkowego zatrudnienia lub rozpoczęciu działalności gospodarczej, sześć zostało złożonych po terminie – dwa zawiadomienia zostały dostarczone ze zwłoką sięgającą pięciu miesięcy;
- w Politechnice Wrocławskiej w latach 2008-2010 (1 półrocze) dwunastu nauczycieli akademickich powiadomiło rektora o podjęciu dodatkowego zatrudnienia lub rozpoczęciu działalności gospodarczej w terminie przekraczającym siedem dni.

5. W sześciu uczelniach publicznych pracownicy naukowo-dydaktyczni nieprawidłowo realizowali wymiar roczny zajęć dydaktycznych (pensum).

- w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim wzrastała liczba nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne poniżej wymiaru określonego w art. 130 ust. 3 Psw; w roku akademickim 2007/2008 dotyczyło to 74 nauczycieli akademickich, którzy zrealizowali niższe pensum w ilości 4.156,4 godzin,

w roku akademickim 2008/2009 dotyczyło to 164 nauczycieli akademickich, którzy nie zrealizowali pensum w ilości 14.275,4 godzin, natomiast w roku akademickim 2009/2010 (stan na 31 marca 2010 r.) 202 nauczycieli akademickich nie zrealizowało 18.635,4 godzin,

- w Politechnice Krakowskiej dziesięciu pracowników naukowo-dydaktycznych na dwóch wydziałach nie zrealizowało łącznie 266 godzin pensum,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie dziewięciu nauczycieli akademickich nie zrealizowano łącznie 331 godzin pensum,
- w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2007/2008 17 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego nie zrealizowało pensum (na 18 pracowników naukowo-dydaktycznych), natomiast w roku akademickim 2008/2009 15 z 18 nauczycieli akademickich,
- w 98% na kierunku filologia polska prowadzonym przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Skierniewicach pracownicy naukowo-dydaktyczni zrealizowali pensum dydaktyczne, podczas gdy na pozostałych prowadzonych kierunkach studiów w roku akademickim 2007/2008 zrealizowano pensum w 109%, a w roku akademickim 2008/2009 – w 104% ,
- w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, mimo wzrostu liczby zatrudnionych pracowników naukowo-dydaktycznych o 1,3% (9 osób), spadła liczba zrealizowanego pensum dydaktycznego w roku akademickim 2008/2009 o 2.898 godzin (o 1,1%) w stosunku do roku akademickiego 2007/2008.

Ponadto w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu stwierdzono, że liczba godzin wykazywanych jako przepracowane ponad pensum dydaktyczne nie odpowiada liczbie godzin zrealizowanych, lecz była wynikiem działań matematycznych – przeliczono faktycznie przepracowany czas mnożnikami, np. 45 minut wykładu odpowiadało 1,2 godzinie obliczeniowej.

6. W dziewięciu uczelniach publicznych zaniżano wysokość zaliczek na podatek dochodowy od wynagrodzeń nauczycieli akademickich poprzez stosowanie podwyższonej 50% stawki kosztów uzyskania przychodu z tytułu korzystania z praw autorskich, w sytuacjach gdy prace nie były dokumentowane we właściwy sposób lub gdy nauczyciele nie świadczyli tego rodzaju prac (w czasie usprawiedliwionej nieobecności w pracy), co naruszało przepisy art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych³⁹.

- w Politechnice Częstochowskiej brak było ustalonych zasad stosowania do wynagrodzeń pracowników naukowo-dydaktycznych 50% kosztów uzyskania przychodu; dotyczyło to 15 z 30 zbadanych umów (50%),
- w Uniwersytecie Śląskim, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie, Szkole Głównej Handlowej stosowano 50% koszty uzyskania przychodu za okres, gdy nauczyciel akademicki przebywał na urlopie wypoczynkowym lub był nieobecny z powodów usprawiedliwionych; ponadto w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy naliczono i wypłacano pracownikom dydaktycznym wynagrodzenia osobowe z zastosowaniem 50% kosztów uzyskania przychodu bez dostatecznego udokumentowania charakteru prac do tego uprawniających,
- w Szkole Głównej Handlowej zastosowano 50% koszty uzyskania przychodu do trzech z 20 skontrolowanych umów zlecenia (15%), mimo że w umowach brak było zapisu o prawach autorskich,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy stosowano 50% koszty uzyskania przychodu, mimo braku wyodrębnienia proporcji wynagrodzenia w umowach o pracę (senat uczelni wyodrębnił te proporcje dopiero od 1 stycznia 2010 r.),
- w Politechnice Lubelskiej w 86 przypadkach na 120 zbadanych (71,6%) naliczono i wypłacono nauczycielom wynagrodzenia z zastosowaniem 50% stawki kosztów uzyskania przychodu, pomimo nieokreślenia w umowach o pracę lub aktach mianowania tych osób obowiązków o charakterze twórczym objętych prawami autorskimi,

³⁹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, ze zm.).

- w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu stwierdzono brak weryfikacji oświadczeń składanych przez pracowników w związku z kosztami z tytułu praw autorskich,
- w Politechnice Wrocławskiej stosowano 50% koszty uzyskania przychodu od wynagrodzeń, mimo braku wyodrębnienia proporcji w stosunku do których mogły być stosowane; zasady te wprowadzono w 2009 r.,
- w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie stwierdzono stosowanie w okresie od lutego do maja 2008 r. 50% kosztów uzyskania przychodu od wynagrodzeń, mimo że w tym okresie nauczyciel akademicki nie wykonywał obowiązków naukowych i dydaktycznych objętych prawami autorskimi; kwota zaniżonej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych wyniosła 1.059 zł.

7. W trzech uczelniach publicznych wystąpiły nieprawidłowości przy zawieraniu umów o dzieło.

- w Politechnice Łódzkiej stwierdzono zawieranie umów o dzieło z pracownikami uczelni w ramach działalności statutowej uczelni. Łączna kwota wypłat z tytułu tych umów wyniosła 221,3 tys. zł; w umowach oraz ich rozliczeniach nie zostało ustalone, iż powierzone zadania nie wchodzą w zakres obowiązków służbowych i są wykonywane poza godzinami pracy;
- w Politechnice Warszawskiej wypłacano wynagrodzenia z tytułu umów o dzieło bez sporządzenia wymaganego uzasadnienia wysokości wynagrodzenia. Ponadto nie oznaczano indywidualnie i konkretnie oznaczonych rezultatów badań (dzieła), co skutkowało jedynie formalnym odbiorem wyników realizacji umowy, jak również zaniechano przechowywania dzieła w formie określonej w protokole odbioru. Utrudniono też rozróżnienie prac wykonywanych w ramach stosunku pracy. Ponadto w 2009 r. w Politechnice Warszawskiej z pracownikiem o najwyższym honorarium zawarto umowy o dzieło na ten sam lub pokrywający się częściowo okres oraz o identycznym brzmieniu nazwy dzieła i umowy z podziałem dzieła na części. W umowach o dzieło brak było również zakresu i charakteru rzeczowego prac, godzin niezbędnych do ich wykonania oraz wyceny dzieł w relacji do środków finansowych,
- w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu stwierdzono brak podpisów kwestora uczelni na zawartych z pracownikami umowach o dzieło.

8. W 2008 r. Ministerstwo przekazało w ramach dotacji podmiotowej nadzorowanym uczelniom środki pochodzące z rezerw celowych budżetu państwa (poz. 51) w łącznej kwocie 236.582,1 tys. zł, a w 2009 r. - 342.916 tys. zł (poz. 42) na zwiększenie od dnia 1 stycznia wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) w uczelniach publicznych i pięciu uczelniach niepublicznych (katolickich) finansowanych w ramach dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1 Psw.

Spośród 27 uczelni publicznych objętych kontrolą dwie wykorzystały niezgodnie z przeznaczeniem 480,9 tys. zł, tj. 14% przyznanych (3.563,5 tys. zł), a dwie nie wykorzystały w pełnej wysokości dotacji pochodzących z rezerw celowych budżetu państwa przeznaczonych na zwiększenie wynagrodzeń pracowników w 2008 r. i 2009 r. w łącznej kwocie 3.379,0 tys. zł, tj. 16% przyznanych (20.598,3 tys. zł).

Niezgodnie z przeznaczeniem dotację na zwiększenie wynagrodzeń wykorzystały:

- Politechnika Lubelska z przyznanej rezerwy celowej na zwiększenie wynagrodzeń w 2009 r. w kwocie 3.210,6 tys. zł wydatkowała niezgodnie z przeznaczeniem 246,8 tys. zł (8%), tj. na sfinansowanie innych wydatków - 7,9 tys. zł, a na zwiększenie wyniku finansowego - 238,9 tys. zł,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie w 2009 r. na zwiększenie wynagrodzeń wykorzystała kwotę 113,4 tys. zł, tj. 33% przyznanej, a pozostałą kwotę - 234,1 tys. zł wykorzystano na finansowanie innych kosztów związanych z bieżącym funkcjonowaniem uczelni.

Zgodnie z art. 9 pkt 1 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającego dotację stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Ponadto nie wykorzystały w pełnej wysokości dotacji na zwiększenie wynagrodzeń:

- *Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej - z otrzymanej w 2008 r. dotacji w kwocie 7.465,7 tys. zł nie wykorzystał 1.253,5 tys. zł (17%), a w 2009 r. z dotacji 10.144,2 tys. zł nie wykorzystał 1.877,6 tys. zł (19%),*
- *Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie - z otrzymanej w 2009 r. dotacji w kwocie 4.866,0 tys. zł nie wykorzystał 247,7 tys. zł (5,1%).*

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do rektorów szkół wyższych Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

- 1) zatrudnienie nauczycieli akademickich w wymiarze zapewniającym minimum kadrowe, w szczególności na nowo utworzonych kierunkach studiów oraz o podjęcie decyzji o prowadzeniu kierunku studiów wyłącznie po spełnieniu wymogu posiadania minimum kadrowego,***
- 2) przestrzeganie wymaganej proporcji liczby studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego w poszczególnych jednostkach organizacyjnych uczelni oraz o racjonalne zatrudnianie kadry akademickiej,***
- 3) zapewnienie uzyskiwania zgody właściwego organu kolegialnego uczelni przez osoby będące organami jednoosobowymi na ich dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy,***
- 4) ustalenie szczegółowych zasad zgłaszania faktu podjęcia przez nauczyciela akademickiego dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej oraz każdorazowe przestrzeganie ustalonych zasad i trybu wyrażania zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy,***
- 5) podjęcie skutecznych działań zmierzających do zapewnienia wykonania pensum dydaktycznego przez nauczycieli akademickich,***
- 6) rozważenie celowości zmian w systemie planowania zajęć dydaktycznych, w celu wykorzystania przez nauczycieli akademickich godzin pensum dydaktycznego w ramach określonego pensum,***
- 7) pełne dokumentowanie wykonywania prac o charakterze twórczym, uwzględniając usprawiedliwione nieobecności w pracy,***
- 8) ustalenie zasad zlecania pracownikom uczelni dodatkowych zadań na podstawie umów cywilnoprawnych oraz o potwierdzanie podpisem kvestora uczelni wykonania kontroli wstępnej umów o dzieło zawieranych z pracownikami uczelni,***

- 9) *weryfikację zasad naliczania podatku dochodowego od wynagrodzeń nauczycieli akademickich za prace o charakterze twórczym oraz o przestrzeganie wewnętrznych uregulowań w zakresie wypłaty wynagrodzeń objętych prawami autorskimi.*

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy szkół wyższych poinformowali Najwyższą Izbę Kontroli o przyjęciu do realizacji powyższych wniosków, w szczególności poprzez:

- 1) *przeгляд kadry w celu zapewnienia minimum kadrowego,*
- 2) *dążenie do racjonalnego zatrudnienia kadry akademickiej celem zapewnienia odpowiedniej proporcji liczby studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego,*
- 3) *ustalenie aktem wewnętrznym szczegółowych zasad zgłaszania faktu podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej przez nauczycieli akademickich.*

Ponadto rektorzy poinformowali NIK o zweryfikowaniu zasad naliczania 50% kosztów uzyskania przychodu od wynagrodzeń nauczycieli akademickich za prace o charakterze twórczym.

3.6.5. Zamówienia publiczne

W jedenastu uczelniach publicznych wystąpiły nieprawidłowości w zakresie stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Pzp)⁴⁰.

1. Dwie uczelnie udzieliły zamówień publicznych na łączną kwotę netto 691,0 tys. zł z naruszeniem trybu i przepisów dotyczących zamówień publicznych, tj.:

- *w Politechnice Łódzkiej stwierdzono naruszenie prawa zamówień publicznej przy udzielaniu zamówień publicznych na łączną kwotę netto 559 tys. zł, tj. 18% ogólnej kwoty netto udzielonych zamówień:*
 - *z naruszeniem art. 140 ust. 1 Pzp zawarto umowę na dostawę spektrometru o wartości brutto 415 tys. zł, bowiem postanowienia umowy zostały istotnie zmienione w stosunku do oferty, na podstawie której wybrano wykonawcę, a ogłoszenie o przetargu oraz specyfikacja istotnych warunków zamówienia (SIWZ) nie przewidywały możliwości dokonywania takich zmian,*
 - *wyboru wykonawcy zamówienia na dostawę czujek oraz centrali p-poż. wraz z montażem i uruchomieniem o wartości brutto 267 tys. zł dokonano z naruszeniem przesłanek stosowania trybu zapytania o cenę, bowiem przedmiotu zamówienia nie można uznać za dostawy i usługi powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, o których mowa w art. 70 ust. 2 Pzp; ponadto dla prowadzonego postępowania nie została opracowana SIWZ, wymagana na podstawie art. 71 ust. 1 Pzp,*
- *w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie stwierdzono jeden przypadek na dziewięć objętych kontrolą udzielenia zamówienia publicznego na łączną kwotę 132,0 tys. zł (netto) bez przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.*

⁴⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 758, ze zm.

2. W czterech uczelniach publicznych (11%) nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 95 ust. 1 Pzp, tj. niezwłocznego, po zawarciu umowy z wykonawcą, zamieszczenia ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych:

- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie w pięciu na sześć skontrolowanych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych (83,3%) nieterminowo zamieszczono ogłoszenia o zawarciu umowy z wykonawcą w Biuletynie Zamówień Publicznych, z czego w dwóch przypadkach ogłoszenia te zamieszczono 8 i 19 miesięcy po zawarciu umowy z wykonawcą,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Skierniewicach ogłoszenie o zawarciu umowy o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług telefonii komórkowej oraz dostępu do Internetu zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych po upływie 40 dni,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku nie zamieściła w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, informacji o zamówieniu na dostawę sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem o wartości 151,4 tys. zł, natomiast w przypadku zamówienia na dostawę mebli do Auli w Instytucie Nauk Ekonomicznych o wartości 52 tys. zł ogłoszenie zamieszczono po 27 dniach od daty zawarcia umowy,
- w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie stwierdzono jeden przypadek na dziewięć skontrolowanych postępowań o udzielenie zamówień publicznych (11,1%) udzielenia zamówienia publicznego o wartości 577,4 tys. zł bez zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o udzieleniu zamówienia oraz informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty.

3. W pięciu uczelniach publicznych stwierdzono nieprawidłowości w pracy komisji przetargowych.

Na przykład:

- w Uniwersytecie Łódzkim we wszystkich sześciu skontrolowanych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości 6.619,3 tys. zł naruszono art. 18 ust. 1 Pzp, co polegało na braku zatwierdzenia SIWZ przez kierownika zamawiającego (dokument ten zatwierdzał Przewodniczący Komisji Przetargowej),
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Gnieźnie w zawiadomieniach o wyborze najkorzystniejszej oferty, kierowanych do wykonawców we wszystkich trzech skontrolowanych postępowaniach przetargowych (100%), nie podano punktacji przyznanej oferentom, co było niezgodne z art. 92 ust. 1 pkt 1 Pzp; ponadto, wbrew postanowieniom § 5 regulaminu działania komisji przetargowej, nie były sporządzane listy obecności wykonawców oraz członków komisji,
- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku przy udzielaniu trzech zamówień publicznych o łącznej wartości 171,4 tys. zł uczelnia zawarła umowy przed upływem 7 dni od dnia przekazania zawiadomień o wyborze oferty, co stanowiło naruszenie art. 94 ust. 1 Pzp.

W wystąpieniach pokontrolnych do rektorów publicznych szkół wyższych Najwyższa Izba Kontroli wniosła o niezwłoczne zamieszczanie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz o podjęcie działań mających na celu skuteczne nadzorowanie postępowań przy udzielaniu zamówień publicznych, a także o dostosowanie uregulowań wewnętrznych do przepisów prawa i zapewnienie prowadzenia postępowań przetargowych zgodnie z przepisami prawa.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne rektorzy uczelni poinformowali o podjęciu działań w celu:

- 1) **skutecznego nadzorowania postępowań o udzielenie zamówień publicznych,**

- 2) *niezwłocznego zamieszczania w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń, w tym udzieleniu zamówienia oraz dostosowania aktów wewnętrznych w zakresie udzielania zamówień publicznych do powszechnie obowiązujących przepisów prawa.*

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Kontrolę planową pn. „Wykorzystanie środków publicznych przez szkoły wyższe” poprzedziły kontrole rozpoznawcze w: Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie oraz Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

W wyborze do kontroli szkół wyższych zastosowano dobór celowy. NIK wzięła pod uwagę wielkość uczelni pod względem liczby studentów, wielkość przekazywanych dotacji, a także liczne sygnały o występujących nieprawidłowościach w działalności uczelni, wynikające z doniesień prasowych oraz pism obywateli kierowanych bezpośrednio do NIK.

Celem właściwego przygotowania oraz oceny wyników kontroli, NIK zorganizowała dwa spotkania panelowe z udziałem ekspertów reprezentujących uczelnie oraz organizacje zrzeszające przedstawicieli środowiska akademickiego. Celem panelu w dniu 18 marca 2010 r. było omówienie najważniejszych zagadnień w zakresie wykorzystania środków publicznych przez szkoły wyższe, które powinny być uwzględnione w trakcie kontroli NIK. Celem spotkania w dniu 11 stycznia 2011 r. było zapoznanie się z opinią ekspertów oraz odbycie dyskusji na temat najważniejszych problemów związanych z wykorzystaniem środków publicznych na działalność szkół wyższych oraz sprawowaniem nadzoru w tym zakresie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, na tle wstępnych wyników kontroli NIK. Wyniki tych spotkań zostały wykorzystane odpowiednio przy opracowywaniu programu kontroli i doprecyzowaniu sformułowanych ocen w *Informacji o wynikach kontroli*. Wypowiedzi uczestników dyskusji panelowych przedstawiono w autoryzowanej notatce (załącznik nr 11 do niniejszej *Informacji*).

W wystąpieniach pokontrolnych NIK przyjęto następujące trzy rodzaje ocen skontrolowanej działalności:

- 1) ocenę pozytywną, jeżeli nie stwierdzono uchybień lub nieprawidłowości, albo gdy miały one jedynie charakter formalny lub wystąpiły tylko sporadycznie, nie powodując negatywnych skutków finansowych,
- 2) ocenę pozytywną, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, jeżeli nie wystąpiły przesłanki do przyjęcia oceny negatywnej,
- 3) ocenę negatywną, gdy stwierdzono istotne nieprawidłowości wynikające z czynów i działań nielegalnych, niegospodarnych i niecelowych lub wydatków powyżej określonego progu, powodujące negatywne skutki dla finansów szkół wyższych i budżetu państwa oraz realizacji celów i zadań szkoły wyższej.

Do rzecznika dyscypliny finansów publicznych przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego skierowano dwanaście zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez 14 osób oraz cztery zawiadomienia do właściwych organów – trzy o przestępstwie i jedno o wykroczeniu.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w wymiarze finansowym w kwocie ogółem 258.365,6 tys. zł, które dotyczyły:

- 1) uszczuplenia środków publicznych – 126.433,5 tys. zł,
- 2) kwot wydatkowanych z naruszeniem prawa – 93.130,7 tys. zł,
- 3) kwot nienależnie uzyskanych – 1.910 tys. zł,
- 4) kwot wydatkowanych w następstwie działań z naruszeniem prawa – 28.011,5 tys. zł,
- 5) kwot wydatkowanych z naruszeniem zasad zarządzania finansami – 3.321,8 tys. zł,
- 6) kwot będących skutkami nieprawidłowości sprawozdawczych – 5.558,1 tys. zł.

Ponadto do budżetu państwa zwrócona została kwota 713,9 tys. zł.

5. Załączniki

Załącznik nr 1

Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Charakterystyka stanu prawnego

1. Podstawowe kwestie prawne, dotyczące funkcjonowania szkół wyższych, zostały uregulowane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w aktach wykonawczych do tej ustawy. Sprawy związane z funkcjonowaniem uczelni nieuregulowane w ww. ustawie określa statut uczelni (art. 17). Przepisy ww. ustawy stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych (art. 1 ust. 1), z wyjątkiem szkół wyższych i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe, z wyłączeniem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, chyba że ustawa lub umowa między rządem a władzami kościołów lub związków wyznaniowych stanowi inaczej (art. 1 ust. 2).

2. Podstawowe zadania uczelni zostały określone w art. 13 ust 1. *Psw* i są to przede wszystkim: kształcenie studentów w celu ich przygotowania do pracy zawodowej, prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych, kształcenie i promowanie kadr naukowych, działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych. Ustawowy obowiązek prowadzenia badań naukowych oraz kształcenia kadr naukowych nie dotyczy uczelni zawodowych prowadzących wyłącznie studia pierwszego stopnia, tj. licencjackie lub inżynierskie (art. 13 ust. 2 *Psw*). Uczelnia może prowadzić domy studenckie i stołówki studenckie (art. 14).

3. Władze publiczne zapewniają środki finansowe niezbędne do wykonywania zadań uczelni publicznych, na zasadach określonych w *Psw*, oraz udzielają pomocy uczelniom niepublicznym w zakresie i formach określonych w tej ustawie (art. 15 ust 1 *Psw*). Działalność uczelni publicznej jest finansowana z dotacji z budżetu państwa na zadania ustawowo określone oraz może być finansowana z przychodów własnych (art. 92 *Psw*). Zasady podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie zasad podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych⁴¹.

W art. 94 ust. 1 *Psw* wymienione zostały zadania, na które uczelnie publiczne uzyskują dotacje z budżetu państwa oraz określono dysponentów części, którzy udzielają tych dotacji. Uczelnia publiczna otrzymuje dotację podmiotową m.in. na:

- 1) zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty,
- 2) zadania związane z kształceniem i rehabilitacją leczniczą osób niepełnosprawnych.

⁴¹ Dz. U. Nr 89, poz. 544, ze zm.

4. Uczelnie publiczne i niepubliczne otrzymują dotacje na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów w zakresie określonym w art. 173 ust. 1 ustawy (stypendia: socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych, za wyniki w nauce lub sporcie, na wyżywienie, mieszkaniowe, zapomogi, a także stypendia ministra za osiągnięcia w nauce lub sporcie i za wybitne osiągnięcia sportowe) oraz zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla doktorantów określone w art. 199 ust. 1 *Psw*, tj. stypendia: socjalne, za wyniki w nauce, na wyżywienie, mieszkaniowe, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi (art. 94 ust. 1 pkt 7 i ust. 4 *Psw*).

Uczelnia publiczna otrzymuje dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, w tym realizowanych z udziałem budżetu państwa, państwowych funduszy celowych lub ze źródeł zagranicznych w ramach kontraktów wojewódzkich, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju⁴² oraz w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁴³ (art. 94 ust. 1 pkt 10 *Psw*). Uczelnie publiczne i niepubliczne mogą otrzymywać inne środki finansowe z budżetu państwa oraz z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) lub ich związków (art. 94 ust. 6 *Psw*).

5. Minister przyznający dotację może przyznać uczelni publicznej prowadzącej studia na szczególnie wysokim poziomie, potwierdzonym oceną Państwowej Komisji Akredytacyjnej, dodatkowe środki na kształcenie studentów na określonych kierunkach studiów, makrokierunkach i studiach międzykierunkowych w kwocie nieprzekraczającej 0,5% dotacji na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty (art. 95 ust. 3).

6. Na podstawie art. 94 ust. 5 *Psw*, uczelnia niepubliczna spełniająca warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 95 ust. 1 ww. ustawy może otrzymać dotacje: przeznaczone na pokrycie części opłat wnoszonych przez studentów studiów stacjonarnych oraz uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich oraz dotacje na dofinansowanie kosztów realizacji zadań wymienionych w art. 94 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5 oraz 8 – 11, niezwiązanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych i uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich⁴⁴.

7. Mienie uczelni obejmuje własność i inne prawa majątkowe (art. 89 *Psw*). Zgodnie z art. 90 ust. 3 *Psw* Skarb Państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać uczelniom nieruchomości w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁴⁵.

⁴² Dz. U. Nr 116, poz. 1206, ze zm.

⁴³ Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, ze zm.

⁴⁴ Na podstawie tego przepisu minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa w drodze rozporządzenia warunki i tryb występowania przez uczelnie niepubliczne o dotacje, o których mowa w art. 94 oraz sposób kontroli ich wykorzystania; rozporządzenie nie zostało dotychczas wydane.

⁴⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, ze zm.

Do uczelni publicznych mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Zgodnie z art. 5a ust. 1 ww. ustawy, na dokonanie czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych w rozumieniu przepisów o rachunkowości, w tym oddania tych składników do korzystania innym podmiotom na podstawie umów prawa cywilnego⁴⁶, uczelnie publiczne są obowiązane uzyskać zgodę ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Czynność prawna dokonana z naruszeniem tego obowiązku jest nieważna (art. 5a ust. 2 ww. ustawy).

8. Uczelnia publiczna pokrywa koszty swojej działalności, zobowiązania oraz wydatki na rozwój i inne potrzeby z uzyskiwanych przychodów, prowadząc samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu rzeczowo-finansowego, zgodnie z przepisami o finansach publicznych i o rachunkowości⁴⁷ (art. 100 ust. 1 i 2 *Psw*).

Przykładowe źródła przychodów uczelni publicznej określa art. 98 ust. 1 *Psw*. Niewykorzystane w danym roku budżetowym środki finansowe wymienione w tym przepisie, pozostają w dyspozycji uczelni (art. 98 ust. 3). Szczegółowe zasady gospodarki finansowej uczelni publicznych określone zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych⁴⁸.

9. Zasady i tryb finansowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych w uczelni, zakwalifikowanych do finansowania ze środków przewidzianych w budżecie państwa na naukę, określała ustawa z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki⁴⁹ (art. 97 *Psw*). Na podstawie ustawy o zasadach finansowania nauki jednostki organizacyjne uczelni (w rozumieniu statutów tych uczelni) mogły występować o środki na: działalność statutową, projekty badawcze, projekty rozwojowe oraz projekty celowe (do 11 marca 2010 r.), inwestycje służące badaniom naukowym i pracom rozwojowym, współpracę naukową z zagranicą działalność wspomagającą badania.

Uczelnie mogły występować o środki finansowe na badania własne oraz rozwój infrastruktury informatycznej nauki (art. 3 ust. 2). Kontrolę merytoryczną oraz finansową nad prawidłowością wydatkowania przekazanych środków na naukę sprawuje minister właściwy do spraw nauki (art. 19 ust. 1 ustawy).

⁴⁶ Jeżeli wartość rynkowa przedmiotu rozporządzenia przekracza równowartość w złotych kwoty 50.000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę.

⁴⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm).

⁴⁸ Dz. U. Nr 246, poz. 1796.

⁴⁹ Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049; ustawa obowiązywała do czasu wejścia w życie z dniem 1 października 2010 r. ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615).

10. Nadzór nad zgodnością działań uczelni z przepisami prawa, statutem oraz treścią udzielonego pozwolenia (w przypadku uczelni niepublicznych) oraz nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego⁵⁰.

W ramach nadzoru może żądać informacji i wyjaśnień od organów uczelni i założyciela uczelni niepublicznej, a także dokonywać kontroli działalności uczelni (art. 33 ust. 1 *Psw*). Szczegółowe przepisy dotyczące kontroli uczelni publicznych i niepublicznych zawarte są w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu dokonywania kontroli uczelni i związków uczelni⁵¹.

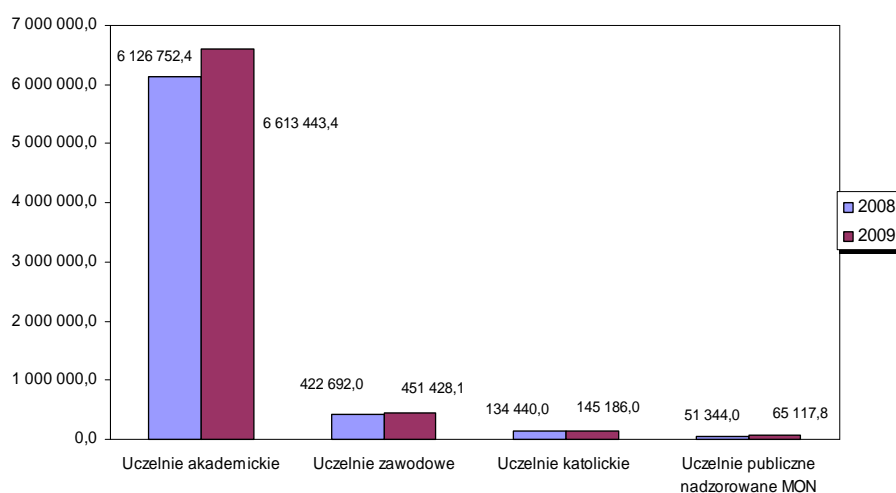
Charakterystyka uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

1. W latach 2008-2010 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przekazała szkołom wyższym (publicznym i niepublicznym) dotacje z części 38 – Szkolnictwo wyższe w łącznej kwocie 27.289.870,1 tys. zł, w tym: na działalność dydaktyczną – 22.839.866,3 tys. zł, na pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 4.450.003,8 tys. zł, a z części 28 – Nauka w okresie 2008-2010 (półrocze) łącznie kwotę 3.975.316,1 tys. zł.⁵²

Dotacje na finansowanie zadań związanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty wyniosła 13.893.914,9 tys. zł (w 2008 r. - 6.683.884,4 tys. zł, w 2009 r. – 7.210.057,5 tys. zł), a na 2010 r. zaplanowano 7.211.955,7 tys. zł.

Dotacja przekazana szkołom wyższym na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 *Psw* w latach 2008-2009 ilustruje wykres nr 5.

Wykres nr 5

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

⁵⁰ Obecnie Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

⁵¹ Dz. U. Nr 24, poz. 151.

2. Z danych uzyskanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynika, że przeciętne zatrudnienie w uczelniach publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynosiło 122.353 (w przeliczeniu na pełne etaty) w 2009 r. i było wyższe w porównaniu do roku poprzedniego o 1.560 etatów, tj. o 1,3%.

W 2009 r. w porównaniu do 2008 r. nastąpił wzrost zatrudnienia nauczycieli akademickich o 876 etatów (z 64.719 do 65.595), tj. o 1,4%, a w grupie pracowników nie będących pracownikami akademickimi o 738 etatów (z 52.851 do 53.589), tj. o 1,4%. Spadła natomiast liczba zatrudnionych osób związanych z pomocą materialną dla studentów i doktorantów (w stołówkach i domach akademickich) o 54 etaty (z 3.223 do 3.169), tj. o 1,7%. W strukturze zatrudnienia nauczycieli akademickich największą grupę stanowili adiunkci - 58,2% w 2008 r. (37.652) i 58,9% (38.645) w 2009 r.

3. Wypłacone wynagrodzenia ze stosunku pracy pracowników uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyniosły w 2008 r. 5.945.089,8 tys. zł, a w 2009 r. 6.417.835,5 tys. zł, tj. o 6,6% więcej.

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników uczelni publicznych wynosiło w 2008 r. 4.101 zł, a w 2009 r. - 4.371 zł, tj. o 5,9% więcej. Wynagrodzenia nauczycieli akademickich wzrosły w tym okresie z 5.176 zł do 5.483 zł (o 5,9%), w tym profesorów z 8.061 zł do 8.451 zł, tj. o 4,8%, adiunktów z 4.918 zł do 5.160 zł, tj. o 4,9%, asystentów z 2.840 zł do 3.071 zł, tj. o 8,1%, pracowników nie będących nauczycielami akademickimi z 2.894 zł do 3.120 zł, tj. o 7,8%, a pracowników pomocy materialnej z 2.332 zł do 2.529 zł, tj. o 8,4%.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzenia wynikające ze stosunku pracy pracowników uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁵³ przedstawia poniższa tabela nr 2.

Tabela nr 2

Wyszczególnienie		2008			2009			5:2 (%)	6:3 (%)
		Zatrudn.	Wynagr. (w tys. zł)	Śred. wyn. (mies.)	Zatrudn.	Wynagr. (w tys. zł)	Śred. wyn. (mies.)		
1		2	3	4	5	6	7	8	9
uniwersytety	Razem	49 408	2 374 011	4,004	50 309	2 555 314	4,233	1,8%	5,7%
	Nauczyciele akademicy	27 336	1 634 779	4,984	27 881	1 745 802	5,218	2,0%	4,7%
	z tego: profesorowie	6 428	601 513,2	7,798	6 637	641 694,0	8,057	3,3%	3,3%

⁵² Strukturę wydatków z części 38 – Szkolnictwo przedstawia załącznik nr 4 do niniejszej *Informacji*, a wydatków z części 28 – Nauka, załącznik nr 5 do *Informacji*.

⁵³ Bez pięciu uczelni katolickich, tj. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie.

		adiunkci	16 080	886 391,9	4,594	16 537	948 710,2	4,781	2,8%	4,1%
		asystenci	4 828	146 874,3	2,535	4 707	155 397,7	2,751	-2,5%	8,5%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	21 100	712 940,0	2,816	21 444	781 250,2	3,036	1,6%	7,8%
		Pracownicy pomocy materialnej	972	26 291,2	2,254	984	28 262,2	2,393	1,2%	6,2%
uczelnie techniczne		Razem	36 608	1 898 787	4,322	38 134	2 126 201	4,646	4,2%	7,5%
		Nauczyciele akademicki	18 455	1 246 918	5,630	19 147	1 387 734	6,040	3,7%	7,3%
	z tego:	profesorowie	3 502	373 189,3	8,880	3 721	422 230,5	9,456	6,3%	6,5%
		adiunkci	11 719	756 505,3	5,379	12 267	841 878,6	5,719	4,7%	6,3%
		asystenci	3 234	117 223,1	3,021	3 159	123 624,7	3,261	-2,3%	8,0%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	16 826	612 623,2	3,034	17 646	695 656,3	3,285	4,9%	8,3%
	Pracownicy pomocy materialnej	1 327	39 246,3	2,465	1 341	42 811,0	2,660	1,1%	7,9%	
uczelnie rolnicze		Razem	12 489	594 576	3,967	11 601	584 587	4,199	-7,1%	5,8%
		Nauczyciele akademicki	6 035	388 541	5,365	5 614	380 662	5,650	-7,0%	5,3%
	z tego:	profesorowie	1 350	131 403,2	8,111	1 291	130 630,7	8,432	-4,4%	4,0%
		adiunkci	3 950	234 343,0	4,944	3 647	227 066,2	5,188	-7,7%	4,9%
		asystenci	735	22 794,8	2,584	676	22 965,5	2,831	-8,0%	9,5%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	6 058	195 221,1	2,685	5 623	193 242,2	2,864	-7,2%	6,6%
	Pracownicy pomocy materialnej	396	10 813,7	2,276	364	10 682,5	2,446	-8,1%	7,5%	
uczelnie ekonomiczne		Razem	6 223	344 402	4,612	6 182	370 410	4,993	-0,7%	8,3%
		Nauczyciele akademicki	3 233	226 102	5,828	3 222	245 369	6,346	-0,3%	8,9%
	z tego:	profesorowie	647	80 907,7	10,421	669	88 348,8	11,005	3,4%	5,6%
		adiunkci	1 833	117 352,6	5,335	1 936	129 934,6	5,593	5,6%	4,8%
		asystenci	753	27 842,1	3,081	617	27 085,3	3,658	-18,1%	18,7%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	2 838	113 837,8	3,343	2 815	120 511,6	3,568	-0,8%	6,7%
	Pracownicy pomocy materialnej	152	4 462,1	2,446	145	4 529,3	2,603	-4,6%	6,4%	
uczelnie pedagogiczne		Razem	4 787	235 829	4,105	4 827	250 434	4,323	0,8%	5,3%
		Nauczyciele akademicki	2 901	174 700	5,018	2 932	184 778	5,252	1,1%	4,7%
	z tego:	profesorowie	661	59 635,2	7,518	678	63 948,9	7,860	2,6%	4,5%
		adiunkci	1 670	97 457,5	4,863	1 688	101 341,1	5,003	1,1%	2,9%
		asystenci	570	17 607,6	2,574	566	19 488,1	2,869	-0,7%	11,5%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 758	57 627,9	2,732	1 765	61 833,0	2,919	0,4%	6,9%
	Pracownicy pomocy materialnej	128	3 500,4	2,279	130	3 822,8	2,451	1,6%	7,5%	
akademie wychowania fizycznego		Razem	3 734	175 185	3,910	3 627	182 673	4,197	-2,9%	7,4%
		Nauczyciele akademicki	1 799	107 139	4,963	1 789	113 219	5,274	-0,6%	6,3%
	z tego:	profesorowie	307	31 955,8	8,674	318	34 429,4	9,022	3,6%	4,0%
		adiunkci	981	57 590,0	4,892	979	60 761,2	5,172	-0,2%	5,7%
		asystenci	511	17 593,4	2,869	492	18 028,1	3,054	-3,7%	6,4%
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 837	65 110,7	2,954	1 749	66 650,6	3,176	-4,8%	7,5%
	Pracownicy pomocy materialnej	98	2 934,9	2,496	89	2 803,8	2,625	-9,2%	5,2%	

Chrześcijańska Akademia Teologiczna	Razem	104	6 147	4,926	101	6 371	5,257	-2,9%	6,7%
	Nauczyciele akademicy	76	4 981	5,461	73	5 136	5,863	-3,9%	7,4%
	z tego:								
	profesorowie	21	2 006,8	7,963	26	2 640,0	8,462	23,8%	6,3%
	adiunkci	52	2 905,7	4,657	45	2 436,7	4,512	-13,5%	-3,1%
	asystenci	3	68,2	1,894	2	59,7	2,488	-33,3%	31,3%
Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	28	1 166,6	3,472	28	1 234,7	3,675	0,0%	5,8%	
Pracownicy pomocy materialnej									
uczelnie zawodowe	Razem	7 290	313 191,6	3,580	7 456	338 580,2	3,784	2,3%	5,7%
	Nauczyciele akademicy	4 884	236 490,2	4,035	4 937	252 884,2	4,269	1,1%	5,8%
	z tego:								
	profesorowie	1 054	70 688,7	5,589	1 059	76 283,8	6,003	0,5%	7,4%
	adiunkci	1 367	69 383,8	4,230	1 546	80 678,0	4,349	13,1%	2,8%
	asystenci	2 463	96 417,7	3,262	2 332	95 922,4	3,428	-5,3%	5,1%
Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	2 406	76 701,4	2,657	2 519	85 696,0	2,835	4,7%	6,7%	
Pracownicy pomocy materialnej	150	2 961,6	1,645	116	3 265,1	2,346	-22,7%	42,6%	
Razem	120 793	5 945 089,8	4,101	122 353	6 417 836,5	4,371	1,3%	6,6%	
CAŁOŚĆ	Nauczyciele akademicy	64 719	4 019 650,9	5,176	65 595	4 315 584,2	5,483	1,4%	5,9%
	z tego:								
	profesorowie	13 970	1 351 299,9	8,061	14 399	1 460 206,1	8,451	3,1%	4,8%
	adiunkci	37 652	2 221 929,8	4,918	38 645	2 392 806,6	5,160	2,6%	4,9%
	asystenci	13 097	446 421,2	2,840	12 551	462 571,5	3,071	-4,2%	8,1%
	Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	52 851	1 835 228,7	2,894	53 589	2 006 074,6	3,120	1,4%	7,8%
Pracownicy pomocy materialnej	3 223	90 210,2	2,332	3 169	96 176,7	2,529	-1,7%	8,4%	

Zródło: Dane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wykonanie planów rzeczowo-finansowych uczelni publicznych w latach 2008-2009).

4. W 2008 r. funkcjonowało łącznie 95 uczelni publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz 340 uczelni niepublicznych, w tym 14 uczelni wyznaniowych.

Na dzień 30 kwietnia 2010 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadzorował 95 uczelni państwowych, w tym 59 uczelni akademickich (28 uniwersytetów, 15 politechnik, 14 akademii oraz dwie szkoły główne) oraz 36 państwowych uczelni zawodowych, a także 335 uczelni niepublicznych, w tym pięć uczelni katolickich finansowanych na zasadach uczelni publicznych, tj. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie.

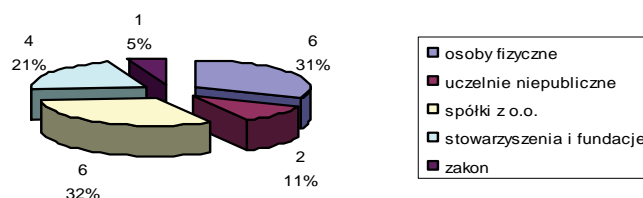
W okresie objętym kontrolą, utworzono dwie uczelnie publiczne, tj. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie (w wyniku połączenia z dniem 1 stycznia 2009 r. Politechniki Szczecińskiej oraz Akademii Rolniczej w Szczecinie) oraz z dniem 1 października 2009 r. Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Koszalinie.

W kontrolowanym okresie żadna uczelnia publiczna nie uległa likwidacji. W okresie od 2008 r. do 2010 r. (I półrocze) utworzono 16 uczelni niepublicznych. Do 21 maja 2010 r. do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wpłynęło 19 wniosków o utworzenie uczelni niepublicznych, w tym sześć – złożonych przez osoby fizyczne, dwa – przez inne uczelnie niepubliczne oraz sześć – przez

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Pozostałymi wnioskodawcami były stowarzyszenia i fundacje – cztery wnioski oraz zakon – jeden wniosek.

Strukturę wnioskodawców o wydanie pozwoleń na utworzenie szkół niepublicznych przedstawia poniższy wykres nr 6.

Wykres nr 6

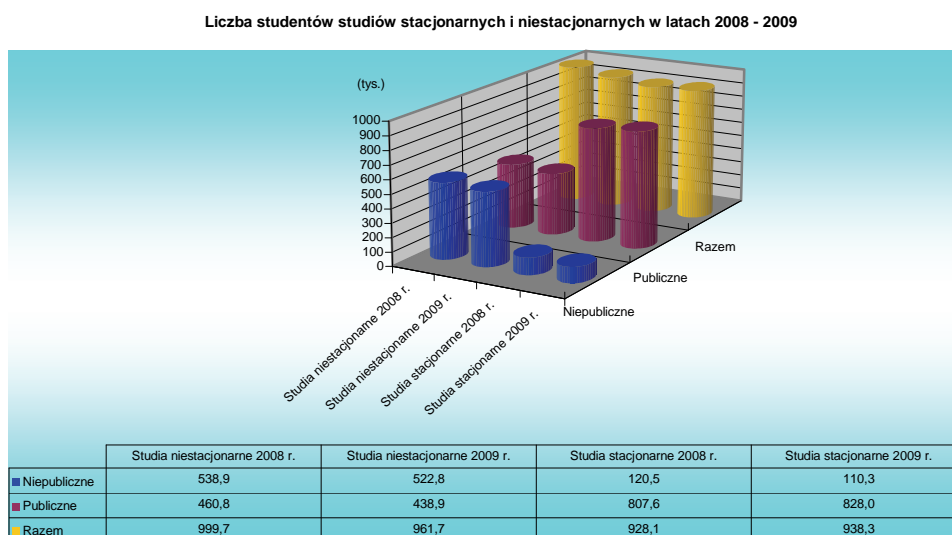

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W badanym okresie pięć uczelni niepublicznych (dwie w 2008 r. oraz trzy w 2009 r.) zostało wykreślonych z rejestru uczelni niepublicznych z powodu upływu ważności pozwolenia na utworzenie uczelni, połączenia z inną uczelnią, braku środków finansowych na dalsze funkcjonowanie uczelni oraz braku kandydatów na studia lub braku minimum kadrowego na prowadzonych kierunkach studiów.

5. W 2008 r. liczba studentów ogółem wynosiła 1.927,8 tys. i w porównaniu do 2007 r. zmniejszyła się o 9,6 tys. osób, tj. o 0,5%. W uczelniach publicznych kształciło się łącznie 1.268,4 tys. osób, tj. 65,8% ogólnej liczby studentów. W uczelniach niepublicznych kształciło się łącznie 659,4 tys. osób, tj. 34,2% ogólnej liczby studentów.

Wykres nr 7

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W uczelniach publicznych na studiach stacjonarnych kształciło się 807,6 tys. osób, tj. 64% ogólnej liczby studiujących w uczelniach publicznych. Na studiach niestacjonarnych – 460,8 tys. osób, tj. 36% osób studiujących w uczelniach publicznych w 2008 r. Odwrotna proporcja dotyczy uczelni niepublicznych, w których w 2008 r. na studiach stacjonarnych studiowało 120,5 tys. osób (18% ogólnej liczby studiujących w uczelniach niepublicznych), a na studiach niestacjonarnych studiowało 538,9 tys. osób (82% ogólnej liczby studiujących w uczelniach niepublicznych).

W 2009 r. spadła ogólna liczba studiujących na uczelniach publicznych i niepublicznych w porównaniu do 2008 r. o 27,7 tys. osób, tj. o 1,4%, i wynosiła 1.900 tys. studentów. W uczelniach publicznych kształciło się 1.266,9 tys. osób, tj. 66,7% ogólnej liczby studiujących, a w uczelniach niepublicznych w 2009 r. studiowało, łącznie z uczelniami katolickimi, 633,1 tys. osób, co stanowiło 33,3% ogólnej liczby studiujących.

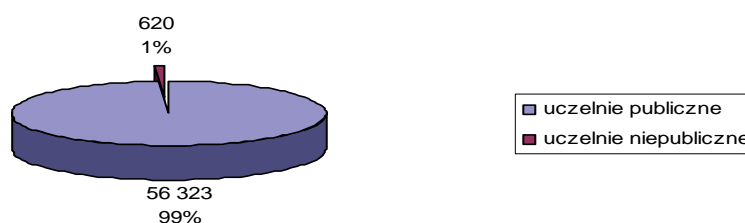
W uczelniach publicznych w 2009 r. na studiach stacjonarnych studiowało 828 tys. osób, tj. 65% ogólnej liczby osób studiujących w uczelniach publicznych. Na studiach niestacjonarnych – 438,9 tys. osób, tj. 35% ogólnej liczby studiujących osób. W uczelniach niepublicznych, łącznie z uczelniami katolickimi, podobnie jak w 2008 r., znaczna część osób studiowała na studiach niestacjonarnych - 522,8 tys. osób, tj. 83% ogólnej liczby studiujących w uczelniach niepublicznych. Na studiach stacjonarnych studiowało 110,3 tys. osób, tj. 17% ogólnej liczby studiujących na uczelniach niepublicznych.

6. W latach 2008 – 2009 w uczelniach publicznych i niepublicznych studiowało 56,9 tys. osób na studiach doktoranckich stacjonarnych i niestacjonarnych, w tym w 2008 r. – 27,1 tys. osób, a w 2009 r. – 29,8 tys. osób. W porównaniu do 2007 r. w 2009 r. nastąpił wzrost liczby doktorantów o 10,3% (o 2,8 tys. osób).

Najwięcej osób studiowało na studiach doktoranckich prowadzonych przez uczelnie publiczne – 98,9% ogólnej liczby doktorantów. W 2009 r. w porównaniu do 2007 r. wzrosła liczba studentów studiów doktoranckich uczelni publicznych o 10% (o 2,7 tys. osób), natomiast w uczelniach niepublicznych o 38,5% (o 0,1 tys. osób).

Uczestników studiów doktoranckich w uczelniach publicznych i niepublicznych przedstawia wykres nr 8.

Wykres nr 8

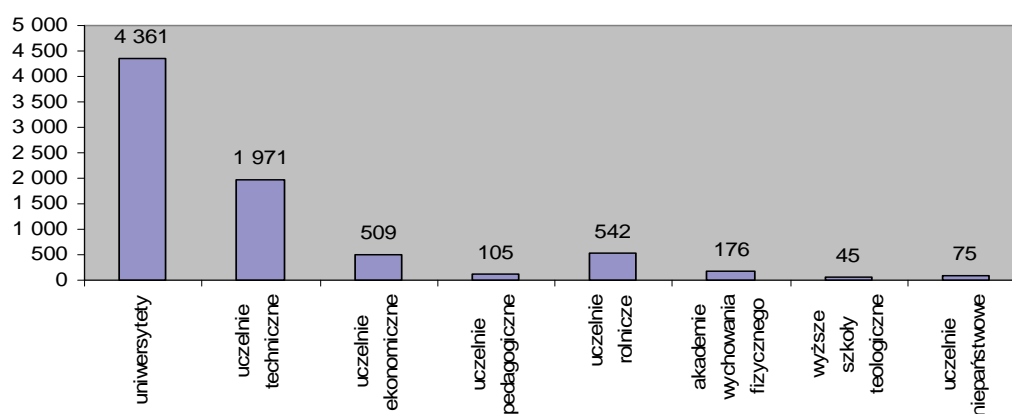
Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W 2008 r. nadano ogółem 5.427 stopni naukowych doktora. Najwięcej - 73,7% ogólnej liczby nadanych stopni doktora, nadały rady wydziałów szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W 2009 r. liczba nadanych stopni doktora nauki lub sztuki spadła do 5.068, tj. mniej o 359 osób w porównaniu do 2008 r. (o 6,6%). Również w 2009 r. najwięcej stopni naukowych doktora (3.782) przyznały rady wydziałów uczelni nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (74,6% ogólnej liczby nadanych stopni doktora w 2009 r.).

Liczbę nadanych przez rady wydziałów stopni naukowych doktora w zakresie nauki lub sztuki w okresie 2008-2009 w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawia wykres nr 9.

Wykres nr 9

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

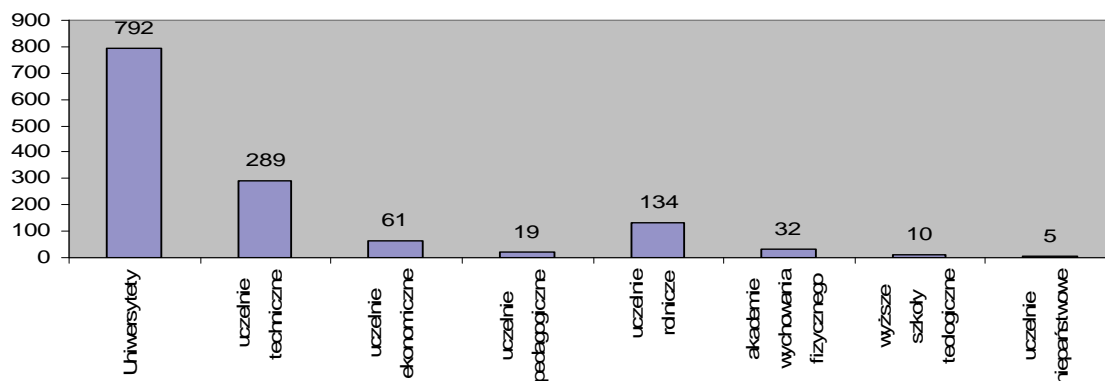
Najwięcej stopni naukowych doktora nauki lub sztuki nadano w latach 2008-2009 w: Uniwersytecie Jagiellońskim (675), Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (408) oraz Uniwersytecie Wrocławskim (404). Wśród uczelni niepublicznych najwięcej stopni doktora w zakresie nauki lub sztuki w okresie 2008-2009 nadano w: Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie (24), Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku (14) oraz Akademii Finansów w Warszawie (12).

7. W okresie 2008-2009 nadano łącznie 1.849 stopni naukowych doktora habilitowanego nauki lub sztuki, w tym 1.342 w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (72,3% ogólnej liczby).

W 2008 r. nadano 941 stopni naukowych doktora habilitowanego, w tym 666 w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 2009 r. spadła, w porównaniu do roku poprzedniego, liczba nadanych stopni doktora habilitowanego o 3,5% (o 33), do liczby 908. Jednocześnie wzrosła o 1,5% (o 10) liczba nadanych stopni doktora habilitowanego w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – w 2009 r. nadano ich 676.

Liczbę nadanych stopni naukowych doktora habilitowanego w zakresie nauki lub sztuki w okresie 2008-2009 w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawia wykres nr 10.

Wykres nr 10

Źródło danych: Protokół kontroli NIK Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Wśród uczelni, w których nadano w okresie 2008-2009 najwięcej stopni naukowych doktora habilitowanego, znalazł się: Uniwersytet Jagielloński (135) oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (118). Tylko w dwóch uczelniach niepublicznych nadawano w skontrolowanym okresie stopnie naukowe doktora habilitowanego w zakresie nauki lub sztuki, tj. w 2008 r. w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie - trzy stopnie, a w 2009 r. – jeden stopień. W 2009 r. jeden stopień naukowy doktora habilitowanego nadała Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie.

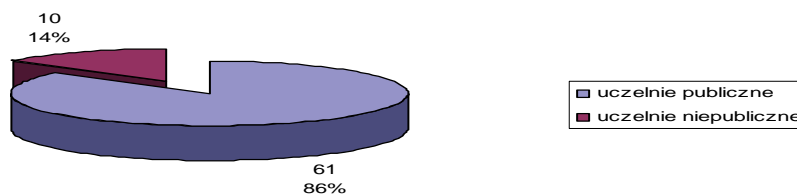
8. W skontrolowanym okresie, tj. 2008-2010 (I półrocze) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał łącznie 1.270 tytułów naukowych profesora w zakresie nauki lub sztuki, w tym w 2008 r. – 527, w 2009 r. – 471, a do 30 czerwca 2010 r. – 272. W grupie tej znaleźli się również pracownicy 71 uczelni nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, którym nadano łącznie 822 tytuły naukowe profesora w zakresie nauki, w tym w 2008 r. – 342, w 2009 r. – 308, a w pierwszym półroczu 2010 r. - 172.

W kontrolowanym okresie najwięcej tytułów naukowych profesora otrzymali pracownicy naukowo-dydaktyczni: Uniwersytetu Jagiellońskiego (66), Uniwersytetu Warszawskiego (57), Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (46), Politechniki Wrocławskiej (41) oraz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (37). Pracownikom 10 uczelni niepublicznych nadano łącznie 14 tytułów naukowych profesora, tj. Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie (trzy), Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie (dwa), Almamery Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Warszawie (dwa) oraz po jednym tytule: Akademii Finansów w Warszawie (2009 r.), Dolnośląskiej Szkoły Wyższej TWP we Wrocławiu (2009 r.), Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej (2009 r.), Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Frycza Modrzewskiego (2008 r.), Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku (2008 r.), Społecznej Wyższej Szkoły

Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi (2009 r.) i Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Warszawie (2009 r.).

Liczbę uczelni nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w których pracownikom naukowo - dydaktycznym w okresie 2008–2010 (I półrocze) nadano tytuły naukowe profesora przedstawia wykres nr 11.

Wykres nr 11

Źródło danych: Strona internetowa www.prezydent.pl

Wykaz skontrolowanych jednostek i osób kierujących tymi jednostkami oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrole

Lp.	Nazwa jednostki	Kierownik jednostki	Jednostka organizacyjna NIK
1	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Prof. dr hab. Barbara Kudrycka	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
2	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	Prof. dr hab. Józef Górniewicz	
3	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi	Prof. dr hab. Andrzej Nowakowski	
4	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie	Prof. dr hab. Andrzej Elias	
5	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski	
6	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	Prof. dr hab. Roman Niestrój	
7	Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych im. Fryderyka Skarbka w Warszawie	Prof. dr hab. Michał Kelles	
8	Politechnika Gdańska w Gdańsku	Prof. dr hab. Henryk Krawczyk	Delegatura NIK w Gdańsku
9	Akademia Pomorska w Słupsku	Dr hab. Roman Drozd	
10	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	Prof. dr hab. Halina Piekarek-Jankowska	
11	Kaszubsko-Pomorska Wyższa Szkoła w Wejherowie	Prof. dr hab. Marcin Pliński	Delegatura NIK w Katowicach
12	Politechnika Częstochowska	Prof. dr hab. Maria Nowicka-Skowron	
13	Uniwersytet Śląski w Katowicach	Prof. dr hab. Wiesław Banyś	
14	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	dr hab. Michał Szepelawy	
15	Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	Dr Czesław Bugdalski	Delegatura NIK w Krakowie
16	Politechnika Krakowska	Prof. dr hab. Kazimierz Furtak	
17	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	Prof. dr hab. Michał Śliwa	
18	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	Prof. dr hab. Stanisław Komornicki	
19	Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie	Prof. dr hab. Jerzy Malec	Delegatura NIK w Lublinie
20	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	Prof. dr hab. Marian Wesołowski	
21	Politechnika Lubelska	Prof. dr hab. inż. Marek Opiełak	
22	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	Prof. dr hab. Józef Zajac	
23	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	Prof. dr hab. Zdzisław Czernecki	Delegatura NIK w Łodzi
24	Politechnika Łódzka	Prof. dr hab. Stanisław Bielecki	
25	Uniwersytet Łódzki	Prof. dr hab. Włodzimierz Nykiel	
26	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach	Prof. dr hab. Tadeusz Janusz	
27	Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi	Prof. dr hab. Edward Kącki	Delegatura NIK w Poznaniu
28	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak	
29	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	Prof. dr hab. Marian Gorynia	
30	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	Prof. dr hab. Józef Garbarczyk	
31	Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu	Prof. dr hab. Władysław Balicki	
32	Politechnika Warszawska	Prof. dr hab. Włodzimierz Kurnik	

Lp.	Nazwa jednostki	Kierownik jednostki	Jednostka organizacyjna NIK
33	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	Prof. dr hab. Adam Budnikowski	
34	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	Prof. dr hab. Jacek Grzywacz	
35	Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku	Prof. dr hab. Adam Koseski	
36	Politechnika Wrocławska	Prof. dr hab. Tadeusz Więckowski	Delegatura NIK we Wrocławiu
37	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	Prof. dr hab. Roman Kołacz	
38	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	Prof. dr hab. inż. Ryszard K. Pisarski	
39	Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu	Prof. dr hab. Robert Kwaśnica	

Wyniki finansowe uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za lata 2008-2009 oraz zaplanowane na 2010 r.

L.p.	Nazwa szkoły wyższej	Wynik finansowy za:		Plan na:
		2008 r.	2009 r.	2010 r.
1.	Uniwersytet w Białymstoku	2 127,9	628,7	0,0
2.	Uniwersytet Gdański	38 306,5	-8 620,1	44,7
3.	Uniwersytet Śląski w Katowicach	31 265,9	19 139,2	15 802,0
4.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	44 053,2	23 795,9	4 156,0
5.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	-2 340,5	503,0	250,0
6.	Uniwersytet Łódzki	2 310,2	-4 977,8	-1 342,6
7.	Uniwersytet Opolski	2 078,8	2 537,6	-1 526,3
8.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	-3 059,7	2 464,0	-1 908,2
9.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	-6 032,5	2 883,4	-7 415,7
10.	Uniwersytet Warszawski	18 686,7	15 863,3	10 250,5
11.	Uniwersytet Wrocławski	6 443,4	33 456,5	0,0
12.	Uniwersytet Szczeciński	596,4	4 576,6	4 237,8
13.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	-4 171,8	121,1	328,6
14.	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	13 871,7	4 621,1	-4 408,3
15.	Uniwersytet Rzeszowski	5 417,7	1 450,5	0,0
16.	Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze	5 335,0	6 839,8	1 846,8
17.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	1 315,4	2 080,8	0,0
18.	Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie	-8,5	-26,5	0,0
19.	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	-7 695,8	-8 601,2	-13 826,1
20.	Akademia Ekonomiczna im. Karola Adameckiego w Katowicach ⁵⁴	796,7	1 216,1	-2 535,2
21.	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	13 219,7	1 531,7	1 260,0
22.	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	354,2	651,7	669,8
23.	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	3 665,7	1 862,4	528,2
24.	Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie	3 349,4	-2 154,5	0,0
25.	Uniwersytet Humanistyczno – Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach	1 368,8	1 350,0	53,8
26.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	3 700,7	3 887,2	4,6
27.	Akademia Pomorska w Słupsku	5 416,1	2 059,9	-1 941,5
28.	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie	-11,8	671,9	140,1
29.	Politechnika Białostocka w Białymstoku	2 530,2	3 134,7	65,9
30.	Politechnika Częstochowska w Częstochowie	2 643,5	3 603,6	3 104,1
31.	Politechnika Gdańska w Gdańsku	8 515,2	19 046,8	688,0
32.	Politechnika Śląska w Katowicach	4 294,6	7 418,1	0,0
33.	Politechnika Świętokrzyska w Kielcach	5 285,4	2 814,5	0,0
34.	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki	4 734,5	7 380,2	1 140,6
35.	Politechnika Lubelska w Lublinie	1 435,7	1 508,0	-1 830,1

⁵⁴ Od 1 października 2010 r. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

L.p.	Nazwa szkoły wyższej	Wynik finansowy za:		Plan na:
		2008 r.	2009 r.	2010 r.
36.	Politechnika Łódzka w Łodzi	3 438,4	7 492,4	2 700,0
37.	Politechnika Poznańska w Poznaniu	11 502,0	20 151,2	6 912,5
38.	Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza	2 885,8	2 621,4	291,7
39.	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	14 481,3	6 608,6	0,0
40.	Politechnika Warszawska	21 683,9	5 947,9	0,0
41.	Politechnika Wrocławska	36 654,7	44 445,5	6 380,2
42.	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie	36 700,2	20 802,5	2 595,1
43.	Politechnika Koszalińska	1 270,8	4 101,5	1 610,9
44.	Politechnika Opolska	2 125,9	1 013,5	-666,4
45.	Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego	-6 988,1	-6 692,4	-8 322,0
46.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	1 410,1	-610,8	-1 593,4
47.	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	-1 627,2	33,4	-3 167,5
48.	Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	4 819,9	3 465,8	2 971,0
49.	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	7 664,5	7 399,1	937,2
50.	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	6 619,5	4 508,4	99,1
51.	Akademia Podlaska ⁵⁵	954,9	859,8	0,0
52.	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	-12 944,2	-2 215,5	31 919,4
53.	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	7 793,0	11 798,7	18 267,2
54.	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku	-1 320,1	-2 587,9	-1 950,9
55.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach	7 194,6	6 141,8	-248,2
56.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie	1 428,1	685,4	70,5
57.	Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu	1 281,7	54,3	39,7
58.	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie	-443,2	67,9	0,0
59.	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	354,8	1 515,4	-2 499,5
60.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	1 162,5	1 386,8	0,0
61.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim	1 849,2	-592,2	0,0
62.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu ⁵⁶	2 175,4	5 604,0	323,2
63.	Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze ⁵⁷	3 949,7	3 718,6	2 219,4
64.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie	522,8	413,1	0,0
65.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	5 856,7	3 398,3	490,9
66.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	1 906,9	4 424,4	203,0
67.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie	1 268,7	1 545,7	0,0
68.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	908,1	3 064,1	0,0
69.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu	3 141,9	2 566,1	3 471,0
70.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie	4 746,6	4 784,7	918,0

⁵⁵ Od 1 października 2010 r. Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

⁵⁶ Od 4 grudnia 2010 r. Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.

⁵⁷ Od 4 grudnia 2010 r. Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze.

L.p.	Nazwa szkoły wyższej	Wynik finansowy za:		Plan na:
		2008 r.	2009 r.	2010 r.
71.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie	7,3	1 325,9	290,2
72.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	916,5	1 784,3	0,0
73.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu	2 223,5	2 707,9	819,2
74.	Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej	3 618,0	4 068,2	400,0
75.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile	440,7	1 441,3	77,7
76.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu	2 342,0	1 403,3	0,0
77.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku	2 567,7	2 143,4	265,9
78.	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu	254,2	396,4	380,8
79.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie	2 623,7	1 037,0	-492,1
80.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie	421,3	567,1	95,0
81.	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu	1 994,8	3 302,3	0,0
82.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	-276,1	470,3	-854,7
83.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	658,9	1 505,3	0,0
84.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku	1 497,3	1 459,9	0,0
85.	Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu	1 874,6	1 453,5	363,6
86.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	185,4	-32,1	-198,8
87.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	1 209,7	465,6	0,0
88.	Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży	1 277,4	1 339,5	0,0
89.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu	151,7	383,2	0,9
90.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu	-57,0	-9,4	0,0
91.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu	1 360,1	1 127,3	421,7
92.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach	88,4	-637,6	23,6
93.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach	176,4	354,4	48,0
94.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu	574,7	471,0	13,2
95.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie	0,0	-14,0	0,0
	Razem zysk	457 336,1	388 925,7	130 191,3
	Razem strata	-46 976,5	-37 772,0	-56 727,5
	Wynik ogółem (zysk)	410 359,6	351 153,7	73 463,8

Źródło danych: ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dotacje na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów i doktorantów przekazane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym z budżetu państwa (część 38 – Szkolnictwo wyższe) w latach 2008-2010.

(w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2008 r.	2009 r.	kol. 4:3 (%)	2010 r.	kol. 6:4 (%)
1	2	3	4	5	6	8
1.	Działalność dydaktyczna	7.189.921,3	7.797.187,6	108,4	7.852.757,4	100,7
1.1.	dotacja podmiotowa dla szkół publicznych	6.654.306,7	7.182.872,3	107,9	7.188.410,8	100,1
1.2.	dotacja podmiotowa dla szkół niepublicznych	136.933,0	147.199,9	107,5	147.844	100,4
1.3.	nagrody ministra dla nauczycieli akademickich	3.217,0	3.464,0	107,7	3.666,0	105,8
1.4.	dotacja celowa na inwestycje uczelni publicznych	361.844,1	295.210,9	81,6	316.522,6	107,2
1.5.	dotacje celowe ze środków funduszy strukturalnych (współfinansowanie krajowe)	21.666,3	120.118,0	554,4	196.314	163,4
1.6.	dotacje celowe i rozwojowe współ. Ze środków funduszy strukturalnych (w tym współfinansowanie krajowe)	11.954,2	48.322,5	404,2	0	0,0
2.	Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	1.533.766,3	1.448.618,9	94,4	1.467.618,6	101,3
2.1.	dotacja dla szkół publicznych	1.148.105,4	1.066.044,0	92,8	1.077.911,8	101,1
2.2.	dotacja dla szkół niepublicznych	364.325,0	350.516,3	96,2	341.083	97,3
2.3.	stypendia ministra	17.085,9	17.028,7	99,7	16.103,1	94,6
2.4.	dotacje celowe na inwestycje szkół publicznych	4.250,0	14.367,8	338,1	29.913	208,2
2.5.	dotacje celowe na inwestycje szkół niepublicznych	0,0	460,8	0,0	0,0	0,0
2.6.	dotacja celowe ze środków funduszy strukturalnych (współfinansowanie krajowe)	0,0	201,3	0,0	2.607,7	0,0
	Razem:	8.723.687,6	9.245.806,5	105,9	9.320.376	58,4

Źródło danych: Ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz *Sprawozdanie z realizacji zadań i budżetu w 2010 r. w zakresie szkolnictwa wyższego oraz realizacji budżetu z części 38 – Szkolnictwo wyższe*, sporządzone przez Ministerstwo nauki i szkolnictwa Wyższego (tabela nr 5 pn. *Wydatki budżetowe w 2010 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe*).

Dotacje na działalność badawczą przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego szkołom wyższym z budżetu państwa (część 28 – Nauka) w latach 2008-2010 (I półrocze)

(w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2008 r.		2009 r.		kol. 6:4 (%)	2010 dotacje przyznane		Razem (kol. 4+6+9)
		liczba	kwota	liczba	kwota		liczba	kwota	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Badania własne jednostek organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
1.1	MNiSW - uczelnie publiczne	60	130 378,0	59	60 395,0	46,3	59	60 266,0	251 039,0
1.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	7	3 022,0	9	1 627,0	53,8	10	1 756,0	6 405,0
1.3	MON	5	4 900,0	5	2 278,0	46,5	5	2 278,0	9 456,0
1.4	MKiDN	18	2 500,0	18	1 162,0	46,5	18	1 162,0	4 824,0
1.5	MZ	12	27 270,0	12	12 679,0	46,5	12	12 679,0	52 628,0
1.6	MI	2	1 200,0	2	558,0	46,5	2	558,0	2 316,0
1.7	MSWiA	2	648,0	2	301,0	46,5	2	301,0	1 250,0
	RAZEM	106	169 918,0	107	79 000,0	46,5	108	79 000,00	327 918,0
2.	Podstawowa działalność statutowa jednostek organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
2.1	MNiSW - uczelnie publiczne	59	495 582,5	58	541 886,0	109,3	58	412 141,1	1 449 609,6
2.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	14	5 102,5	14	6 051,2	118,6	16	4 946,8	16 100,5
2.3	MON	4	16 799,0	4	14 632,1	87,1	4	13 084,2	44 515,3
2.4	MKiDN	16	4 725,7	17	5 543,5	117,3	17	4 040,9	14 310,1
2.5	MZ	12	87 375,7	12	108 099,3	123,7	12	77 455,4	272 930,4
2.6	MI	2	1 474,0	2	1 164,7	79,0	2	1 027,9	3 666,6
2.7	MSWiA	2	794,0	2	559,0	70,4	2	514,3	1 867,3
2.8	Instytut	1	1 667,0			0,0			1 667,0
	RAZEM	110	613 520,4	109	677 935,8	110,5	111	513 210,6	1 804 666,8
3.	Projekty rozwojowe udzielone przez NCBiR jednostkom organizacyjnym uczelni nadzorowanym przez:								
3.1	MNiSW - uczelnie publiczne	79	80 347,0	143	165 150,1	205,5			245 497,1
3.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne			1	1 100,0	0,0			1 100,0
3.3	MON	2	2 508,7	4	9 045,0	360,5			11 553,7
3.4	MKiDN			1	345,0	0,0			345,0
3.5	MZ	2	4 547,9	12	11 085,5	243,7			15 633,4
3.6	MI	3	4 177,4	3	2 811,0	67,3			6 988,4
	RAZEM	86	91 581,0	164	189 536,6	207,0	0	0	281 117,6
4.	Współpraca naukowa z zagranicą, w tym:								
4.1.	Projekty międzynarodowe współfinansowane w ramach programów UE i innych programów międzynarodowych w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
4.1.1	MNiSW - uczelnie publiczne	84	21 955,4	108	21 335,6	97,2	101	24 870,5	68 161,5
4.1.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	2	85,7	3	303,9	354,6	1	444,5	834,1

Lp.	Wyszczególnienie	2008 r.		2009 r.		kol. 6:4 (%)	2010 dotacje przyznane		Razem (kol. 4+6+9)
		liczba	kwota	liczba	kwota		liczba	kwota	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.1.3	MON	1	886,9	1	283,8	32,0	1	244,2	1 414,9
4.1.4	MKIDN	1	184,5	1	18,1	9,8	1	4,5	207,1
4.1.5	MZ	10	1 741,7	14	3 104,2	178,2	12	2 033,8	6 879,7
4.1.6	MI	1	206,0	1	132,4	64,3	1	162,8	501,2
4.1.7	MSWiA						1	132,4	132,4
RAZEM		99	25 060,2	128	25 178,0	100,5	118	27 892,7	78 130,9
4.2.	Projekty międzynarodowe niewspółfinansowane z ww. programów realizowane przez jednostki organizacyjne uczelni nadzorowanych przez:								
4.2.1	MNiSW – uczelnie publiczne	43	11 858,4	71	16 916,2	142,7	77	27 057,4	55 832,0
4.2.2	MON						1	855,8	855,8
4.2.3	MZ + MNiSW	1	76,0	1	232,7	306,2	1	219,7	528,4
4.2.4	MZ	3	1 568,6	5	2 189,3	139,6	7	2 128,4	5 886,3
4.2.5	MI			1	98,2	0,0	1	200,2	298,4
RAZEM		47	13 503,0	78	19 436,4	143,9	87	30 461,5	63 400,9
4.3.	Działania wspomagające uczestnictwo w projektach współfinansowanych jednostek organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
4.3.1	MNiSW – uczelnie publiczne	10	429,1	16	810,0	188,8	15	910,4	2 149,5
4.3.2	MZ	1	60,0	3	125,0	208,3	3	388,0	573,0
RAZEM		11	489,1	19	935,0	191,2	18	1 298,4	2 722,5
OGÓŁEM współpraca z zagranicą		157	39 052,3	225	45 549,4	116,6	223	59 652,6	144 254,3
5.	Projekty badawcze własne i promotorskie (środki przekazane) w uczelniach nadzorowanych przez:								
5.1	MNiSW – uczelnie publiczne	61	258 983,8	63	305 159,5	117,8	62	161 035,5	725 178,8
5.2	MNiSW – uczelnie niepubliczne	29	3 683,1	25	4 696,8	127,5	23	2 223,6	10 603,5
5.3	MON	4	9 526,6	4	8 753,1	91,9	4	3 791,1	22 070,8
5.4	MKIDN	5	414,6	7	671,3	161,9	9	380,3	1 466,2
5.5	MZ	12	47 860,4	12	50 978,1	106,5	12	26 617,4	125 455,9
5.6	MI	2	1 481,4	2	1 780,0	120,2	2	1 233,0	4 494,4
5.7	MSWiA	1	185,1	1	296,2	160,0	1	92,1	573,4
RAZEM		114	322 135,0	114	372 335,0	115,6	113	195 373,0	889 843,00
6.	Działalność wspomagająca badania w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
6.1	MNiSW – uczelnie publiczne	11	80,9	26	1 815,8	2 244,5	19	1 401,5	3 298,2
6.2	MNiSW – uczelnie niepubliczne	57	530,6	43	532,5	100,4	21	278,7	1 341,8
6.3	MZ						2	90,0	90,0
RAZEM		68	611,5	69	2 348,3	384,0	42	1 770,2	4 730,0
7.	Badania wspólne sieci naukowej w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
7.1	MNiSW – uczelnie publiczne	5	3 692,0						3 692,0
RAZEM		5	3692						3 692,0
8.	Utrzymanie specjalnych urzędzeń badawczych w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								

Lp.	Wyszczególnienie	2008 r.		2009 r.		kol. 6:4 (%)	2010 dotacje przyznane		Razem (kol. 4+6+9)
		liczba	kwota	liczba	kwota		liczba	kwota	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.1	MNiSW - uczelnie publiczne	11	6 731,0	11	6 731,0	100,0	10	6 510,0	19 972,0
8.2	MZ	2	1 362,0	2	1 362,0	100,0	1	700,0	3 424,0
RAZEM		13	8 093,0	13	8 093,0	100,0	11	7 210,0	23 396,0
9.	Inwestycje budowlane służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
9.1	MNiSW - uczelnie publiczne	42	56 572,2	31	47 865,9	84,6	28	57 165,1	161 603,2
9.2	MON	3	2 492,0	1	172,0	6,9	3	4 854,0	7 518,0
9.3	MKiDN	2	2 000,0	1	2 700,0	135,0	1	218,0	4 918,0
9.4	MZ	12	17 613,0	13	28 413,5	161,3	6	7 132,4	53 158,9
RAZEM		59	78 677,2	46	79 151,4	100,6	38	69 369,5	227 198,1
10.	Zakup lub wytworzenie aparatury naukowo – badawczej w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
10.1	MNiSW - uczelnie publiczne	102	83 494,5	30	31 200,2	37,4	41	53 553,9	168 248,6
10.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	5	94,7			0,0			94,7
10.3	MON	1	2 400,0			0,0	1	2 930,0	5 330,0
10.4	MKiDN	3	390,2	2	320,0	82,0	3	2 435,6	3 145,8
10.5	MZ	18	12 712,2	13	9 854,0	77,5	11	10 120,2	32 686,4
10.5	MZ + MNiSW	1	517,0			0,0			517,0
RAZEM		130	99 608,6	45	41 374,2	41,5	56	69 039,7	210 022,5
11.	Rozbudowa infrastruktury informatycznej w jednostkach organizacyjnych uczelni nadzorowanych przez:								
11.1	MNiSW - uczelnie publiczne	102	34 087,6			0,0	87,0	12 192,6	46 280,2
11.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	1	250,0			0,0	1,0	96,0	346,0
11.3	MON	2	220,0			0,0			220,0
11.4	MKiDN	6	640,0			0,0	6,0	739,5	1 379,5
11.5	MZ	8	1 730,0			0,0	9,0	2 429,0	4 159,0
11.6	MI	3	200,0			0,0	2,0	224,0	424,0
RAZEM		122	37 127,6			0	105	15 681,1	52 808,7
ŁĄCZNIE (wiersz od 1 do 11)		970	1 464 016,6	892	1 495 323,7	102,1	807	1 010 306,7	3 969 647,0
12.	Projekty celowe realizowane w latach 2008-2010 przez jednostki organizacyjne uczelni nadzorowanych przez:								
12.1	MNiSW - uczelnie publiczne	1				1 660,5			
12.2	MNiSW - uczelnie niepubliczne	2				1 909,1			
12.3	MZ	1				2 099,5			
RAZEM		4				5 669,1			
OGÓŁEM cz. 28						3 975 316,1			

Źródło danych: Ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

MNiSW – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, MON – Minister Obrony Narodowej, MKiDN – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, MZ – Minister Zdrowia, MI – Minister Infrastruktury, MSWiA – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, NCBiR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Liczba studentów skontrolowanych szkół wyższych w latach 2008-2009

Lp.	Nazwa szkoły wyższej	Liczba studentów na studiach:						6:3 (%)	7:4 (%)	8:5 (%)
		stan na 30.11.2008 r.			stan na 30.11.2009 r.					
		ogółem	A*	B**	ogółem	A*	B**			
3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1	Politechnika Gdańska w Gdańsku	21 687	17 676	4 011	22 846	19 017	3 829	5,1	7,1	-4,8
2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	3 410	2 547	863	3 282	2 469	813	-3,9	-3,2	-6,2
3	Politechnika Częstochowska	13 595	8 335	5 260	12 841	7 681	5 160	-5,9	-8,5	-1,9
4	Uniwersytet Śląski w Katowicach	33 136	18 885	14 251	32 708	19 171	13 537	-1,3	1,5	-5,3
5	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	3 376	2 445	931	2 949	2 236	713	-14,5	-9,3	-30,6
6	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie	15 001	10 209	4 792	15 694	11 286	4 408	4,4	9,5	-8,7
7	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	16 488	8 791	7 697	17 337	9 401	7 936	4,9	6,5	3,0
8	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	5 014	3 796	1 218	5 237	3 998	1 239	4,3	5,1	1,7
9	Politechnika Lubelska w Lublinie	10 006	6 407	3 599	10 088	6 600	3 488	0,8	2,9	-3,2
10	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	2 430	2 144	286	2 638	2 209	429	7,9	2,9	33,3
11	Uniwersytet Łódzki w Łodzi	39 231	22 809	16 422	41 103	24 779	16 324	4,6	8,0	-0,6
12	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	12 102	6 979	5 123	11 725	7 441	4 284	-3,2	6,2	-19,6
13	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	690	524	166	773	498	275	10,7	-5,2	39,6
14	Politechnika Warszawska	31 101	22 816	8 285	31 900	23 797	8 103	2,5	4,1	-2,2
15	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	10 828	7 152	3 676	9 792	6 701	3 091	-10,6	-6,7	-18,9
16	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	9 868	7 278	2 590	10 117	7 630	2 487	2,5	4,6	-4,1
17	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	6 539	4 091	2 448	5 788	3 594	2 194	-13,0	-13,8	-11,6
18	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	34 065	23 938	10 127	32 283	22 653	9 630	-5,5	-5,7	-5,2
19	Akademia Pomorska w Słupsku	5 593	3 346	2 247	5 568	3 308	2 260	-0,4	-1,1	0,6
20	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	12 288	8 255	4 033	11 331	8 011	3 320	-8,4	-3,0	-21,5
21	Politechnika Łódzka	19 652	14 171	5 481	20 023	14 636	5 387	1,9	3,2	-1,7
22	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach	1 050	525	525	1 071	506	565	2,0	-3,8	7,1
23	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	11 807	7 924	3 883	11 718	7 945	3 773	-0,8	0,3	-2,9
24	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	2 831	2 164	667	2 774	2 106	668	-2,1	-2,8	0,1
25	Politechnika Wrocławska	32 274	26 560	5 714	32 718	27 140	5 578	1,4	2,1	-2,4
26	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie	29 485	18 866	10 619	28 427	19 153	9 274	-3,7	1,5	-14,5
27	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	20 785	10 161	10 624	20 354	10 030	10 324	-2,1	-1,3	-2,9
RAZEM		404 332	268 794	135 538	403 085	273 996	129 089	-0,3	1,9	-5,0

* Liczba studentów studiów stacjonarnych ** Liczba studentów studiów niestacjonarnych

Źródło danych: Ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Struktura przychodów i kosztów w latach 2008-2009 uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz uczelni katolickich*

Wyszczególnienie		2008	%	2009	%	3:1 (%)		
		1	2	3	4	5		
A. Przychody działalności operacyjnej (02+26)		01	11 648 419,00	100,00%	12 471 257,50	100,00%	107,1%	
Przychody podstawowej działalności operacyjnej (03+13+24+25)		02	11 169 135,20	95,89%	12 006 081,50	96,27%	107,5%	
Przychody ogółem działalności dydaktycznej (04+09+10+12)		03	9 359 322,10	80,35%	10 026 057,80	80,39%	107,1%	
z tego	dotacje z budżetu państwa	04	6 742 664,30	57,88%	7 268 424,40	58,28%	107,8%	
	w tym	stacjonarna	05	6 683 884,20	57,38%	7 210 057,50	57,81%	107,9%
		niepełnosprawni	06	41 089,20	0,35%	41 091,60	0,33%	100,0%
		świadczenia	07	11 000,00	0,09%	11 000,00	0,09%	100,0%
		podypłomowe	08	1 400,00	0,01%	1 400,00	0,01%	100,0%
	środki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków	09	24 467,90	0,21%	27 715,10	0,22%	113,3%	
	opłaty za świadczone usługi edukacyjne	10	1 827 138,80	15,69%	1 854 677,80	14,87%	101,5%	
	w tym niestacjonarne	11	1 448 792,50	12,44%	1 416 251,00	11,36%	97,8%	
	pozostałe	12	765 051,10	6,57%	875 240,50	7,02%	114,4%	
	Przychody ogółem działalności badawczej (14+16+17+18+19+21+22+23)		13	1 684 218,00	14,46%	1 866 317,70	14,96%	110,8%
z tego	Dotacje na finansowanie działalności statutowej	14	756 303,00	6,49%	750 773,50	6,02%	99,3%	
	w tym Własne	15	130 059,80	1,12%	89 799,30	0,72%	69,0%	
	Badawcze	16	339 260,40	2,91%	353 840,50	2,84%	104,3%	
	Rozwojowe	17	95 800,50	0,82%	139 121,00	1,12%	145,2%	
	Celowe	18	30 334,10	0,26%	36 450,80	0,29%	120,2%	
	współpraca z zagranicą	19	193 786,80	1,66%	286 717,80	2,30%	148,0%	
	w tym Bezwrotne	20	119 840,10	1,03%	225 709,50	1,81%	188,3%	
	sprzedaż pozostałych prac i usług badawczych i rozwojowych	21	222 556,70	1,91%	199 025,50	1,60%	89,4%	
	środki na realizację programów lub przedsięwzięć określonych przez Ministra	22	21 017,40	0,18%	35 534,70	0,28%	169,1%	
	pozostałe	23	25 159,00	0,22%	64 853,90	0,52%	257,8%	
Przychody ogółem działalności gospodarczej wyodrębnionej		24	41 323,60	0,35%	33 993,10	0,27%	82,3%	
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki		25	84 271,50	0,72%	79 712,90	0,64%	94,6%	
Pozostałe przychody (27+28)		26	479 283,90	4,11%	465 176,00	3,73%	97,1%	
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		27	9 096,70	0,08%	8 876,90	0,07%	97,6%	
Pozostałe przychody operacyjne		28	470 187,20	4,04%	456 299,10	3,66%	97,0%	
B. Koszty działalności operacyjnej		29	11 367 425,80	100,00%	12 206 578,20	100,00%	107,4%	

Wyszczególnienie		2008	%	2009	%	3:1 (%)	
		1	2	3	4	5	
(30+51)							
Koszty podstawowej działalności operacyjnej (46)		30	11 244 926,60	98,92%	12 069 828,20	98,88%	107,3%
Amortyzacja		31	505 579,70	4,45%	524 896,20	4,30%	103,8%
Zużycie materiałów i energii		32	766 229,30	6,74%	832 953,20	6,82%	108,7%
w tym energia		33	320 068,40	2,82%	384 465,40	3,15%	120,1%
Usługi obce		34	905 160,90	7,96%	909 940,80	7,45%	100,5%
Podatki i opłaty		35	124 149,80	1,09%	156 080,00	1,28%	125,7%
Wynagrodzenia		36	6 720 250,70	59,12%	7 283 467,70	59,67%	108,4%
w tym stosunek pracy		37	5 875 890,70	51,69%	6 346 408,80	51,99%	108,0%
w tym osobowe		38	5 410 660,40	47,60%	5 770 289,00	47,27%	106,6%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników		39	1 476 509,90	12,99%	1 575 371,50	12,91%	106,7%
w tym US i FP		40	1 008 082,40	8,87%	1 074 095,76	8,80%	106,5%
Pozostałe koszty rodzajowe		41	733 242,50	6,45%	830 977,00	6,81%	113,3%
w tym aparatura naukowo-badawcza		42	258 125,30	2,27%	269 661,90	2,21%	104,5%
w tym podróże służbowe		43	159 816,90	1,41%	162 688,40	1,33%	101,8%
Ogółem koszty rodzajowe (31+32+34+35+36+39+41)		44	11 231 122,80	98,80%	12 113 686,40	99,24%	107,9%
Zmiana stanu produktów (+, -)		45	13 803,80	0,12%	-43 858,20	-0,36%	
Ogółem koszty własne podstawowej działalności operacyjnej (44+45)		46	11 244 926,60	98,92%	12 069 828,20	98,88%	107,3%
z tego działalności dydaktycznej		47	9 520 575,20	83,75%	10 165 336,80	83,28%	106,8%
w tym odpis na Fundusz		48	5 486,70	0,05%	8 016,60	0,07%	146,1%
działalności badawczej		49	1 679 702,30	14,78%	1 861 072,80	15,25%	110,8%
działalności gospodarczej wyodrębnionej		50	44 649,20	0,39%	43 418,60	0,36%	97,2%
Pozostałe koszty (52+53)		51	122 499,20	1,08%	136 750,00	1,12%	111,6%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		52	7 113,20	0,06%	7 298,90	0,06%	102,6%
Pozostałe koszty operacyjne		53	115 386,10	1,02%	129 451,10	1,06%	112,2%
C. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (01-29)		54	280 993,20		264 679,30		94,2%
D. Przychody finansowe		55	156 693,00		112 558,70		71,8%
E. Koszty finansowe		56	21 909,10		26 007,30		118,7%
F. Zysk (strata) z działalności (54+55-56)		57	415 777,00		351 230,70		84,5%
G. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (59-60)		58	1 041,60		267,4		25,7%
Zyski nadzwyczajne		59	1 708,20		796,8		46,6%
Straty nadzwyczajne		60	666,6		529,4		79,4%
H. Zysk (strata) brutto (57+58)		61	416 818,60		351 498,10		84,3%
I. Podatek dochodowy		62	934,5		888,8		95,1%
K. Zysk (strata) netto (61-62-63)		64	415 884,10		350 609,30		84,3%

* Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu oraz Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie.

Źródło: Ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy pracowników skontrolowanych uczelni publicznych w latach 2008-2009

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Uniwersytet Śląski	Razem	3 176	156 890,8	4,1	3 159	167 282,7	4,4	99,5	106,6	
		Nauczyciele akademicy	1 878	109 687,3	4,9	1 922	115 835,9	5,0	102,3	105,6	
		z tego :									
		profesorowie	337	32 125,1	7,9	349	36 674,1	8,8	103,6	114,2	
		adiunkci	1 254	70 940,0	4,7	1 293	72 577,8	4,7	103,1	102,3	
		asystenci	287	6 622,2	1,9	280	6 584,0	2,0	97,6	99,4	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 298	47 203,5	3,0	1 237	51 446,8	3,5	95,3	109,0	
		Pracownicy pomocy materialnej	39	1 189,7	2,5	35	1 223,0	2,9	89,7	102,8	
2	Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie	Razem	3 413	134 900,8	3,3	3 338	139 131,0	3,5	97,8	103,1	
		Nauczyciele akademicy	1 853	90 223,6	4,1	1 842	95 191,7	4,3	99,4	105,5	
		z tego :									
		profesorowie	339	27 112,4	6,7	338	28 279,4	7,0	99,7	104,3	
		adiunkci	1 132	52 374,1	3,9	1 139	55 895,4	4,1	100,6	106,7	
		asystenci	382	10 737,1	2,3	365	11 016,9	2,5	95,5	102,6	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 560	44 677,2	2,4	1 496	43 939,3	2,4	95,9	98,3	
		Pracownicy pomocy materialnej	88	2 149,6	2,0	88	1 903,1	1,8	100,0	88,5	
3	Uniwersytet Łódzki	Razem	3 771	184 916,3	4,1	3 874	202 607,5	4,4	102,7	109,6	
		Nauczyciele akademicy	2 244	133 879,1	5,0	2 295	145 097,2	5,3	102,3	108,4	
		z tego :									
		profesorowie	527	51 362,2	8,1	548	55 521,2	8,4	104,0	108,1	
		adiunkci	1 353	72 738,7	4,5	1 387	79 219,6	4,8	102,5	108,9	
		asystenci	364	9 778,2	2,2	360	10 356,4	2,4	98,9	105,9	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 527	51 037,2	2,8	1 579	57 510,3	3,0	103,4	112,7	
		Pracownicy pomocy materialnej	106	3 071,8	2,4	107	3 305,2	2,6	100,9	107,6	
4	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	Razem	3 166	158 659,2	4,2	3 357	166 532,2	4,1	106,0	105,0	
		Nauczyciele akademicy	1 923	116 544,3	5,1	1 983	119 619,0	5,0	103,1	102,6	
		z tego :									
		profesorowie	469	41 797,1	7,4	473	42 070,3	7,4	100,9	100,7	
		adiunkci	1 108	63 400,1	4,8	1 151	65 877,4	4,8	103,9	103,9	
		asystenci	346	11 347,1	2,7	359	11 671,3	2,7	103,8	102,9	

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 243	42 114,9	2,8	1 374	46 913,2	2,8	110,5	111,4	
		Pracownicy pomocy materialnej									
5	Szkoła Główna Handlowa	Razem	1 355	85 688,2	5,3	1 358	89 152,6	5,5	100,2	104,0	
		Nauczyciele akademicy	813	56 896,1	5,8	816	59 955,2	6,1	100,4	105,4	
		z tego :									
		profesorowie	204	24 004,0	9,8	210	25 510,1	10,1	102,9	106,3	
		adiunkci	459	27 391,4	5,0	485	29 745,6	5,1	105,7	108,6	
		asystenci	150	5 500,7	3,1	121	4 699,5	3,2	80,7	85,4	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	542	28 792,1	4,4	542	29 197,4	4,5	100,0	101,4	
		Pracownicy pomocy materialnej	32	1 142,6	3,0	34	1 099,6	2,7	106,3	96,2	
6	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	Razem	1 353	73 954,4	4,6	1 323	83 722,5	5,3	97,8	113,2	
		Nauczyciele akademicy	703	49 303,3	5,8	699	56 970,8	6,8	99,4	115,6	
		z tego :									
		profesorowie	113	15 307,3	11,3	120	17 417,5	12,1	106,2	113,8	
		adiunkci	390	26 549,0	5,7	419	31 113,8	6,2	107,4	117,2	
		asystenci	200	7 447,0	3,1	160	8 439,5	4,4	80,0	113,3	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	650	24 651,1	3,2	624	26 751,7	3,6	96,0	108,5	
		Pracownicy pomocy materialnej	26	826,7	2,6	26	938,8	3,0	100,0	113,6	
7	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	Razem	1 013	57 565,8	4,7	1 008	59 934,0	5,0	99,5	104,1	
		Nauczyciele akademicy	518	37 796,7	6,1	518	39 273,0	6,3	100,0	103,9	
		z tego :									
		profesorowie	116	16 187,7	11,6	118	16 829,6	11,9	101,7	104,0	
		adiunkci	285	17 296,6	5,1	298	17 881,6	5,0	104,6	103,4	
		asystenci	117	4 312,4	3,1	102	4 561,8	3,7	87,2	105,8	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	495	19 769,1	3,3	490	20 661,0	3,5	99,0	104,5	
		Pracownicy pomocy materialnej	30	993,4	2,8	30	995,6	2,8	100,0	100,2	
8	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie	Razem	1 262	69 315,8	4,6	1 257	72 434,0	4,8	99,6	104,5	
		Nauczyciele akademicy	793	52 626,5	5,5	787	54 608,3	5,8	99,2	103,8	
		z tego :									
		profesorowie	193	18 556,8	8,0	194	19 452,9	8,4	100,5	104,8	
		Adiunkci	475	30 042,3	5,3	477	31 163,5	5,4	100,4	103,7	

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		Asystenci	125	4 027,4	2,7	116	3 991,9	2,9	92,8	99,1	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	469	16 689,3	3,0	470	17 825,7	3,2	100,2	106,8	
		Pracownicy pomocy materialnej	47	1 358,2	2,4	50	1 664,0	2,8	106,4	122,5	
9	Akademia Pomorska Słupsk	Razem	530	25 138,8	4,0	538	26 459,6	4,1	101,5	105,3	
		Nauczyciele akademicy	370	19 534,2	4,4	387	20 803,5	4,5	104,6	106,5	
		z tego :	profesorowie	77	6 365,1	6,9	82	7 007,0	7,1	106,5	110,1
			adiunkci	221	11 086,4	4,2	223	11 141,2	4,2	100,9	100,5
			asystenci	72	2 082,7	2,4	82	2 655,3	2,7	113,9	127,5
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	160	5 604,6	2,9	151	5 656,1	3,1	94,4	100,9	
Pracownicy pomocy materialnej	9	284,7	2,6	9	289,8	2,7	100,0	101,8			
10	Politechnika Częstochowska	Razem	1 342	71 208,7	4,4	1 325	75 471,8	4,7	98,7	106,0	
		Nauczyciele akademicy	797	53 370,4	5,6	775	56 136,5	6,0	97,2	105,2	
		z tego :	profesorowie	140	15 885,4	9,5	147	17 850,2	10,1	105,0	112,4
			adiunkci	476	31 362,4	5,5	512	34 442,2	5,6	107,6	109,8
			asystenci	181	6 122,6	2,8	116	3 844,1	2,8	64,1	62,8
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	545	17 838,3	2,7	550	19 335,3	2,9	100,9	108,4	
Pracownicy pomocy materialnej	46	1 223,2	2,2	45	1 236,9	2,3	97,8	101,1			
11	Politechnika Gdańska	Razem	2 399	124 902,9	4,3	2 433	136 573,9	4,7	101,4	109,3	
		Nauczyciele akademicy	1 112	77 769,9	5,8	1 149	84 748,9	6,1	103,3	109,0	
		z tego :	profesorowie	175	21 869,0	10,4	186	23 550,9	10,6	106,3	107,7
			adiunkci	708	47 079,2	5,5	732	51 434,3	5,9	103,4	109,3
			asystenci	229	8 821,7	3,2	231	9 763,7	3,5	100,9	110,7
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 287	47 133,0	3,1	1 284	51 825,0	3,4	99,8	110,0	
Pracownicy pomocy materialnej	106	3 277,0	2,6	108	3 498,9	2,7	101,9	106,8			
12	Politechnika Karkowska	Razem	1 985	96 985,2	4,1	1 983	102 652,6	4,3	99,9	105,8	
		Nauczyciele akademicy	1 123	66 791,9	5,0	1 121	70 489,6	5,2	99,8	105,5	

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		z tego :	profesorowie	193	18 436,2	8,0	192	19 367,7	8,4	99,5	105,1
			adiunkci	662	39 529,3	5,0	678	42 402,1	5,2	102,4	107,3
			asystenci	268	8 826,4	2,7	251	8 719,8	2,9	93,7	98,8
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	862	30 193,3	2,9	862	32 163,0	3,1	100,0	106,5	
		Pracownicy pomocy materialnej	62	1 633,6	2,2	61	1 722,8	2,4	98,4	105,5	
13	Politechnika Lubelska	Razem	1 130	52 684,6	3,9	1 126	56 500,8	4,2	99,6	107,2	
		Nauczyciele akademicy	559	34 533,8	5,1	555	36 539,6	5,5	99,3	105,8	
		z tego :	profesorowie	98	9 685,2	8,2	104	10 556,8	8,5	106,1	109,0
			adiunkci	323	20 073,0	5,2	325	21 435,9	5,5	100,6	106,8
			asystenci	138	4 775,6	2,9	126	4 546,9	3,0	91,3	95,2
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	571	18 150,8	2,6	571	19 961,2	2,9	100,0	110,0	
Pracownicy pomocy materialnej	60	1 305,8	1,8	42	1 117,6	2,2	70,0	85,6			
14	Politechnika Łódzka	Razem	2 797	137 728,1	4,1	2 838	152 974,5	4,5	101,5	111,1	
		Nauczyciele akademicy	1 438	90 855,8	5,3	1 426	100 005,6	5,8	99,2	110,1	
		z tego :	profesorowie	281	27 164,0	8,1	280	30 347,8	9,0	99,6	111,7
			adiunkci	992	57 926,4	4,9	980	63 399,9	5,4	98,8	109,4
			asystenci	165	5 765,4	2,9	166	6 257,9	3,1	100,6	108,5
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 359	46 872,3	2,9	1 412	52 968,9	3,1	103,9	113,0	
Pracownicy pomocy materialnej	74	2 246,5	2,5	77	2 316,9	2,5	104,1	103,1			
15	Politechnika Warszawska	Razem	4 370	263 050,8	5,0	4 498	290 767,0	5,4	102,9	110,5	
		Nauczyciele akademicy	2 268	172 293,0	6,3	2 318	189 732,7	6,8	102,2	110,1	
		z tego :	profesorowie	447	52 316,0	9,8	454	58 527,6	10,7	101,6	111,9
			adiunkci	1 567	109 962,8	5,8	1 581	119 404,1	6,3	100,9	108,6
			asystenci	254	10 014,2	3,3	283	11 801,0	3,5	111,4	117,8
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	2 102	90 757,8	3,6	2 180	101 034,3	3,9	103,7	111,3	
Pracownicy pomocy materialnej	162	5 533,2	2,8	171	6 050,1	2,9	105,6	109,3			

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
16	Politechnika Wroclawska	Razem	3 814	202 221,6	4,4	3 951	230 150,4	4,9	103,6	113,8	
		Nauczyciele akademicy	1 847	129 435,3	5,8	1 867	146 014,4	6,5	101,1	112,8	
		z tego :	profesorowie	288	32 172,3	9,3	322	39 817,2	10,3	111,8	123,8
		adiunkci	1 304	87 673,9	5,6	1 298	95 683,6	6,1	99,5	109,1	
		asystenci	255	9 589,1	3,1	247	10 513,6	3,5	96,9	109,6	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	1 967	72 786,3	3,1	2 084	84 136,0	3,4	105,9	115,6	
		Pracownicy pomocy materialnej	45	1 531,1	2,8	43	1 633,2	3,2	95,6	106,7	
17	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	Razem	1 679	72 531,8	3,6	1 718	76 821,4	3,7	102,3	105,9	
		Nauczyciele akademicy	799	47 391,9	4,9	810	49 926,5	5,1	101,4	105,3	
		z tego :	profesorowie	180	16 194,4	7,5	187	17 113,3	7,6	103,9	105,7
		adiunkci	505	27 632,5	4,6	493	28 511,1	4,8	97,6	103,2	
		asystenci	114	3 565,0	2,6	130	4 302,1	2,8	114,0	120,7	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	880	25 139,9	2,4	908	26 894,9	2,5	103,2	107,0	
Pracownicy pomocy materialnej	52	1 368,5	2,2	54	1 505,8	2,3	103,8	110,0			
18	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Razem	1 577	81 655,9	4,3	1 555	87 509,2	4,7	98,6	107,2	
		Nauczyciele akademicy	826	57 101,2	5,8	836	61 697,1	6,2	101,2	108,0	
		z tego :	profesorowie	182	18 906,2	8,7	193	20 809,9	9,0	106,0	110,1
		adiunkci	573	35 835,3	5,2	580	38 585,6	5,5	101,2	107,7	
		asystenci	71	2 359,7	2,8	63	2 301,6	3,0	88,7	97,5	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	751	24 554,7	2,7	719	25 812,1	3,0	95,7	105,1	
Pracownicy pomocy materialnej	61	1 709,6	2,3	57	1 749,6	2,6	93,4	102,3			
19	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	Razem	1 459	70 024,4	4,0	1 485	74 211,4	4,2	101,8	106,0	
		Nauczyciele akademicy	687	45 855,7	5,6	693	48 041,4	5,8	100,9	104,8	
		z tego :	profesorowie	169	15 938,0	7,9	170	17 521,4	8,6	100,6	109,9
		adiunkci	453	28 269,5	5,2	465	28 863,6	5,2	102,6	102,1	
		asystenci	65	1 648,2	2,1	58	1 656,4	2,4	89,2	100,5	
Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	772	24 168,7	2,6	792	26 170,0	2,8	102,6	108,3			

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		Pracownicy pomocy materialnej	62	1 312,5	1,8	62	1 360,5	1,8	100,0	103,7	
20	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	Razem	286	12 949,6	3,8	281	13 389,5	4,0	98,3	103,4	
		Nauczyciele akademicy	190	9 845,7	4,3	185	10 024,6	4,5	97,4	101,8	
		z tego :									
		profesorowie	47	3 300,5	5,9	46	3 210,5	5,8	97,9	97,3	
		adiunkci	70	3 555,8	4,2	73	3 936,2	4,5	104,3	110,7	
		asystenci	73	2 989,4	3,4	66	2 877,9	3,6	90,4	96,3	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	96	3 103,9	2,7	96	3 364,9	2,9	100,0	108,4	
		Pracownicy pomocy materialnej	16	409,8	2,1	15	401,8	2,2	93,8	98,0	
21	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	Razem	320	15 359,6	4,0	328	16 306,7	4,1	102,5	106,2	
		Nauczyciele akademicy	217	11 093,8	4,3	216	11 735,5	4,5	99,5	105,8	
		z tego :									
		profesorowie	30	2 417,0	6,7	34	2 848,6	7,0	113,3	117,9	
		adiunkci	32	2 072,9	5,4	31	2 036,4	5,5	96,9	98,2	
		asystenci	155	6 603,9	3,6	151	6 850,5	3,8	97,4	103,7	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	103	4 265,8	3,5	112	4 571,2	3,4	108,7	107,2	
		Pracownicy pomocy materialnej									
22	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	Razem	419	17 781,2	3,5	416	18 308,7	3,7	99,3	103,0	
		Nauczyciele akademicy	315	14 620,4	3,9	307	14 823,2	4,0	97,5	101,4	
		z tego :									
		profesorowie	80	5 324,7	5,5	78	5 329,1	5,7	97,5	100,1	
		adiunkci	116	5 003,3	3,6	104	4 770,4	3,8	89,7	95,3	
		Asystenci	119	4 292,4	3,0	125	4 723,7	3,1	105,0	110,0	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	104	3 160,8	2,5	109	3 485,5	2,7	104,8	110,3	
		Pracownicy pomocy materialnej	9	235,1	2,2	7	235,2	2,8	77,8	100,0	
23	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	Razem	210	8 934,4	3,5	209	9 073,1	3,6	99,5	101,6	
		Nauczyciele akademicy	152	6 955,5	3,8	144	6 753,2	3,9	94,7	97,1	
		z tego :									
		profesorowie	19	1 238,1	5,4	19	1 228,4	5,4	100,0	99,2	
		adiunkci	52	2 684,0	4,3	51	2 687,0	4,4	98,1	100,1	
		asystenci	81	3 033,4	3,1	74	2 837,8	3,2	91,4	93,6	

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)	
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	58	1 978,9	2,8	65	2 319,9	3,0	112,1	117,2	
		Pracownicy pomocy materialnej	2	60,0	2,5	1	49,7	4,1	50,0	82,8	
24	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	Razem	252	9 448,6	3,1	254	10 059,0	3,3	100,8	106,5	
		Nauczyciele akademicy	141	6 313,7	3,7	145	6 728,0	3,9	102,8	106,6	
		z tego :									
		profesorowie	35	2 143,9	5,1	36	2 174,4	5,0	102,9	101,4	
		adiunkci	59	2 598,2	3,7	63	2 977,1	3,9	106,8	114,6	
		asystenci	47	1 571,6	2,8	46	1 576,5	2,9	97,9	100,3	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	111	3 134,9	2,4	109	3 331,0	2,5	98,2	106,3	
		Pracownicy pomocy materialnej									
25	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	Razem	295	11 374,9	3,2	290	11 941,4	3,4	98,3	105,0	
		Nauczyciele akademicy	186	8 544,0	3,8	182	8 826,2	4,0	97,8	103,3	
		z tego :									
		profesorowie	31	2 221,1	6,0	32	2 232,9	5,8	103,2	100,5	
		adiunkci	39	1 793,3	3,8	39	2 143,6	4,6	100,0	119,5	
		asystenci	116	4 529,6	3,3	111	4 449,7	3,3	95,7	98,2	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	109	2 830,9	2,2	108	3 115,2	2,4	99,1	110,0	
		Pracownicy pomocy materialnej	13	246,5	1,6	13	314,4	2,0	100,0	127,5	
26	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	Razem	73	2 760,4	3,2	77	3 236,1	3,5	105,5	117,2	
		Nauczyciele akademicy	43	1 835,5	3,6	46	2 193,4	4,0	107,0	119,5	
		z tego :									
		profesorowie	15	785,8	4,4	16	943,7	4,9	106,7	120,1	
		adiunkci	2	19,8	0,8	2	73,3	3,1	100,0	370,2	
		asystenci	26	1 029,9	3,3	28	1 176,4	3,5	107,7	114,2	
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	30	924,9	2,6	31	1 042,7	2,8	103,3	112,7	
		Pracownicy pomocy materialnej									
27	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierzwicach	Razem	81	3 375,3	3,5	93	3 881,2	3,5	114,8	115,0	
		Nauczyciele akademicy	62	2 771,3	3,7	67	3 060,7	3,8	108,1	110,4	
		z tego :									
		profesorowie	16	1 062,9	5,5	17	1 146,7	5,6	106,3	107,9	
		adiunkci	34	1 406,0	3,4	38	1 574,9	3,5	111,8	112,0	

Lp	Wyszczególnienie		2008			2009			7:4 (%)	8:5 (%)
			Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)	Zatrud.	Wynagr. (w tys.)	Średnie wynagr. (mies.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		asystenci	12	302,4	2,1	12	339,1	2,4	100,0	112,1
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	19	604,0	2,6	26	820,5	2,6	136,8	135,8
		Pracownicy pomocy materialnej								
		Razem	43 527	2 202 008,1	4,2	44 072	2 377 084,8	4,5	101,3	108,0
		Nauczyciele akademicy	23 857	1 503 869,9	5,3	24 091	1 614 831,7	5,6	101,0	107,4
	z tego :	profesorowie	4 801	479 878,4	8,3	4 945	523 339,2	8,8	103,0	109,1
		adiunkci	14 644	876 296,2	5,0	14 917	938 977,2	5,2	101,9	107,2
		asystenci	4 412	147 695,3	2,8	4 229	152 515,3	3,0	95,9	103,3
		Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi	19 670	698 138,2	3,0	19 981	762 253,1	3,2	101,6	109,2
		Pracownicy pomocy materialnej	1 147	33 109,1	2,4	1 135	34 612,5	2,5	99,0	104,5

Źródło: Ustalenia kontroli NIK w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przychody szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz skontrolowanych publicznych szkół wyższych - związane z kształceniem studentów i doktorantów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w latach 2008-2009

1. Przychody szkół wyższych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (bez uczelni katolickich)* związane z kształceniem studentów i doktorantów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w latach 2008-2009 w uczelniach publicznych

Wyszczególnienie	2008					2009					12:6 (%)	13:7 (%)		
	dotacja stacjon.	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studen. i dokt. niestacj.		3:5	dotacja stacjon.	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studen. i dokt. niestacj.		8:10			9:11	
			stacjon.	niestacj.				stacjon.	niestacj.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
OGÓŁEM WSZYSTKIE UCZELNIE NADZOROWANE PRZEZ MNiSW (2008 r. - 95, 2009 r. - 95)	6 549 444,2	1 425 729,7	757 328	436 973	8,6	3,3	7 064 871,5	1 395 359,6	775 208	414 417	9,1	3,4	105,4	103,2
uniwersytety (2008 r. - 17, 2009 r. - 17)	2 566 563,3	709 740,6	316 623	206 842	8,1	3,4	2 803 321,6	700 862,1	336 597	197 934	8,3	3,5	102,7	103,2
uczelnie techniczne (2008 r. - 18, 2009 r. - 18)	2 163 390,8	288 103,4	217 869	92 941	9,9	3,1	2 368 891,8	267 437,3	220 111	86 322	10,8	3,1	108,4	99,9
uczelnie rolnicze (2008 r. - 8, 2009 r. - 7)	657 800,6	83 333,8	58 180	29 324	11,3	2,8	647 872,4	90 099,4	54 503	26 452	11,9	3,4	105,1	119,9
uczelnie ekonomiczne (2008 r. - 5, 2009 r. - 5)	298 360,8	142 503,4	41 984	37 488	7,1	3,8	331 757,0	143 162,7	42 208	35 280	7,9	4,1	110,6	106,8
uczelnie pedagogiczne (2008 r. - 5, 2009 r. - 5)	239 863,6	72 855,0	41 024	29 326	5,8	2,5	255 534,3	67 889,1	42 006	28 675	6,1	2,4	104,0	95,3
akademii wychowania fizycznego (2008 r. - 6, 2009 r. - 6)	193 227,3	47 499,3	18 270	10 447	10,6	4,5	198 671,9	42 678,2	19 190	9 561	10,4	4,5	97,9	98,2
uczelnia teologiczna (Chrześcijańska Akademia Teologiczna)	7 546,0	323,1	472	303	16,0	1,1	7 394,4	241,8	560	249	13,2	1,0	82,6	91,1
uczelnie zawodowe (2008 r. - 35, 2009 r. - 36)	422 691,8	81 371,1	62 906	30 302	6,7	2,7	451 428,1	82 989,0	60 033	29 944	7,5	2,8	111,9	103,2

* bez pięciu uczelni katolickich, tj. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie.

Źródło: GUS (kol. 1, 4-5, 10-11) oraz dane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wykonanie planów rzeczowo-finansowych uczelni za lata 2008-2009 - kol. 2-3, 8-9).

2. Przychody skontrolowanych publicznych szkół wyższych związane z kształceniem studentów i doktorantów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w latach 2008-2009

Lp.	Wyszczególnienie	2008						2009							
		dotacja stacjonarna	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studentów i doktorantów studiów		4:6	przychód ze studiów niestacjon.	dotacja stacjon.	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studen. i dokt.		10:12	13:7	14:8	
				stacjon.	niestacj.					stacjon.	niestacj.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Politechnika Gdańska w Gdańsku	142 217,1	10 985,2	18 020	4 018	7,9	2,7	156 854,5	11 599,3	19 439	3 836	8,1	3,0	102,2%	110,6%
2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	15 917,9	2 414,7	2 547	863	6,2	2,8	17 120,9	2 450,7	2 469	813	6,9	3,0	111,0%	107,7%
3	Politechnika Częstochowska	80 058,6	14 701,7	8 507	5 260	9,4	2,8	84 535,7	15 595,4	7 941	5 160	10,6	3,0	113,1%	108,1%
4	Uniwersytet Śląski w Katowicach	185 123,1	57 389,5	19 338	15 021	9,6	3,8	193 063,4	54 231,5	19 708	14 384	9,8	3,8	102,3%	98,7%
5	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	14 826,3	3 455,6	2 445	931	6,1	3,7	16 123,6	2 639,5	2 236	713	7,2	3,7	118,9%	99,7%
6	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie	119 345,1	13 507,4	10 384	4 792	11,5	2,8	127 476,2	13 586,4	11 490	4 410	11,1	3,1	96,5%	109,3%
7	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	67 247,2	19 255,4	9 010	7 697	7,5	2,5	72 010,1	19 035,4	9 618	7 936	7,5	2,4	100,3%	95,9%
8	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	23 777,7	3 232,4	3 796	1 218	6,3	2,7	26 511,6	3 192,5	3 998	1 239	6,6	2,6	105,9%	97,1%
9	Politechnika Lubelska	59 190,2	8 536,5	6 480	3 617	9,1	2,4	63 157,6	8 056,5	6 663	3 493	9,5	2,3	103,8%	97,7%
10	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	14 497,8	923,9	2 144	286	6,8	3,2	15 333,7	796,6	2 209	429	6,9	1,9	102,7%	57,5%
11	Uniwersytet Łódzki	191 614,5	58 522,4	23 697	16 549	8,1	3,5	209 787,0	59 057,0	25 781	16 467	8,1	3,6	100,6%	101,4%

Lp.	Wyszczególnienie	2008						2009							
		dotacja stacjonarna	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studentów i doktorantów studiów		4:6	przychód ze studiów niestacjon.	dotacja stacjon.	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studen. i dokt.		10:12	13:7	14:8	
				stacjon.	niestacj.					stacjon.	niestacj.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
12	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	51 916,4	23 494,4	7 059	5 623	7,4	4,2	58 361,2	19 913,6	7 550	4 808	7,7	4,1	105,1%	99,1%
13	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	6 243,9	259,3	524	166	11,9	1,6	6 112,7	513,0	498	275	12,3	1,9	103,0%	119,4%
14	Politechnika Warszawska	286 222,9	36 376,1	23 654	8 350	12,1	4,4	300 803,6	33 403,1	24 700	8 147	12,2	4,1	100,6%	94,1%
15	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	76 183,3	25 923,0	7 325	4 906	10,4	5,3	83 804,4	19 933,5	6 922	4 355	12,1	4,6	116,4%	86,6%
16	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	85 547,0	8 958,0	7 491	2 590	11,4	3,5	90 480,1	8 356,5	7 878	2 487	11,5	3,4	100,6%	97,1%
17	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	22 650,1	6 796,4	4 091	2 448	5,5	2,8	23 534,2	6 864,2	3 594	2 194	6,5	3,1	118,3%	112,7%
18	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	185 491,4	37 229,4	24 202	10 127	7,7	3,7	199 863,6	32 852,0	23 047	9 630	8,7	3,4	113,1%	92,8%
19	Akademia Pomorska w Słupsku	31 517,1	6 850,4	3 346	2 247	9,4	3,0	32 346,7	6 651,4	3 308	2 260	9,8	2,9	103,8%	96,5%
20	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	84 461,7	15 677,5	8 390	4 033	10,1	3,9	90 101,4	11 880,0	8 138	3 320	11,1	3,6	110,0%	92,1%
21	Politechnika Łódzka	172 651,0	16 390,4	14 636	5 481	11,8	3,0	185 902,7	14 652,3	15 175	5 387	12,3	2,7	103,9%	91,0%
22	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach	4 352,8	972,8	525	525	8,3	1,9	4 818,1	995,9	506	565	9,5	1,8	114,8%	95,1%
23	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	91 247,4	9 948,2	8 063	3 941	11,3	2,5	97 565,6	8 904,1	8 090	3 826	12,1	2,3	106,6%	92,2%
24	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	12 935,7	1 839,4	2 164	667	6,0	2,8	13 276,0	2 019,0	2 106	668	6,3	3,0	105,5%	109,6%
25	Politechnika Wrocławska	264 209,5	17 973,3	27 375	5 722	9,7	3,1	279 450,8	15 375,7	28 060	5 585	10,0	2,8	103,2%	87,6%

Lp.	Wyszczególnienie	2008						2009						13:7	14:8
		dotacja stacjonarna	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studentów i doktorantów studiów		4:6	przychód ze studiów niestacjon.	dotacja stacjon.	przychód ze studiów niestacjon.	liczba studen. i dokt.		9:11	10:12		
				stacjon.	niestacj.					stacjon.	niestacj.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
26	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie	158 364,5	37 654,9	19 290	11 001	8,2	3,4	172 566,5	30 885,2	19 569	9 697	8,8	3,2	107,4%	93,1%
27	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	61 121,3	39 338,1	10 240	11 124	6,0	3,5	68 777,7	43 158,2	10 139	10 848	6,8	4,0	113,6%	112,5%
	RAZEM	2 508 931,5	478 606,3	274 743	139 203	9,1	3,4	2 689 739,6	446 598,5	280 832	132 932	9,6	3,4	104,9%	97,7%

Źródło: Ustalenia kontroli NIK w kontrolowanych szkołach wyższych.

Liczba studentów przypadająca na jednego nauczyciela akademickiego

1. Liczba studentów przypadająca na jednego nauczyciela akademickiego w uczelniach publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (bez uczelni katolickich)*

Wyszczególnienie	2008								2009								16:8 (%)	17:9 (%)
	Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. Kadr.**	2:6	2:7	Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. Kadr.**	10:14	10:15		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
OGÓŁEM WSZYSTKIE UCZELNIE NADZOROWANE PRZEZ MNISW (2008 r. - 95, 2009 r. - 95)	1 169 266	13 970	37 652	13 097	64 719	51 622	18,1	22,7	1 162 106	14 399	38 645	12 551	65 595	53 044	17,7	21,9	98,1	96,7
uniwersytety (2008 r. - 17, 2009 r. - 17)	509 017	6 428	16 080	4 828	27 336	22 508	18,6	22,6	518 377	6 637	16 537	4 707	27 881	23 174	18,6	22,4	99,8	98,9
uczelnie techniczne (2008 r. - 18, 2009 r. - 18)	305 469	3 502	11 719	3 234	18 455	15 221	16,6	20,1	300 614	3 721	12 267	3 159	19 147	15 988	15,7	18,8	94,9	93,7
uczelnie rolnicze (2008 r. - 8, 2009 r. - 7)	86 000	1 350	3 950	735	6 035	5 300	14,3	16,2	79 530	1 291	3 647	676	5 614	4 938	14,2	16,1	99,4	99,3
uczelnie ekonomiczne (2008 r. - 5, 2009 r. - 5)	76 638	647	1 833	753	3 233	2 480	23,7	30,9	74 454	669	1 936	617	3 222	2 605	23,1	28,6	97,5	92,5
uczelnie pedagogiczne (2008 r. - 5, 2009 r. - 5)	70 055	661	1 670	570	2 901	2 331	24,1	30,1	70 292	678	1 688	566	2 932	2 366	24,0	29,7	99,3	98,9
akademie wychowania fizycznego (2008 r. - 6, 2009 r. - 6)	28 184	307	981	511	1 799	1 288	15,7	21,9	28 206	318	979	492	1 789	1 297	15,8	21,7	100,6	99,4
uczelnia teologiczna (Chrześcijańska Akademia Teologiczna)	695	21	52	3	76	73	9,1	9,5	656	26	45	2	73	71	9,0	9,2	98,3	97,0
uczelnie zawodowe (2008 r. - 35, 2009 r. - 36)	93 208	1 054	1 367	2 463	4 884	2 421	19,1	38,5	89 977	1 059	1 546	2 332	4 937	2 605	18,2	34,5	95,5	89,7

* bez pięciu uczelni katolickich, tj. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie

** bez asystentów

Źródło: GUS (kol. 1, 2, 10) oraz dane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wykonanie planów rzeczowo-finansowych za lata 2008-2009 - kol. 3-5, 11-13)

2. Liczba studentów przypadająca na jednego nauczyciela akademickiego w skontrolowanych uczelniach publicznych

Lp.	Wyszczególnienie	2008										2009							
		Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. kadr.*	3:7	3:8	Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. kadr.*	11:15	11:16	17:9 (%)	18:10 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Politechnika Gdańska w Gdańsku	21 687	175	708	229	1 112	883	19,5	24,6	22 846	186	732	231	1 149	918	19,9	24,9	102,0	101,3
2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	3 410	47	70	73	190	117	17,9	29,1	3 282	46	73	66	185	119	17,7	27,6	98,8	94,6
3	Politechnika Częstochowska	13 595	140	476	181	797	616	17,1	22,1	12 841	147	512	116	775	659	16,6	19,5	97,1	88,3
4	Uniwersytet Śląski w Katowicach	33 136	337	1 254	287	1 878	1 591	17,6	20,8	32 708	349	1 293	280	1 922	1 642	17,0	19,9	96,4	95,6
5	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	3 376	31	39	116	186	70	18,2	48,2	2 949	32	39	111	182	71	16,2	41,5	89,3	86,1
6	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie	15 001	193	662	268	1 123	855	13,4	17,5	15 694	192	678	251	1 121	870	14,0	18,0	104,8	102,8
7	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	16 488	193	475	125	793	668	20,8	24,7	17 337	194	477	116	787	671	22,0	25,8	106,0	104,7
8	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	5 014	80	116	119	315	196	15,9	25,6	5 237	78	104	125	307	182	17,1	28,8	107,2	112,5
9	Politechnika Lubelska	10 006	98	323	138	559	421	17,9	23,8	10 088	104	325	126	555	429	18,2	23,5	101,5	98,9
10	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	2 430	35	59	47	141	94	17,2	25,9	2 638	36	63	46	145	99	18,2	26,6	105,6	103,1
11	Uniwersytet Łódzki	39 231	527	1 353	364	2 244	1 880	17,5	20,9	41 103	548	1 387	360	2 295	1 935	17,9	21,2	102,4	101,8
12	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu	12 102	116	285	117	518	401	23,4	30,2	11 725	118	298	102	518	416	22,6	28,2	96,9	93,4
13	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie	690	15	2	26	43	17	16,0	40,6	773	16	2	28	46	18	16,8	42,9	104,7	105,8
14	Politechnika Warszawska	31 101	447	1 567	254	2 268	2 014	13,7	15,4	31 900	454	1 581	283	2 318	2 035	13,8	15,7	100,4	101,5

Lp.	Wyszczególnienie	2008										2009						17:9 (%)	18:10 (%)
		Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. kadr.*	3:7	3:8	Ogólna liczba studen.	prof.	adiun.	asyst.	Ogólna liczba naucz. akad.	Minim. kadr.*	11:15	11:16		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
15	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	10 828	204	459	150	813	663	13,3	16,3	9 792	210	485	121	816	695	12,0	14,1	90,1	86,3
16	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	9 868	169	453	65	687	622	14,4	15,9	10 117	170	465	58	693	635	14,6	15,9	101,6	100,4
17	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	6 539	30	32	155	217	62	30,1	105,5	5 788	34	31	151	216	65	26,8	89,0	88,9	84,4
18	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	34 065	469	1 108	346	1 923	1 577	17,7	21,6	32 283	473	1 151	359	1 983	1 624	16,3	19,9	91,9	92,0
19	Akademia Pomorska w Słupsku	5 593	77	221	72	370	298	15,1	18,8	5 568	82	223	82	387	305	14,4	18,3	95,2	97,3
20	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	12 288	180	505	114	799	685	15,4	17,9	11 331	187	493	130	810	680	14,0	16,7	91,0	92,9
21	Politechnika Łódzka	19 652	281	992	165	1 438	1 273	13,7	15,4	20 023	280	980	166	1 426	1 260	14,0	15,9	102,7	102,9
22	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach	1 050	16	34	12	62	50	16,9	21,0	1 071	17	38	12	67	55	16,0	19,5	94,4	92,7
23	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	11 807	182	573	71	826	755	14,3	15,6	11 718	193	580	63	836	773	14,0	15,2	98,1	97,0
24	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	2 831	19	52	81	152	71	18,6	39,9	2 774	19	51	74	144	70	19,3	39,6	103,4	99,4
25	Politechnika Wrocławska	32 274	288	1 304	255	1 847	1 592	17,5	20,3	32 718	322	1 298	247	1 867	1 620	17,5	20,2	100,3	99,6
26	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie	29 485	339	1 132	382	1 853	1 471	15,9	20,0	28 427	338	1 139	365	1 842	1 477	15,4	19,2	97,0	96,0
27	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	20 785	113	390	200	703	503	29,6	41,3	20 354	120	419	160	699	539	29,1	37,8	98,5	91,4
	RAZEM	404 335	4 805	14 649	4 418	23 872	19 454	16,9	20,8	403 096	4 957	14 930	4 243	24 130	19 887	16,7	20,3	98,6	97,5

* bez asystentów

Źródło: ustalenia kontroli NIK w skontrolowanych szkołach wyższych.

**Notatka z paneli ekspertów
zorganizowanych przez NIK w dniu 18 marca 2010 r. (omówienie najważniejszych
zagadnień dotyczących finansowania szkół wyższych) oraz w dniu 11 stycznia 2011 r.
(omówienie najważniejszych problemów wynikających ze wstępnych wyników
kontroli)**

(notatka autoryzowana)

Panele ekspertów prowadzili: Józef Górny – Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli oraz Grzegorz Buczyński – Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK, który przedstawił cel i zakres przygotowywanej kontroli oraz proponowane zagadnienia do dyskusji (na spotkaniu w dniu 11 stycznia 2011 r. dodatkowo wstępne wyniki kontroli).

Celem panelu w dniu 18 marca 2010 r. było zapoznanie się z opinią ekspertów reprezentujących naukę i praktykę oraz przeprowadzenie dyskusji na temat najważniejszych problemów dotyczących wykorzystania środków publicznych przez szkoły wyższe (publiczne i niepubliczne), w tym m.in. prawidłowość przekazywania dotacji na zadania realizowane przez uczelnie i ich wykorzystanie przez szkoły wyższe na działalność dydaktyczną, szkolenie kadr naukowych oraz na działalność naukowo-badawczą.

Eksperci:

Prof. Zbigniew Marciniak – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)

Michalina Wójcik - Dyrektor Departamentu Finansowania Szkół Wyższych (MNiSW)

Elżbieta Bobrowska – Radca Generalny (MNiSW)

Prof. dr hab. Jan Szambelańczyk – przedstawiciel Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Prof. dr hab. Katarzyna Chałasiński-Macukow – Przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Prof. dr hab. Waldemar Tłokiński – Przewodniczący Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich

Prof. dr hab. Teresa Gardocka – przedstawicielka Stowarzyszenia Rektorów i Założycieli Uczelni Niepaństwowych

Dr Andrzej Kiebała – przedstawiciel Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Prof. dr hab. Stanisław Kucharski – przedstawiciel Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich

Henryk Ziolo – przedstawiciel Konferencji Rektorów Uczelni Technicznych

W wypowiedziach ekspertów zwrócono uwagę na następujące zagadnienia:

Prof. dr hab. Teresa Gardocka stwierdziła, że uczelnie niepubliczne są zainteresowane kontrolą wydatkowania środków budżetowych przez szkoły publiczne, a w szczególności wydatkowaniem tzw. dotacji stacjonarnej dzielonej wg algorytmu, przeznaczonej m. in. na kształcenie studentów studiów stacjonarnych.

Poza szkołami wyższymi kontrolę należałoby przeprowadzić w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, bowiem w środowisku istnieje przekonanie, że są nadawane stopnie naukowe doktora przez jednostki organizacyjne szkół wyższych, które w świetle prawa nie posiadają do tego uprawnień. Kontrolą powinny być objęte uczelnie duże, zarówno publiczne jak i niepubliczne, ponieważ małe uczelnie niepubliczne korzystają ze środków budżetowych właściwie tylko na pomoc materialną dla studentów, natomiast duże – z różnych środków budżetowych.

Prof. dr hab. Katarzyna Chałasiński-Macukow na wstępie ustosunkowała się do bezpodstawnego, według niej, zarzutu dotyczącego niewłaściwego wykorzystania przez uczelnie publiczne dotacji dydaktycznej przeznaczonej na studia stacjonarne.

Następnie opisała złożoność rynku edukacyjnego w Polsce, podkreślając zasadnicze różnice pomiędzy szkołami publicznymi o wieloletniej tradycji i tymi, które powstały przez ostatnie 20 lat, do których należą przede wszystkim szkoły niepubliczne. Trudno porównywać infrastrukturę obu typów szkół. Inaczej przebiega zarządzanie szkołami publicznymi i niepublicznymi, gdyż podlegają innym ustawom. Nie ulega wątpliwości, że polski rynek edukacyjny wymaga reform.

Pani Michalina Wójcik zaznaczyła, że rozpatrując kwestie kosztów kształcenia w uczelniach publicznych i niepublicznych oraz przeznaczenia tzw. dotacji stacjonarnej należy mieć na uwadze przepisy prawa i nie można traktować tej dotacji jako niemożliwej do wydatkowania na żaden cel poza studiami stacjonarnymi i stacjonarnymi studiami doktoranckimi. W art. 94 ust. 1 *Psw* został ujęty bowiem katalog dotacji (przeważnie podmiotowych), które są przeznaczone na finansowanie działalności dydaktycznej; w tym wskazana została dotacja wymieniona w art. 94 ust. 1 pkt 1 (skrótowo zwana *stacjonarną*) przeznaczona zgodnie z ustawą na finansowanie kilku rodzajów zadań, tj. kształcenie studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, a także na zadania związane z kształceniem kadr naukowych oraz zadanie, którym jest utrzymanie uczelni (uwzględnia się tu również remonty).

Uczelnie publiczne są jednostkami sektora finansów publicznych i obowiązujący system został skonstruowany tak jak w przypadku innych jednostek finansów publicznych, których infrastruktura jest własnością publiczną utrzymywaną ze środków publicznych. To założenie systemowe odzwierciedla treść zarówno art. 94 ust. 1 pkt 1 *Psw*, jak i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych. W związku z tym trudno jest zestawiać koszt kształcenia studentów studiów na uczelniach niepublicznych z kosztami kształcenia na studiach stacjonarnych w szkołach publicznych wyliczonymi poprzez odniesienie się wprost do dotacji tzw. stacjonarnej jako kwoty globalnej.

Istotny wpływ na koszt kształcenia studentów ma przy tym kosztochłonność poszczególnych kierunków. Z analiz wynika, że w uczelniach niepublicznych 62% studentów przeliczeniowych studiuje na kierunkach o kosztochłonności 1 i 1,5, natomiast w uczelniach publicznych ponad 50% studentów studiuje na kierunkach o kosztochłonności 2,5 i 3 (są to dwie najwyższe kosztochłonności przewidziane w rozporządzeniu).

Dotacja stacjonarna jest dotacją podmiotową przeznaczoną na realizację wydatków bieżących, z której nie można sfinansować zakupu środków trwałych. Środki trwałe mogą być natomiast finansowane ze środków przeznaczonych na naukę w odniesieniu do działalności badawczej. Natomiast istnieje możliwość zakupu środków trwałych z funduszu zasadniczego, o ile uczelnia uzyskuje wynik dodatni.

Prof. dr hab. Stanisław Kucharski zwrócił uwagę na problem z wykorzystaniem dotacji stacjonarnej, z której nie można finansować zakupów środków trwałych, a trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie dydaktyki na współczesnym uniwersytecie bez komputera.

Pani Elżbieta Bobrowska stwierdziła, że w aktualnym stanie prawnym, zakupu środków trwałych uczelnia może dokonać ze środków dotacji celowej na realizację inwestycji lub ze środków funduszu zasadniczego uczelni. Zauważyła jednocześnie, że system szkolnictwa wyższego jest dość korzystny dla uczelni, ponieważ nie ma obowiązku wykorzystania dotacji w danym roku budżetowym.

Prof. dr hab. Zbigniew Marciniak zaznaczył, że bardzo zależy mu na dobrym przeprowadzeniu przez NIK przedmiotowej kontroli, gdyż Minister konstytucyjnie odpowiada za ten obszar działalności finansowany w ogromnej mierze ze środków publicznych, a prawidłowe ich wydatkowanie jest w szczególności troską tegoż Ministra. Uznał też, że rozmiar kontroli pozwoli odzwierciedlić rzetelniejszy obraz statystyczny, a wnioski NIK mogą być wykorzystane w procesie prac legislacyjnych.

Pan Z. Marciniak uznał, że cel kontroli, jakim jest ocena wydatkowania środków publicznych, jest fundamentalną kwestią ustrojową systemu i jest przedmiotem studiów strategicznych. Dodatkowe informacje wynikające z kontroli NIK przydatne będą w procesie rozwiązań kompleksowych w tym zakresie. Poinformował, że Państwowa Komisja Akredytacyjna (PKA) została objęta kilkoma kontrolami przez zespoły międzynarodowe. Zaznaczył jednocześnie, że kontrola, która jest oparta o polskie prawo, a w szczególności w zakresie gospodarowania środkami publicznymi, będzie bardzo pomocna w zmianie stylu działania PKA w oparciu o standardy europejskie, a ocena efektów kształcenia będzie głównym jej zadaniem. Z perspektywy europejskiej zadania jakie realizuje PKA są zadaniami drugorzędnymi, dlatego też kontrola sposobu wydatkowania środków finansowych, na ile będzie harmonizować z nową perspektywą, będzie bardzo istotna. Podkreślił, że od jakości kształcenia zależy powodzenie na rynku pracy absolwentów polskich szkół wyższych.

Pan Henryk Ziolo podkreślił, że w przypadku stwierdzonych w wyniku kontroli NIK nieprawidłowości należy uwzględnić uwarunkowania, a w szczególności różne interpretacje przepisów prawa. Pan H. Ziolo odniósł się do uwarunkowań organizacyjnych i prawnych, które utrudniają funkcjonowanie uczelni publicznych.

Z jednej strony uczelnie posiadają swoją tradycję, z drugiej – w ich działalności istnieje szereg uwarunkowań prawnych, jak np. ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym*, która jednoznacznie nakłada na uczelnie obowiązek stosowania bardzo restrykcyjnego prawa, takiego jak: ustawa o finansach publicznych, ustawa o uprawnieniach Ministra Skarbu Państwa i innych służb państwowych.

Dr Andrzej Kiebała odniósł się krytycznie do stosowania praktyk omijania przepisów prawa przez szkoły wyższe, uznając je jako niezgodne z autonomią akademicką. Stwierdził, że również w sektorze niepublicznym część rozwiązań prawnych stanowi utrudnienie, co nie oznacza, że można ich nie stosować i wybierać te, które uważamy za słuszne i nam odpowiadają, a odrzucać te, które z jakichś względów są niewygodne. Autonomia uczelni publicznych jest taka, jaką określają przepisy prawa. Podkreślił, że tradycja akademicka, którą charakteryzuje przywiązanie do samodzielności, niezawisłości uczelni i ich pracowników, jest bardzo duża, ale powinna być dostosowana do obowiązujących przepisów prawa, a nie odwrotnie.

Zwrócił uwagę, że część uczelni publicznych i niepublicznych może tworzyć samodzielne kierunki kształcenia na określonych poziomach. W konsekwencji, np. na politechnice prowadzone są kierunki jak pielęgniarstwo lub europeistyka. Wątpliwości budzi fakt, czy takie postępowanie jest merytorycznie uzasadnione, czy też poszczególne uczelnie powinny dostosować kształcenie adekwatnie do głównych kierunków swojej działalności. Stwierdził też, że programy nauczania nie są dostosowane do kształcenia adekwatnego do potrzeb rynku, natomiast jest ukierunkowane stosownie do popytu lub zasobów kadrowych uczelni. W efekcie, większość studentów studiuje na kierunkach pedagogicznych i społecznych, a dwa najpopularniejsze kierunki to marketing i zarządzanie, na których studiuje około 1/3 studentów w Polsce. Występują natomiast problemy z naborem na kierunki tzw. „zamawiane” jak np. informatyka. Kolejną kwestią to trudności w zatrudnianiu i zaliczaniu do minimum kadrowego nauczycieli akademickich będących cudzoziemcami. W świetle aktualnie obowiązujących przepisów, aby zatrudnić cudzoziemca i zaliczyć

do minimum kadrowego, najczęściej musi on nostryfikować swoje wykształcenie w Polsce, z wyłączeniem osób, które uzyskały wykształcenie czy stopnie i tytuły naukowe pod rządami obowiązującej wiele lat temu konwencji praskiej.

Może się okazać, że marny profesor z Ukrainy będzie bardziej cenny dla uczelni niż noblista, ponieważ profesora z Ukrainy można zaliczyć do minimum kadrowego po uzyskaniu stosownego zaświadczenia Biura Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej potwierdzającego równoważność jego wykształcenia. Natomiast noblista będzie musiał nostryfikować wykształcenie. W swojej wypowiedzi mówca zwrócił uwagę na kwestie rozliczania kosztów kształcenia na studiach niestacjonarnych oraz na stosowanie praktyk prowadzenia zajęć wspólnie w grupach łączących studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, a także niezachowaniu przez niektóre uczelnie ustawowego wymogu właściwej proporcji liczby studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Prof. dr hab. Waldemar Tłokiński zwrócił uwagę na fakt, że z jednej strony mamy regulacje prawne, które należy stosować, natomiast te same przepisy są różnie interpretowane w poszczególnych województwach. Zespół regulacji prawnych nie jest doskonały, ponieważ są przepisy często sprzeczne ze sobą, a wskaźniki do obliczania dotacji wzięte zostały z powietrza.

Na przykład obsługa kosztów stypendiów została ustalona na poziomie 0,02%, co stanowi 1/3 realnych kosztów, które uczelnia ponosi, żeby obsłużyć stypendia. Stwierdził też, że prowadzone dyskusje na spotkaniach zgromadzeń plenarnych pokazują, że dystrybucja środków dla uczelni publicznych nie zawsze jest transparentna, konsekwentna i logiczna, pomijając kwestie poruszania się w ramach prawa. Poziom rozgoryczenia w środowisku i rozmaitych skarg jest złożony. Zwrócił też uwagę, że nadeszła właściwa pora, aby zebrać dotychczasowe doświadczenia, które pomogą również w konsolidacji środowiska i zweryfikowaniu pewnych mitów.

Prof. dr hab. Jan Szambelańczyk wskazał, że od pewnego czasu uczelnie stały się quasi-przedsiębiorstwami, których struktury dają się porównać do wielkich korporacji. W dużych miastach wojewódzkich uczelnie publiczne są niekiedy największymi pracodawcami, a to oznacza złożoność struktur organizacyjnych i złożoność zarządzania, które daleko odbiegają od tego, czemu projektowano przepisy prawa. Jeżeli do tego uwzględnimy nieporównywalność pozycji władczej np. prezesa banku czy korporacji oraz rektora, który ma samodzielnych profesorów, który ma dziekanów o dużym stopniu niezależności, to złożoność tych organizacji jest o dużo większej skali, przy ograniczonych zasobach. Zauważył także, że mamy do czynienia z daleko posuniętą segmentacją rynku edukacyjnego zarówno od strony popytu, jak i podaży.

Ta segmentacja może być rozpatrywana według kryterium „nakładochłonności” lub z punktu widzenia elastyczności organizacyjnej, która powoduje, że niektóre szkoły są w stanie z roku na rok zmienić specjalizację, gdyż takie jest zapotrzebowanie rynkowe. W przypadku nadmiernej specjalizacji i poszukiwania luki rynkowej niekiedy wprowadza się w błąd studenta, gdyż jak kończy studia na rynku pracy jest już inne zapotrzebowanie. Przy takich strategiach uczelnie nie wygrają wyścigu edukacyjnego, nie zostaną przygotowani specjaliści dla potrzeb nie tylko krajowego, ale i międzynarodowego rynku pracy, gdzie zmiany zachodzą szybciej.

To też jest bardzo istotną przesłanką, żeby nie pozwolić szkołom nadmiernie rozbudować specjalizacji, bo to przyczynia się do petryfikacji struktury zatrudnienia, według bardzo wąskich specjalności i ogranicza możliwość restrukturyzacji także w zakresie gospodarowania dydaktyką, a w konsekwencji podnosi koszty

kształcenia. Szkoły wyższe muszą podlegać pewnym reformom w taki sposób, jak podlegały przedsiębiorstwa w okresie transformacji. Funkcjonujące obecnie uczelnie (około 460) nie przetrwają na rynku i muszą nastąpić procesy konsolidacyjne. W ramach tego procesu powstaną „uczelnie matki”, które w ramach holdingów i różnych innych układów będą tworzyły możliwość kształcenia dokonując także pewnej selekcji pracowników. Ci, którzy będą się nadawali, będą uczyli na poziomie studiów doktoranckich i podyplomowych, część na studiach II stopnia, a część będzie musiała uczyć na studiach I stopnia lub zmienić pracodawcę. Wskazał, że kontrola powinna uwzględniać te przesłanki i powinna też mieć cechy segmentacji, tj. nie może być taka sama w Uniwersytecie Warszawskim i Wyższej Szkole Humanistyczno – Pedagogicznej w Środzie Wielkopolskiej.

* * *

Celem panelu ekspertów w dniu 11 stycznia 2011 r. było zapoznanie się z opinią ekspertów oraz odbycie dyskusji na temat najważniejszych problemów wynikających ze wstępnych ustaleń kontroli

Eksperci:

Prof. dr hab. Witold Jurek – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

Michalina Wójcik – Dyrektor Departamentu Finansowania Szkolnictwa Wyższego MNiSW,

Marcin Czaja – Dyrektor Departamentu Kontroli i Nadzoru MNiSW

Elżbieta Bobrowska – Radca Generalny MNiSW

Ewa Sieczek – Radca Generalny MNiSW

Dr Andrzej Bartczak – członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Prof. dr hab. Katarzyna Chałasiński-Macukow – przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Dr Artur Chełstowski – zastępca kanclerza Uniwersytetu Warszawskiego

Prof. dr hab. Grzegorz Janicki – przedstawiciel Konferencji Zawodowych Szkół Polskich

Dr Małgorzata Maliszewska – przedstawiciel Stowarzyszenia Rektorów i Założycieli Szkół Niepaństwowych

Dr Andrzej Kiebała – przedstawiciel Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Prof. dr hab. Wiesław Banyś – przewodniczący Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich

Prof. dr hab. Andrzej Sobkowiak – wiceprzewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Technicznych

W trakcie dyskusji uczestnicy panelu zwracali uwagę na niżej przedstawione sprawy:

Prof. dr hab. Wiesław Banyś zasygnalizował, że wstępne wyniki kontroli NIK, które zostały przedstawione w sposób ogólny, dotyczą także strategii szkolnictwa wyższego. Podkreślił, że niektóre uwagi są spowodowane brakiem takiej strategii, a dopiero jej przyjęcie pozwoli na zobrazowanie systemu szkolnictwa wyższego.

Zauważył, że w przypadku kontroli NIK zdecydowanie odróżniono dydaktykę od nauki w uczelniach, podczas gdy na świecie są modele, gdzie trudno mówić o dydaktyce nie wspominając o nauce. Zgodził się ze stanowiskiem konieczności prowadzenia odrębnej ewidencji kosztów studiów stacjonarnych i studiów

niestacjonarnych, a w myśl obowiązujących przepisów nie ma takiego obowiązku. Stwierdził, że koszty te powinny być rozróżniane w skali uczelni, a nie na danym kierunku lub specjalizacji.

Podkreślił, że do czasu opracowania strategii szkolnictwa wyższego, gospodarowanie środkami publicznymi powinno odbywać się w granicach prawa, a odpłatność za studia niestacjonarne powinna umożliwić studentom studiowanie na kierunkach niepopularnych i popularnych. Państwowa Komisja Akredytacyjna powinna być zdecydowanie bardziej restrykcyjna przy wydawaniu ocen jakości kształcenia.

Prof. dr hab. Katarzyna Chałasiński-Macukow zasygnalizowała kwestię dotyczącą opracowywanej strategii rozwoju szkolnictwa wyższego informując, że na poziomie kraju ma być dziewięć strategii, w tym m.in. strategia resortowa wchodząca w skład kilku strategii krajowych. Poinformowała, że nad strategią pracują przedstawiciele Ministerstwa, przedstawiciele szkolnictwa wyższego oraz studenci i doktoranci. Kwestia ta jest znakomicie realizowana i można mieć nadzieję, że zostaną wyciągnięte właściwe wnioski, co spowoduje, że w kolejnych kontrolach ten element zostanie usunięty jako problem.

Podkreśliła także, że bardzo istotną sprawą, na co wskazują wstępne wyniki kontroli, jest wskazanie struktury kosztów. Dyscyplina finansowa wymusiła kontrolę zarządczą, która została zdefiniowana w aktualnie obowiązującej w ustawie o finansach publicznych. Wyraziła szczególną ostrożność przy realizacji wskazanych słusznych założeń, aby nie paraliżowały działalności uczelni i nie zachwiały płynności finansowej uczelni.

Ocena kosztów jest szalenie ważna i należy zwrócić uwagę na kwestię ich definiowania, m.in. dlatego, że nie są to tylko koszty bieżące wynagradzania pracowników uczelni prowadzących zajęcia, ale również koszty utrzymania i rozwoju całej infrastruktury uczelni. Wskazała, że jest szereg rzeczy, które należy odpowiednio zdefiniować, a niektóre przepisy zewnętrzne nie pasują do uczelni. Podkreśliła, że szkół wyższych nie można porównywać do normalnych przedsiębiorstw i kontrolować w ten sam sposób, ponieważ jest to zbiorowisko ludzi kreatywnych, indywidualistów i panowanie z jednej strony nad majątkiem materialnym, a z drugiej strony zachowanie postawy osoby kreatywnej jest ze sobą sprzeczne, co powoduje często rezygnację osób z pracy na uczelni. Wyższa uczelnia nie jest typowym przedsiębiorstwem. Na koniec wyraziła optymizm, iż kwestie związane ze szkolnictwem wyższym idą w dobrym kierunku.

Prof. dr hab. Grzegorz Janicki stwierdził, że podjęte w trakcie kontroli sprawy dotyczące finansowania stypendiów i środków na ich pokrycie są wystarczające, natomiast kryteria ich przyznawania nie są zadawalające, czego wyrazem jest fakt, iż często nie można przyznać stypendium osobie potrzebującej. Zaobserwował, że szkoły niepubliczne mają również określone problemy przy współpracy z samorządami studentów i doktorantów.

Wyższa szkoła niepubliczna nie korzysta ze środków publicznych na kształcenie, a głównym dochodem uczelni są wpływy z czesnego, i w tej sytuacji niezbędne jest partnerstwo publiczno-prywatne, które nie funkcjonuje. Stwierdził, że dodatkowym wsparciem finansowym uczelni są środki unijne w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, które są w tej chwili jedynym instrumentem ratowania finansowego działalności wykładowców uczelni. Zaobserwował, że nie można wypracować żadnego zysku przy obecnych wysokościach czesnego, wobec czego można uznać, że szkoły wyższe są na minimum egzystencji w kontekście relacji ponoszonych kosztów i uzyskiwanych przychodów.

Zasygnalizował również fakt zbyt niskiej uznaniowości w wydawaniu ocen przez Państwową Komisję Akredytacyjną, co wynika z zaangażowania członków Zespołów oceniających w innych uczelniach, które w określonym zakresie są względem siebie konkurencyjne.

Dr Andrzej Bartczak stwierdził, że w jego opinii osoby zatrudnione na uczelniach doskonale radzą sobie z dostosowywaniem się do przepisów prawnych i nowych warunków. Poinformował, że większość rektorów już w tej chwili rozważa kwestię jak podzielić, przeorganizować wydziały i jednostki tak, aby wszystkie znalazły się w pierwszej kategorii, mimo że jest to niemożliwe.

Podobna sytuacja ma miejsce przy tworzeniu nowych kierunków, które powstają w zasadzie tylko poprzez nadanie im chwytliwej nazwy, powodującej zakwalifikowanie do określonego, wyższego wskaźnika kosztochłonności, po czym okazuje się, że program nauczania na nowoutworzonym kierunku nie różni się zbyt wiele od poprzedniego kierunku. Wyraził obawę, że w nowelizowanej ustawie o szkolnictwie wyższym uczelnie same będą mogły kształtować kierunki nauczania, a Polska Komisja Akredytacyjna dopiero po pewnym czasie (nawet po kilku latach) będzie mogła je ocenić; można spodziewać się ocen negatywnych, gdyż kontrola takich kierunków rozpocznie się zbyt późno.

Zaznaczył, że systemy kontrolne w tym zakresie muszą być szczególnie precyzyjnie określone. Na koniec zwrócił uwagę na fakt, że na wszystkich uczelniach publicznych i niepublicznych istnieje opinia, że specjaliści ze szkół publicznych są „podkradani” przez inne szkoły.

Dr Artur Chełstowski wyraził opinię, że wszystkie znane mu szkoły publiczne prowadzą taką ewidencję księgową, która umożliwia im właściwe rozliczenie przychodów i rozchodów kwot środków z dotacji oraz innych środków finansowych pozyskiwanych przez uczelnie. Środki „pozadotacyjne” w uczelni publicznej to nie tylko czesne od studentów niestacjonarnych, ale również inne przychody, w tym: z czynszu, z tytułu wydawania legitymacji studenckich, prowadzenia zajęć w językach obcych, itp. Podkreślił, że zobligowanie uczelni do przypisywania poszczególnym przychodom „pozadotacyjnym” odpowiednich kosztów, byłoby kosztowne i bardzo trudne, a wręcz niemożliwe.

Kierunki studiów są kalkulowane poprzez sporządzanie odpowiednich kosztorysów i jeżeli studia są źle „skosztorysowane”, czyli czesne nie pokrywa rzeczywistych kosztów kształcenia, to może się okazać, że będą one generowały dla uczelni straty i mogą stać się przyczyną jej problemów finansowych. Następnie wskazał, że potwierdzeniem tej tezy jest nieuruchamianie przez uczelnie niepubliczne studiów na kierunkach o wysokich współczynnikach kosztochłonności, takich jak: biologia, chemia, fizyka, medycyna. Poinformował, że próba wprowadzenia obowiązku gromadzenia na odrębnych rachunkach bankowych środków pochodzących z różnych rodzajów działalności (dydaktycznej stacjonarnej, dydaktycznej niestacjonarnej, badawczej, europejskiej, korzystania z własnego majątku) niesie jedno istotne niebezpieczeństwo, które może uniemożliwić chociażby prefinansowanie poszczególnych rodzajów aktywności uczelni z innych środków, a tym samym negatywnie może wpłynąć na jej płynność.

Uczelnie akademickie mają problemy z wykorzystaniem funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, ponieważ struktura wydatkowania tych środków została ustalona po 50% na sprawy socjalne i 50% za wyniki w nauce i sporcie. Podkreślił, że przy realizowaniu pomocy socjalnej pojawia się problem z kryterium dochodowości, gdyż w dużych ośrodkach akademickich średnie dochody na osobę są o wiele wyższe niż w innych częściach kraju, co utrudnia utrzymanie zakładanej przez ustawodawcę struktury wydatkowania funduszu.

Poinformował, że Fundacja Rektorów Polskich Uczelni chce podjąć pracę nad stworzeniem wzorca funkcjonowania kontroli zarządczej na uczelni, którego ideą byłoby, aby spełniała wymogi systemowe i nie utrudniała pracy uczelni poprzez nadmiar procedur, a jednocześnie dawała zapewnienie, że środki publiczne

są wydawane legalnie, celowo, gospodarnie i rzetelnie. Środowisko akademickie jest bowiem środowiskiem bardzo specyficznym ze względu, iż są to osoby bardzo innowacyjne, a kontrola zarządcza nie może tłumić ich innowacyjności, tzn. procedura nie może być przeszkodą w zrealizowaniu jakiegoś badania czy osiągnięciu celu naukowego, lecz ma być wskazówką jak daną operację właściwie zrealizować.

Prof. dr hab. Andrzej Sobkowiak zwrócił uwagę na ogólnie głoszone w obiegu publicznym stereotypy i nie zgodził się ze stanowiskiem, że uczelnie niepubliczne są w złej kondycji finansowej. W jego opinii na uczelniach pracują osoby, które więcej tam zarabiają niż może zaproponować rektor uczelni publicznej, gdyż wiążą go limity i taryfikatory wynagradzania. Nie znajduje też uzasadnienie do stwierdzenia, że dzieci z biednych rodzin uczą się głównie w szkołach prywatnych płacąc czesne, ponieważ np. Politechnika Rzeszowska co roku na niektórych kierunkach nie wypełnia limitów naborów. Nie zgodził się również z opinią, że rektor uczelni publicznej nie ponosi pełnej odpowiedzialności za działania uczelni. Uczelnie są często kontrolowane i rektor ma poczucie pełnej odpowiedzialności za działalność uczelni. Wskazał przy tym, że drobne potknięcia rektorów są w mediach nadmiernie „rozdmuchiwane”.

Stwierdził, że wielokrotnie podnoszony jest temat konieczności podniesienia intensyfikacji działalności naukowej uczelni, aby znaleźć się m.in. w „rankingu szanghajskim”. Wyraził sceptycyzm chociażby z takich względów, że profesorowie pracują na kilku etatach, a rektor uczelni nie ma żadnych instrumentów prawnych, aby to zmienić i nadal przez następne trzy lata nie będzie zmian, bo jest wprowadzane *vacatio legis* na jednoetatowość zatrudniania w uczelni, co nadal nie będzie wspomagać rozwoju naukowego.

Prof. dr hab. Witold Jurek na wstępie poinformował, że strategia rozwoju szkolnictwa wyższego będzie gotowa do końca stycznia br. Zasygnalizował, że w świetle przepisów prawnych uczelnie nie mają obowiązku ewidencjonowania kosztów i przychodów w podziale na studia stacjonarne i niestacjonarne, choć taka ewidencja ułatwiałaby kontrolę kosztów w tym zakresie. Brak takiej ewidencji nie może być zatem traktowany jako nieprawidłowość.

Zwrócił uwagę na fakt, że „dotacja stacjonarna” jest przeznaczana nie tylko na kształcenie, a obowiązkiem uczelni jest wykazanie, że czesne pobierane za studia niestacjonarne nie przekracza kosztów poniesionych w związku z ich uruchomieniem. Można to uczynić w różnych formach, niekoniecznie na podstawie odrębnej ewidencji księgowej. Poinformował, że kwestie omawiane w trakcie spotkania po części znajdują odzwierciedlenie w projekcie zmiany ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Według projektu zmieniony zostanie schemat finansowania uczelni w taki sposób, aby część dotacji stacjonarnej była związana z jakością kształcenia. W przypadku złego prowadzenia gospodarki finansowej przez uczelnię, projekt zmiany ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* zakłada dodatkowe uprawnienia nadzorcze ministra w tym zakresie.

Zwrócił uwagę na funduszu pomocy materialnej, który w jego opinii powinien być pewnym instrumentem osłabiającym, jeżeli nie likwidującym, barierę materialną dostępu do studiów. Podkreślił, że fundusz pomocy materialnej powinien być w większej części przeznaczony na pomoc materialną jako taką, a w mniejszej części na stypendia za wyniki w nauce. Podkreślił, że istotą funduszu pomocy materialnej dla studentów i doktorantów jest likwidacja materialnej bariery dostępu do studiów, a nie nagradzanie studentów za dobre wyniki w nauce, pogląd ten jest powszechnie prezentowany przez organizacje międzynarodowe. Obecnie dotacja na fundusz pomocy materialnej jest dzielona między uczelnie proporcjonalnie do liczby studentów uprawnionych do jej otrzymania. Poinformował, że w projekcie ustawy

Prawo o szkolnictwie wyższym zakłada się podniesienie wysokości progu dochodowego, po przekroczeniu którego student nie będzie mógł otrzymywać wsparcia o charakterze socjalnym.

Wskazał też, że idea tworzenia nowych kierunków skierowana jest do wydziałów uczelni, które mają pełnię praw akademickich i same muszą określić, kogo chcą wykształcić oraz w jaki sposób będą sprawować przydatność kształcenia na rynku pracy. Poinformował, że celem tej idei jest szybsza reakcja uczelni na potrzeby rynku pracy. Podsumowując wyraził opinię, że zmiany wprowadzane w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym* oznaczają w dużej mierze spełnienie wniosków, które sformułowała Najwyższa Izba Kontroli.

Dr Andrzej Kiebała, będący równocześnie członkiem Polskiego Związku Pracodawców Prywatnych Edukacji „Lewiatan”, przychylił się do wcześniej prezentowanego stanowiska, że fundusz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów ma charakter socjalny. Zaznaczył, że problemem w tej materii jest ustalenie, czy rzeczywiście danemu studentowi należy się takie świadczenie, mimo iż dokumenty potwierdzają wiarygodność danej osoby, a z drugiej strony rzeczywistość środowiskowa danego studenta pokazuje często inne argumenty (student ten np. przyjeżdża drogim samochodem). Uczelnia nie ma uprawnień kontrolnych, aby z tym problemem sobie poradzić. Zasygnalizował, że być może pomysł nad rozwiązaniem tego problemu powinien znaleźć się w trakcie prac nad nowelizacją ustawy, aby przekazać sprawy socjalne pomocy dla studentów samorządom (ośrodkom pomocy społecznej), które mają narzędzia i dużo większą wiedzę na ten temat.

Wskazał również, że system finansowania nauki ma charakter dotacyjny i nie ma możliwości, aby przy każdej dotacji uwzględniać wszystkie czynniki, aspekty działalności dydaktycznej, badawczej, rozwojowej i naukowej. Jeżeli dotacja ma pokryć koszty dodatkowego zadania to muszą być brane pod uwagę te kryteria, które są związane tylko z jego wykonaniem. Zgodził się z poglądem, że uczelnia bez dobrej nauki nie ma szans na robienie dobrej dydaktyki i odwrotnie. Zwrócił uwagę, że rzeczywiście nie ma wprost przepisów, które nakazywałyby prowadzenie odrębnej ewidencji przychodów i wydatków. Zaznaczył jednocześnie, że w ustawie o szkolnictwie wyższym są przepisy, które wskazują na obowiązek stosowania przez uczelnie przepisów ustawy o finansach publicznych i ustawy o rachunkowości.

Dotacja podmiotowa na finansowanie szkół wyższych podlega szczególnym zasadom rozliczania określonym w ustawie o finansach publicznych i stwierdził, że nie ma możliwości prawidłowego rozliczenia dotacji bez prawidłowego ewidencjonowania kosztów i przychodów. Nie zgodził się ze stanowiskiem, że pracownicy uczelni publicznych odchodzą do uczelni niepublicznych ze względu na oferowane wyższe wynagrodzenia. Większość nauczycieli akademickich ze stopniem doktora na uczelni niepublicznej wykształciła się w trakcie pracy na tej właśnie uczelni i tylko ze względu, że uczelnia w której pracuje nie ma uprawnień doktorskich, jest związany z uczelnią publiczną.

Podkreślił, że w niedługim czasie uczelnie niepubliczne będą w stanie zapewnić zatrudnienie własnych, samodzielnych nauczycieli akademickich. Zaobserwował, że projekt nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym łagodzi dotychczasowe rygory w tym zakresie, ponieważ zmniejsza zakres mianowania na rzecz zatrudniania na podstawie umowy o pracę, co może służyć racjonalizacji zatrudnienia w uczelniach.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Prezes Rady Ministrów

Wiceprezes Rady Ministrów

Prezes Trybunału Konstytucyjnego

Rzecznik Praw Obywatelskich

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Minister Skarbu Państwa

Minister Finansów

Minister Sprawiedliwości

Przewodniczący Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Komisji do spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego

Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Przewodniczący Rektorów Zawodowych Szkół Polskich

Przewodniczący Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych

Przewodniczący Rektorów Uczelni Ekonomicznych

Stowarzyszenie Rektorów i Założycieli Uczelni Niepaństwowych

Przewodniczący Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej